

II

(Nelegislatívne akty)

ODPORÚČANIA

ODPORÚČANIE KOMISIE (EÚ) 2019/1658

z 25. septembra 2019

týkajúce sa transponovania povinností úspor energie podľa smernice o energetickej efektívnosti

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 292,

keďže:

- (1) Únia je odhodlaná vytvoriť udržateľný, konkurencieschopný, bezpečný a dekarbonizovaný energetický systém. V stratégii energetickej únie sa stanovujú ambiciózne ciele Únie. Zameriava sa najmä na zníženie emisií skleníkových plynov do roku 2030 aspoň o ďalších 40 % v porovnaní s rokom 1990, zvýšenie využívania energie z obnoviteľných zdrojov aspoň na 32 % a na zabezpečenie ambiciózných úspor energie, zlepšenie energetickej bezpečnosti, konkurencieschopnosti a udržateľnosti. V smernici Európskeho parlamentu a Rady 2012/27/EÚ⁽¹⁾ [ďalej len „smernica o energetickej efektívnosti“ (EED)] zmenenej smernicou (EÚ) 2018/2002⁽²⁾ sa stanovuje hlavný cieľ vo výške aspoň 32,5 % úspor na úrovni EÚ do roku 2030.
- (2) Znižovanie dopytu po energii je jedným z piatich rozmerov stratégie energetickej únie zavedenej oznámením Komisie z 25. februára 2015 s názvom Rámcová stratégia odolnej energetickej únie s výhľadovou politikou v oblasti zmeny klímy. Dosahovanie energetickej a klimatickej cieľov EÚ závisí od prioritizovania energetickej efektívnosti, uplatňovania zásady prvoradosti energetickej efektívnosti a zváženého zavedenia obnoviteľných zdrojov energie.
- (3) V oznámení Európska dlhodobá strategická vízia pre prosperujúce, moderné, konkurencieschopné a klimaticky neutrálne hospodárstvo⁽³⁾ sa zdôrazňuje, že opatrenia v oblasti energetickej efektívnosti by mali zohrávať ústrednú úlohu pri dosahovaní klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050. V nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999⁽⁴⁾ (ďalej len „nariadenie o riadení“) sa vyžaduje, aby členské štáty dodržiavali zásadu prvoradosti energetickej efektívnosti.
- (4) V posúdení vplyvu zmenenej smernice EED⁽⁵⁾ Komisia odhadla, že vykonávaním článku 7 smernice EED sa zabezpečí realizácia viac ako polovice energetickej úspor, ktoré môžu členské štáty dosiahnuť v rámci smernice EED.
- (5) Smernica EED v znení zmien má vplyv na súčasné (2014 – 2020) a (najmä) budúce povinné obdobia (2021 – 2030 a ďalšie roky). Členské štáty by sa mali podporovať pri vykonávaní nových požiadaviek (platných pre obidve povinné obdobia), rozdielnom vykonávaní existujúcich požiadaviek (platných pre obidve povinné obdobia) a pri určovaní požiadaviek, ktoré boli objasnené, ale nezmenili sa.

(1) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/27/EÚ z 25. októbra 2012 o energetickej efektívnosti, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 2009/125/ES a 2010/30/EÚ a ktorou sa zrušujú smernice 2004/8/ES a 2006/32/ES (Ú. v. EÚ L 315, 14.11.2012, s. 1).

(2) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2002 z 11. decembra 2018, ktorou sa mení smernica 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 210).

(3) Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru, Výboru regiónov a Európskej investičnej banke Čistá planéta pre všetkých – Európska dlhodobá strategická vízia pre prosperujúce, moderné, konkurencieschopné a klimaticky neutrálne hospodárstvo, COM(2018) 773 final.

(4) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999 z 11. decembra 2018 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy, ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EÚ, 2012/27/EÚ a 2013/30/EÚ, smernice Rady 2009/119/ES a (EÚ) 2015/652 a ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 525/2013 (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 1).

(5) SWD(2016) 0402 final.

- (6) Smernicou EED v znení zmien sa rozširuje povinnosť úspor energie na obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2030 a na ďalšie roky (na základe posúdenia Komisie). V každom roku povinného obdobia rokov 2021 – 2030 a v ďalších rokoch musia členské štáty dosiahnuť kumulatívne úspory energie u konečného spotrebiteľa zodpovedajúce novým úsporám vo výške 0,8 % konečnej energetickej spotreby v danom období a v ďalších rokoch. Výnimku tvoria Cyprus a Malta, od ktorých sa vyžaduje, aby dosiahli kumulatívne úspory energie u konečného spotrebiteľa zodpovedajúce novým úsporám na úrovni iba 0,24 % konečnej energetickej spotreby v danom období a v ďalších rokoch.
- (7) V smernici EED v znení zmien sa uvádzajú aj objasnenia výpočtu objemu úspor energie. V zmenách sa objasňuje, že povinné schémy energetickej efektívnosti a alternatívne politické opatrenia sú rovnako dôležité a môžu sa kombinovať. Členské štáty môžu na základe voľného uváženia určiť povinné subjekty a akreditovať objemy úspor energie, ktoré má každý subjekt dosiahnuť. Smernicou EED v znení zmien sa členským štátom umožňuje flexibilita pri výbere takého systému spomedzi rôznych druhov schém, ktorý najlepšie vyhovuje ich konkrétnej situácii a podmienkam.
- (8) Ak majú členské štáty splniť svoju povinnosť úspor energie, je dôležité, aby zvyšovali informovanosť verejnosti a poskytovali presné informácie o výhodách energetickej efektívnosti. Môže sa to uskutočňovať prostredníctvom odbornej prípravy alebo vzdelávacích programov.
- (9) Zmeny výslovne umožňujú členským štátom prijímať politické opatrenia zacielené na konkrétne odvetvia, napríklad stavebníctvo alebo vodohospodárstvo.
- (10) Efektívne hospodárenie s vodami môže veľkou mierou prispievať k úsporám energie a členské štáty by mali preskúmať potenciál ďalších opatrení v tejto oblasti. Vyzývajú sa aj nato, aby vypracovali politické opatrenia, ktorými sa budú zároveň riešiť ďalšie ciele týkajúce sa ochrany životného prostredia a prírodných zdrojov.
- (11) S cieľom zvýšiť úsilie v oblasti zmiernenia energetickej chudoby by mali členské štáty prioritne vykonávať niektoré politické opatrenia zamerané na energetickú efektívnosť v zraniteľných domácnostiach a mali by zaviesť kritériá, na základe ktorých budú riešiť energetickú chudobu.
- (12) Smernica EED v znení zmien obsahuje jednoznačnejšie požiadavky týkajúce sa životnosti opatrení. Pri výpočte objemu úspor energie by mali členské štáty zohľadniť, ako dlho bude opatrenie zabezpečovať úspory, ale aj možnosť, že časom bude zabezpečovať menšie úspory.
- (13) V zmenenej smernici EED sa objasňuje, že pri výpočte úspor energie by členské štáty nemali zohľadniť opatrenie, ktoré budú musieť prijať v každom prípade, a že si môžu nárokovať iba úspory, ktoré prekročujú minimum požadované podľa osobitných právnych predpisov EÚ. Výnimku z úspor energie tvorí obnova budov.
- (14) V zmenenej smernici EED sa zdôrazňuje význam monitorovania a overovania pri zabezpečovaní dosahovania cieľov povinných schém energetickej efektívnosti a alternatívnych politických opatrení. Usmernenie poskytnuté s týmto odporúčaním členským štátom obsahuje informácie o tom, ako môžu členské štáty zaviesť účinné systémy merania, kontroly a overovania.
- (15) Pokiaľ ide o význam energie vyrábanej na budovách alebo v budovách pomocou technológií na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov, v usmernení poskytnutom s týmto odporúčaním sa vysvetľuje, ako môžu členské štáty do povinnosti úspor energie započítať úspory konečnej energie vyplývajúce z politických opatrení, ktorými sa podporujú inštalácie technológií energie z obnoviteľných zdrojov v malom rozsahu.
- (16) Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia na transponovanie povinnosti úspor energie do 25. júna 2020. Po nadobudnutí účinnosti budú mať zmeny článku 7 smernice EED vplyv na vykonávanie povinnosti úspor energie v povinnom období rokov 2014 – 2020. Usmernením poskytnutým s týmto odporúčaním sa podpora členských štátov aj v tomto smere.
- (17) Ak chce EÚ dosiahnuť ciele energetickej efektívnosti pre rok 2030 a splniť svoj záväzok zamerať sa v rámci energetickej únie na spotrebiteľov, sú potrebné úplná transpozícia a efektívne vykonávanie smernice EED v znení zmien.
- (18) Členské štáty môžu transponovať a vykonať zmenené požiadavky týkajúce sa povinnosti úspor energie podľa vlastného uváženia tak, aby čo najviac vyhovovali ich vnútroštátnym podmienkam. V tomto odporúčaní sa vysvetľujú zmenené požiadavky a uvádza sa, ako možno dosiahnuť ciele smernice. Cieľom je najmä zabezpečiť jednotné chápanie smernice EED vo všetkých členských štátoch pri vypracovávaní ich transpozičných opatrení.

- (19) Usmernením poskytnutým s týmto odporúčaním sa dopĺňa a čiastočne nahrádza usmernenie, ktoré už skôr vydala Komisia v súvislosti s článkom 7 smernice EED ⁽⁶⁾. Mali by sa zdôrazniť vplyvy zmenených ustanovení na povinné obdobie od roku 2014 do roku 2020. Do úvahy by sa mala vziať spätná väzba prijatá Komisiou od členských štátov od transpozície smernice 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti.
- (20) Týmto odporúčaním sa nemenia právne účinky smernice EED a nie je ním dotknutý záväzný výklad smernice EED poskytnutý Súdny dvorom. Zameriava sa na ustanovenia týkajúce sa povinnosti úspor energie a vzťahuje sa na články 7, 7a a 7b smernice EED a prílohu V k smernici EED.
- (21) Príloha k tomuto odporúčaniam sa zameriava na podporu členských štátov, okrem iného pri výpočte požadovaných úspor energie, navrhovaní oprávnených politických opatrení a správnom podávaní správ o dosiahnutých úsporách energie, pričom sa v nej predkladá súbor objasnení a riešení praktického vykonávania.

PRIJALA TOTO ODPORÚČANIE:

Členské štáty by mali pri transponovaní požiadaviek zavedených smernicou (EÚ) 2018/2002 a stanovených v článkoch 7, 7a a 7b smernice 2012/27/EÚ a v prílohe V k smernici 2012/27/EÚ postupovať podľa usmernení uvedených v prílohe k tomuto odporúčaniam.

V Bruseli 25. septembra 2019

Za Komisiu

Miguel ARIAS CAÑETE

člen Komisie

⁽⁶⁾ COM(2013) 762 final a SWD(2013) 451 final, Brusel 6. novembra 2013.

PRÍLOHA

1. ÚVOD

Toto odporúčanie obsahuje iba stanoviská Komisie; nemenia sa ním právne účinky smerníc a nariadení a nie je ním dotknutý záväzný výklad článkov 7, 7a a 7b zmenenej smernice 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti (ďalej len „EED“) a prílohy V k tejto smernici poskytnutý Súdny dvorom. Toto odporúčanie vychádza zo spätnej väzby, ktorú Komisii zaslali členské štáty od transpozície smernice 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti, a z poznatkov, ktoré Komisia získala z oznámení členských štátov, ako aj z posúdenia národných akčných plánov energetickej efektívnosti a výročných správ⁽¹⁾.

Zhrnutie: Hlavné zmeny smernice 2012/27/EÚ

1. Štruktúra povinnosti úspor energie a súvisiace ustanovenia

- článok 7 (všeobecné pravidlá týkajúce sa požiadaviek úspor), článok 7a (pravidlá týkajúce sa povinných schém energetickej efektívnosti) a článok 7b (pravidlá týkajúce sa alternatívnych politických opatrení),
- príloha V (spoločné metódy a zásady na výpočet) a
- povinnosti týkajúce sa plánovania a podávania správ podľa nariadenia o riadení.

2. Rozsah povinnosti úspor energie (2021 – 2030)

- nové povinné obdobie úspor energie 2021 – 2030 a rozšírenie povinnosti aj na obdobie po roku 2030 bez koncového dátumu, ale podliehajúce preskúmaniu v roku 2027 a potom každých desať rokov,
- povinnosť dosiahnuť v období 2021 – 2030 cieľ kumulatívnych úspor energie u konečného spotrebiteľa zodpovedajúci novým ročným úsporám vo výške aspoň 0,8 % konečnej energetickej spotreby (okrem Cypru a Maľty, ktoré musia dosiahnuť nové úspory vo výške aspoň 0,24 % konečnej energetickej spotreby), t. j. viac ako v súčasnom období,
- možnosti iného spôsobu výpočtu úspor pre členské štáty, ak dosiahnu požadované kumulatívne úspory energie u konečného spotrebiteľa, a
- požiadavka, aby členské štáty pri navrhovaní politických opatrení v súlade s kritériami, ktoré musia zaviesť, zohľadnili potrebu zmierňovania energetickej chudoby.

3. Výpočet vplyvu politických opatrení

- Členské štáty si nemôžu nárokovať úspory energie vyplývajúce z uplatňovania práva EÚ s výnimkou situácie, keď súvisia s obnovou budov. Odchyľne a za určitých podmienok môžu v prípade nových budov úspory vypočítať iba podľa vnútroštátnych minimálnych požiadaviek na úspory požadované za prvé povinné obdobie (2014 – 2020).

(1) Pozri okrem iného Economidou a kol., 2018. Assessment of the Second National Energy Efficiency Action Plans under the Energy Efficiency Directive (Posúdenie druhých národných akčných plánov energetickej efektívnosti v rámci smernice o energetickej efektívnosti). EUR 29272 EN, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, Luxemburg, 2018, ISBN 978-92-79-87946-3, doi:10.2760/780472, JRC110304 (správa k dispozícii na stránke: <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/assessment-second-national-energy-efficiency-action-plans-under-energy-efficiency-directive>) a Tsemekidi-Tzeiranaki a kol., 2019. Analysis of the Annual Reports 2018 under the Energy Efficiency Directive (Analýza výročných správ za rok 2018 v rámci smernice o energetickej efektívnosti). EUR 29667 EN, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, Luxemburg, 2019, ISBN 978-92-79-00173-7, doi:10.2760/22313, JRC 115238 (správa dostupná na stránke: <http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC115238/kjna29667enn.pdf>).

4. Objasnenia

- povinné schémy energetickej efektívnosti a alternatívne politické opatrenia sú rovnocennými prostriedkami transpozície smernice EED,
- úspory energie vyplývajúce z jednotlivých druhov politických opatrení sa vypočítajú v súlade so spoločnými zásadami a metódami z prílohy V k smernici EED;
- objasnenie požiadavky na meranie a overovanie a dôležitosti výberu reprezentatívnej vzorky opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti,
- členské štáty môžu zriadiť národné fondy energetickej efektívnosti v súlade s článkom 20 ods. 6 smernice EED, a to buď ako alternatívne politické opatrenie, alebo ako súčasť povinných schém energetickej efektívnosti, pričom sa bude od povinných subjektov vyžadovať, aby všetky alebo niektoré úspory vložili do fondu,
- objasnenie požiadavky na doplnkovosť (úspory energie by mali dopĺňať úspory, ktoré by boli zabezpečené v každom prípade bez činnosti povinného alebo zúčastňujúceho sa subjektu) vrátane niektorých faktorov, ako sú parazitovanie, trhové účinky a vplyv existujúcich politík,
- pri výpočte úspor energie sa musí zohľadniť životnosť opatrení a miera, v akej úspory časom klesajú a
- úspory energie vyplývajúce z technológií na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov v malom rozsahu nainštalovaných na budovách alebo v budovách môžu byť oprávnené, ak sú v súlade s prílohou V.

2. VÝPOČET ÚSPOR ENERGIE POŽADOVANÝCH V POVINNOM OBDOBÍ ROKOV 2021 – 2030

„Článok 7 smernice EED

Povinnosť úspor energie

1. Členské štáty dosiahnu kumulatívne úspory energie u konečného spotrebiteľa, ktoré zodpovedajú aspoň:

a) ...

b) každoročným novým úsporám od 1. januára 2021 do 31. decembra 2030 vo výške 0,8 % ročnej konečnej energetickej spotreby, ktorá sa stanoví ako priemer za tri najaktuálnejšie roky pred 1. januárom 2019. Odchylné od tejto požiadavky dosiahnu Cyprus a Malta nové úspory každý rok od 1. januára 2021 do 31. decembra 2030 vo výške 0,24 % ročnej konečnej energetickej spotreby, ktorá sa stanoví ako priemer za tri najaktuálnejšie roky pred 1. januárom 2019.“

V písmene b) sa vyžaduje, aby členské štáty dosiahli:

- kumulatívne úspory energie u konečného spotrebiteľa (t. j. celkový objem úspor energie) v období 2021 – 2030, a
- nové úspory za každý rok daného obdobia (ktorých objem nie je určený).

Hoci miera nových ročných úspor energie v prvom povinnom období (2014 – 2020) je pre všetky členské štáty rovnaká (t. j. 1,5 %), pre druhé povinné obdobie (2021 – 2030) to neplatí, keďže Cyprus a Malta musia dosiahnuť kumulatívne úspory energie u konečného spotrebiteľa zodpovedajúce novým úsporám vo výške 0,24 % konečnej energetickej spotreby ⁽²⁾.

Každý členský štát musí dosiahnuť vypočítaný objem kumulatívnych úspor energie u konečného spotrebiteľa (t. j. celkové úspory energie na obdobie 2021 – 2030) do 31. decembra 2030. Na rozdiel od prvého povinného obdobia nemožno tento objem znížiť v dôsledku flexibility využitej členskými štátom ⁽³⁾.

Členské štáty nemusia dosiahnuť nové úspory zodpovedajúce 0,8 % (0,24 % v prípade Malty a Cypru) ročnej konečnej energetickej spotreby ⁽⁴⁾ v každom roku druhého povinného obdobia. Pre druhé obdobie, ako aj ďalšie nasledujúce obdobia, stále platí súčasná flexibilita, teda rozloženie objemu nových úspor na celé obdobie ⁽⁵⁾.

2.1. Výpočet kumulatívnych úspor energie u konečného spotrebiteľa v druhom povinnom období

Na účely výpočtu kumulatívnych úspor energie u konečného spotrebiteľa požadovaných v druhom povinnom období musí každý členský štát najskôr vypočítať priemernú konečnú energetickú spotrebu za tri roky predchádzajúce roku 2019 (t. j. 2016 – 2018) ⁽⁶⁾.

Ďalším krokom je vynásobenie daného priemeru hodnotou 0,8 % (0,24 % v prípade Cypru a Malty) s cieľom získať zodpovedajúci objem „nových“ ročných úspor.

Príklad

Členský štát má spotrebu energie vo výške 102 miliónov ton ekvivalentu ropy (Mtoe) v roku 2016, 98 Mtoe v roku 2017 a 100 Mtoe v roku 2018 – čo je trojročný priemer 100 Mtoe.

Na výpočet kumulatívneho objemu úspor energie u konečného spotrebiteľa (2021 – 2030) je teda minimálny objem nových úspor každý rok 0,8 Mtoe (100 Mtoe × 0,8 %).

Členské štáty potom môžu vypočítať kumulatívny objem úspor u konečného spotrebiteľa požadovaný za celé povinné obdobie.

Príklad

Členský štát vypočíta svoju priemernú konečnú energetickú spotrebu za roky 2016 – 2018 ako 100 Mtoe. Celkové úspory u konečného spotrebiteľa za rok 2021 teda budú (100 × 0,8 % × 1) 0,8 Mtoe.

Keďže dosiahnutie kumulatívnych úspor energie u konečného spotrebiteľa, ktoré zodpovedajú aspoň novým úsporám, sa vyžaduje každý rok od roku 2021 do roku 2030, členský štát musí vypočítať nové úspory za každý nasledujúci rok až do roku 2030.

Celkovým objemom vypočítaným na rok 2022 budú (100 × 0,8 % × 2) kumulatívne úspory energie u konečného spotrebiteľa vo výške 1,6 Mtoe [vrátane 0,8 Mtoe nových úspor v roku 2022 (vyznačených sivou farbou)].

⁽²⁾ V článku 2 bode 3 smernice EED sa vymedzuje „konečná energetická spotreba“ ako „všetka energia dodaná do priemyslu, dopravy, domácností, služieb a poľnohospodárstva. Sú z nej vylúčené dodávky do sektora premeny energie a samotných energetických odvetví“. Pojem „konečná spotreba“ sa v smernici EED nevymedzuje, a preto by sa mal vykladať v súlade s odôvodnením povinnosti úspor energie. Článok 7 ods. 1 prvý pododsek písm. b) sa zameriava na znížovanie konečnej energetickej spotreby znížením objemu energie fyzických alebo právnických osôb na vlastnú konečnú spotrebu (ak nie je ustanovené inak). Pre úspory energie pochádzajúce z energie z obnoviteľných zdrojov získanej na alebo v budovách sú stanovené osobitné podmienky (pozri odôvodnenie 43 smernice EED a oddiel 7.5 tohto dokumentu).

⁽³⁾ Pozri oddiel 3.

⁽⁴⁾ Priemer za roky 2016 – 2018 [pozri článok 7 ods. 1 prvý pododsek písm. b)].

⁽⁵⁾ Pozri aj oddiel 2.3.

⁽⁶⁾ Na druhej strane, v článku 7 ods. 1 prvom pododseku písm. a) sa uvádza, že základný scenár výpočtu na roky 2014 – 2020 sa stanovuje podľa predaja energie koncovým odberateľom [pozri SWD(2013) 451 final, s. 3].

Objemy za každý nasledujúci rok až do roku 2030 možno vypočítať rovnako. Celkový objem kumulatívnych úspor energie u konečného spotrebiteľa požadovaný za desaťročné obdobie je 44,0 Mtoe ($100 \times 0,8 \% \times 55$).

Rok	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Úspory konečnej energie (v Mtoe)										0,8	Celkové kumulatívne úspory energie u konečného spotrebiteľa (do roku 2030)
									0,8	0,8	
								0,8	0,8	0,8	
							0,8	0,8	0,8	0,8	
						0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	
				0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	
			0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	
		0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	
		0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	
	Spolu (v Mtoe)	0,8	1,6	2,4	3,2	4,0	4,8	5,6	6,4	7,2	

⁽¹⁾ = $100 \times 0,8 \% \times 55$.

2.2. Súbor štatistických údajov

2.2.1. Použitie súboru údajov Eurostatu

Na stanovenie súboru štatistických údajov, ktorý sa má použiť na povinné obdobie rokov 2021 – 2030, by mali členské štáty použiť súbor údajov Eurostatu, ktorý sa považuje za štandardný zdroj výpočtu požadovaných objemov úspor [pozri bod 1 písm. c) prílohy III k nariadeniu o riadení].

V roku 2019 Eurostat revidoval energetickú bilanciu na základe medzinárodných odporúčaní pre energetickú štatistiku, ktoré zverejnila Štatistická komisia OSN⁽⁷⁾. Pre príspevky k energetickej efektívnosti a povinnosti úspor energie členských štátov stanovila osobitnú kategóriu „konečná energetická spotreba (Európa 2020 – 2030)“⁽⁸⁾ (kód FEC2020-2030). Obsahuje prvky požadované podľa článku 7 ods. 1 prvého pododseku písm. b) smernice EED a členské štáty by ju mali využívať na účely povinnosti úspor energie⁽⁹⁾.

Nová kategória obsahuje tieto aritmetické vymedzenia vychádzajúce z posledných zmien nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1099/2008⁽¹⁰⁾:

Konečná energetická spotreba (Európa 2020 – 2030) [všetky výroby spolu] =

konečná energetická spotreba [všetky výroby spolu]

— konečná energetická spotreba [okolité teplo (tepelné čerpadlá)]

+ medzinárodné letectvo [všetky výroby spolu]

⁽⁷⁾ <https://unstats.un.org/unsd/energy/ires/>.

⁽⁸⁾ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/6246844/Eurobase-changes-energy.pdf> (pozri s. 25).

⁽⁹⁾ Revidovaná metodika Eurostatu je opísaná v dokumente:

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/6246844/Eurobase-changes-energy.pdf>.

⁽¹⁰⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1099/2008 z 22. októbra 2008 o energetickej štatistike (Ú. v. EÚ L 304, 14.11.2008, s. 1).

- + transformačný vstup (vysoké pece) [všetky výrobky spolu]
- transformačný výstup (vysoké pece) [všetky výrobky spolu]
- + energetika (vysoké pece) [tuhé fosílné palivá]
- + energetika (vysoké pece) [vyrábané plyny]
- + energetika (vysoké pece) [rašelina a výrobky z rašeliny]
- + energetika (vysoké pece) [roponosné bridlice a dechtový piesok]
- + energetika (vysoké pece) [ropa a ropné výrobky]
- + energetika (vysoké pece) [zemný plyn].

2.2.2. Použitie alternatívnych štatistických zdrojov a odborných odhadov

Členské štáty môžu použiť alternatívne štatistické zdroje, musia však vysvetliť a odôvodniť ich použitie, ako aj všetky rozdiely vo výsledných množstvách uvedené v oznámení Komisii [pozri bod 1 písm. c) prílohy III k nariadeniu o riadení].

Ak v čase, keď majú členské štáty podať správu, nie sú údaje za niektoré roky k dispozícii, môžu použiť odborné odhady (znovu však platí, že ich musia v oznámení odôvodniť). Keď budú k dispozícii oficiálne údaje a medzi odhadovanými a skutočnými údajmi sa vyskytnú značné rozdiely, objem požadovaných úspor musí byť upravený podľa skutočných údajov.

Členským štátom sa odporúča upraviť odhady na oficiálne údaje na základe riadiaceho mechanizmu, hneď ako sa oficiálne údaje stanú dostupnými, a to prostredníctvom ďalšieho podania správy alebo povinného podávania správ podľa nariadenia o riadení (napr. v aktualizácii národného energetického a klimatického plánu do 30. júna 2023 podľa článku 14 ods. 1 nariadenia).

2.2.3. Energia použitá v doprave

Bez toho, aby bol dotknutý článok 7 ods. 2 písm. b) smernice EED ⁽¹⁾, už členské štáty nemôžu zo svojho výpočtu základného scenára pre druhé a nasledujúce povinné obdobia vyčleniť konečnú energetickú spotrebu v doprave.

2.2.4. Energia vyrobená na vlastnú konečnú spotrebu

Hoci kumulatívne úspory energie u konečného spotrebiteľa v prvom povinnom období vychádzajú z „predaja energie koncovým odberateľom“, v smernici EED sa zámerné mení základ pre druhé a nasledujúce obdobia na „konečnú energetickú spotrebu“.

Preto musia členské štáty do výpočtu základného scenára pre tieto obdobia energiu vyrobenú na vlastnú konečnú spotrebu (napr. energiu vyrobenú fotovoltaickými systémami, teplo vyrobené slnečnými tepelnými kolektormi alebo kombinovaným spaľovaním odpadu v priemysle).

Kategória Eurostatu „konečná energetická spotreba“ (kód B 101700 ⁽¹²⁾), platná v čase rokovaní o smernici EED a v čase jej prijatia, obsahovala niektoré obnoviteľné zdroje energie relevantné na využívanie na budovách alebo v budovách v malom rozsahu (slnečnú energiu vrátane slnečnej fotovoltaickej a slnečnej tepelnej energie, veternú energiu, tuhú biomasu, bioplyn a kvapalné biopalivá ⁽¹³⁾). Okolité teplo, napríklad využívané v tepelných čerpadlách, nebolo do kategórie „konečná energetická spotreba“ začlenené. S cieľom zabezpečiť, aby sa po revízii energetických bilancií nezmenila povinnosť úspor energie podľa článku 7 ods. 1 smernice EED odsúhlasená spoluzákonodarcami, Eurostat zaviedol a zverejnil osobitnú kategóriu na účely energetickej efektívnosti s názvom „konečná energetická spotreba“ (Európa 2020 – 2030) (kód FEC2020-2030), z ktorej sa okolité teplo vylučuje až do roku 2030 ⁽¹⁴⁾.

⁽¹⁾ Pozri oddiely 3.2 a 3.4.

⁽¹²⁾ „Celková spotreba energie na všetky energetické účely.“

⁽¹³⁾ „Konečná spotreba energie“, podľa vymedzenia v nariadení (ES) č. 1099/2008.

⁽¹⁴⁾ Pozri oddiel 2.2.1. Nová metodika Eurostatu je opísaná v dokumente:

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/6246844/Eurobase-changes-energy.pdf>.

Hoci sa v bode 1 písm. c) prílohy III k nariadeniu o riadení vyžaduje, aby sa ako štandardný zdroj použil súbor údajov Eurostatu, členské štáty musia zohľadniť aj všetky údaje dostupné na vnútroštátnej úrovni. Tam, kde sa líšia od údajov Eurostatu, musia členské štáty uviesť svoje vnútroštátne zdroje, ak sú presnejšie. Musia ich zahrnúť do základného scenára výpočtu a v národnom energetickom a klimatickom pláne musia oznámiť a vysvetliť, aké zdroje údajov boli použité, a to vrátane všetkých dodatočných oficiálnych alebo odhadnutelných objemov konečnej energetickej spotreby, ktoré nie sú súčasťou súboru údajov Eurostatu.

2.3. Rozloženie úspor energie na obdobie 2021 – 2030

V článku 7 ods. 1 poslednom pododseku smernice EED sa vyžaduje, aby členské štáty rozhodli, „akým spôsobom sa vypočítaný objem nových úspor rozloží na [každé povinné obdobie] za predpokladu, že sa požadované celkové kumulatívne úspory energie u konečného spotrebiteľa dosiahli do konca každého povinného obdobia“.

Príklady

Jeden členský štát si môže vybrať lineárny nárast úspor v čase; ďalší sa môže rozhodnúť začať neskôr, ale vyžadovať dosiahnutie vyšších úspor v strede/na konci druhého povinného obdobia.

Iný členský štát sa môže rozhodnúť rozložiť požadovaný objem kumulatívnych úspor energie u konečného spotrebiteľa (napr. 44,0 Mtoe), ako je uvedené ďalej, ak sa kumulatívny objem požadovaných úspor dosiahne v rokoch 2021 – 2030 (za predpokladu, že všetky opatrenia majú dlhotrvajúce účinky, ktorými sa zabezpečia každoročné úspory až do roku 2030):

Rok	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Úspory konečnej energie (v Mtoe)										0,8	Celkové kumulatívne úspory energie u konečného spotrebiteľa (do roku 2030)
									1,1	1,1	
								0,5	0,6	0,6	
							0,7	0,7	0,7	0,7	
						0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	
					0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	
				1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	
			1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	
		0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	
		0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	
Spolu (v Mtoe)	0,4	1,3	2,5	3,5	4,3	4,9	5,6	6,1	7,3	8,1	44

Ak členský štát zavedie alebo zachová povinnú schému energetickej efektívnosti, nevyžaduje sa podávanie správ o rozložení úsilia na povinné obdobie. Odporúča sa však, aby ju členské štáty zaviedli a podali správu o tom, ako ju budú vykonávať. Podľa bodu 3.1 písm. b) prílohy III k nariadeniu o riadení musia členské štáty oznámiť očakávaný kumulatívny a ročný objem úspor a trvanie svojich schém.

Členské štáty, ktoré zavedú alebo zachovávajú alternatívne politické opatrenia podľa článku 7b smernice EED a/alebo národný fond energetickej efektívnosti podľa článku 20 ods. 6 smernice EED, majú úplnú voľnosť pri rozložení požadovaných kumulatívnych úspor energie u konečného spotrebiteľa počas druhého povinného obdobia. Môžu, aj keď nemusia, zaviesť prechodné obdobia, ktoré nemusia mať rovnaké trvanie. Podľa bodu 3.2 písm. c) prílohy III k nariadeniu o riadení sa však vyžaduje, aby oznamovali „očakávaný celkový kumulatívny a ročný objem úspor za každé opatrenie a/alebo objem úspor energie vo vzťahu k akémukoľvek prechodnému obdobiu“.

3. INÉ SPÔSOBY VÝPOČTU POŽIADAVIEK ÚSPOR

3.1. Účel a rozsah

Možnosti uvedené v článku 7 ods. 2 smernice EED neovplyvňujú povinnosť úspor energie podľa článku 7 ods. 1 prvého pododseku písm. b) smernice EED. V článku 7 ods. 2 a 4 smernice EED sa členským štátom umožňuje použitie iných metód výpočtu (napr. zohľadňujúcich niektoré vnútroštátne okolnosti), nesmie to však viesť k zníženiu objemu požadovaných úspor energie, t. j. členské štáty musia zabezpečiť, aby boli výsledkom výpočtu pomocou jednej alebo viacerých metód z článku 7 ods. 2 smernice EED rovnaké kumulatívne minimálne úspory energie, ako sa požadujú podľa článku 7 ods. 1 prvého pododseku písm. b) smernice EED.

Preto musia členské štáty v povinnom období rokov 2021 – 2030, bez ohľadu na to, či využijú možnosti podľa článku 7 ods. 2 a 4 smernice EED, zabezpečiť, aby sa požadovaný objem kumulatívnych úspor energie u konečného spotrebiteľa zodpovedajúci novým ročným úsporám vo výške aspoň 0,8 %⁽¹⁵⁾ dosiahol do 31. decembra 2030. S cieľom zabezpečiť, aby flexibility uplatňované v súlade s článkom 7 ods. 2 a 4 smernice EED neznižovali vypočítaný minimálny čistý objem úspor energie, ktorý sa má dosiahnuť pri konečnej energetickej spotrebe počas povinného obdobia, musia byť vlastné ročné miery úspor členských štátov vyššie ako tie, ktoré sa požadujú na dosiahnutie kumulatívnych úspor energie v článku 7 ods. 1 prvom pododseku písm. b) smernice EED⁽¹⁶⁾. Členské štáty nie sú povinné využiť možnosti z článku 7 ods. 2 smernice EED.

3.2. Možnosti podľa článku 7 ods. 2 smernice EED

V článku 7 ods. 2 smernice EED sa členským štátom umožňuje výpočet požadovaného objemu úspor energie:

- uplatnením ročnej miery úspor na energiu predanú koncovým odberateľom alebo na konečnú energetickú spotrebu, ktorá sa stanoví ako priemer za obdobie 2016 – 2018, a/alebo
- úplným alebo čiastočným vylúčením energie použitej v doprave zo základného scenára výpočtu a/alebo
- využitím niektorej z možností stanovených v článku 7 ods. 4 smernice EED.

3.3. Vlastná ročná miera úspor a základný scenár výpočtu

Ak členské štáty využijú jednu alebo viaceré možnosti, podľa článku 7 ods. 3 smernice EED sa vyžaduje, aby stanovili:

- vlastnú ročnú mieru úspor, ktorá sa uplatní pri výpočte ich kumulatívnych úspor energie u konečného spotrebiteľa, čím sa zabezpečí, aby povinné úspory neboli nižšie ako úspory požadované podľa článku 7 ods. 1 prvého pododseku písm. b) smernice EED, a
- vlastný základný scenár výpočtu, z ktorého sa môže úplne alebo čiastočne vylúčiť energia použitá v doprave⁽¹⁷⁾.

Predstavujú doplnok⁽¹⁸⁾ k výpočtom ročných nových mier úspor a kumulatívnych úspor energie u konečného spotrebiteľa podľa článku 7 ods. 1 prvého pododseku písm. b) smernice EED.

V článku 7 ods. 5 druhom pododseku smernice EED sa stanovuje, že členské štáty musia, bez ohľadu na to, či zo svojho základného scenára výpočtu úplne alebo čiastočne vylúčia energiu používanú v doprave, alebo či využijú niektorú z možností uvedených v článku 7 ods. 4 smernice EED, zabezpečiť, aby vypočítaný čistý objem nových úspor, ktorý sa má dosiahnuť v konečnej energetickej spotrebe v povinnom období rokov 2021 – 2030, nebol nižší ako objem, ktorý je výsledkom uplatňovania ročnej miery úspor uvedenej v článku 7 ods. 1 prvom pododseku písm. b), t. j. 0,8 % (0,24 % v prípade Cypru a Malty).

3.4. Možnosti podľa článku 7 ods. 4 smernice EED

Na povinné obdobie rokov 2021 – 2030 môžu členské štáty využiť jednu alebo viaceré z nasledujúcich možností (článok 7 ods. 4 smernice EED):

- b) úplné alebo čiastočné vylúčenie odvetvia systému EÚ na obchodovanie s emisiami (ETS);
- c) započítanie niektorých úspor energie, ktoré sa dosiahli v odvetviach premeny a prenosu energie;

⁽¹⁵⁾ 0,24 % v prípade Cypru a Malty.

⁽¹⁶⁾ Pozri dodatok I a oddiely 3.2, 3.3 a 3.4.

⁽¹⁷⁾ Pozri dodatok I.

⁽¹⁸⁾ Pozri bod 2 prílohy III k nariadeniu o riadení.

- d) včasné opatrenia po skončení roku 2008, ktoré prinášajú úspory aj po roku 2020;
- e) individuálne opatrenia vykonávané od začiatku roka 2018 do konca roka 2020, ktoré prinášajú úspory aj po roku 2020;
- f) vylúčenie 30 % energie získanej na alebo v budovách na vlastnú spotrebu v dôsledku politických opatrení, ktorými sa podporujú nové inštalácie technológií energie z obnoviteľných zdrojov, a
- g) započítanie niektorých úspor energie, ktoré prekračujú úspory požadované na povinné obdobie rokov 2014 – 2020.

Podľa článku 7 ods. 5 písm. b) smernice EED je možné tieto možnosti využiť iba v prípade „objemu úspor energie vypočítaného v súlade s [článkom 7 ods.] 2 a 3“, pričom spolu „nesmú viesť k zníženiu presahujúcemu 35 %“ tohto objemu.

Dôležité je, že tieto možnosti nie je možné využiť na zníženie celkového objemu kumulatívnych úspor energie u konečného spotrebiteľa požadovaného podľa článku 7 ods. 1 prvého pododseku písm. b) smernice EED. Inými slovami, členské štáty musia, bez ohľadu na to, či zo svojho základného scenára výpočtu úplne alebo čiastočne vylúčia energiu používanú v doprave, alebo či využijú niektorú z možností, zabezpečiť, aby vypočítaný čistý objem nových úspor, ktorý sa má dosiahnuť v konečnej energetickej spotrebe v povinnom období rokov 2021 – 2030, nebol nižší ako objem, ktorý je výsledkom uplatňovania ročnej miery úspor uvedenej v článku 7 ods. 1 prvom pododseku písm. b) smernice EED⁽¹⁹⁾. S týmto cieľom sa v článku 7 ods. 5 smernice EED vyžaduje, aby vypočítali účinok rozhodnutia o využití jednej alebo viacerých možností v povinnom období⁽²⁰⁾.

Možnosti z článku 7 ods. 4 písm. b) a f) smernice EED možno využiť iba na výpočet vlastného základného scenára podľa článku 7 ods. 2 a 3 smernice EED. Objemy možno od tohto výpočtu odpočítať (na základe uvedených obmedzení).

Možnosti uvedené v písmenách c), d), e) a g) týkajúce sa úspor energie možno započítať iba do vypočítaného objemu úspor požadovaného podľa článku 7 ods. 2 a 3 smernice EED. Preto ich nemožno využiť na zníženie úrovne povinnosti úspor energie podľa článku 7 ods. 1 prvého pododseku písm. b) smernice EED, iba na pomoc pri plnení cieľa týchto úspor.

3.4.1. Podrobný rozbor možností

3.4.1.1. Úplné alebo čiastočné vylúčenie odvetvia ETS [článok 7 ods. 4 písm. b)]

Ak členský štát využije možnosť úplného alebo čiastočného vylúčenia predaja energie na použitie v odvetví ETS [článok 7 ods. 4 písm. b) smernice EED], musí stanoviť objem dodanej alebo predanej energie, ktorý sa použije na tieto priemyselné činnosti. Výpočet vychádza z energie použitej na činnosti uvedené v prílohe I k smernici o systéme ETS⁽²¹⁾.

Energia využitá na „energetické činnosti“ uvedené v prílohe [spaľovne s menovitým tepelným príkonom väčším ako 20 MW (s výnimkou zariadení na nebezpečný alebo komunálny odpad), rafinérie minerálnych olejov a koksárenské pece] a energia využitá v letectve sa teda z daného objemu odpočítajú⁽²²⁾.

⁽¹⁹⁾ V rámci obmedzení stanovených v článku 7 ods. 5 druhom pododseku.

⁽²⁰⁾ Pozri oddiel 9.

⁽²¹⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES z 13. októbra 2003 o vytvorení systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Spoločenstve, zmenená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/29/ES z 23. apríla 2009, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 96/61/ES (Ú. v. EÚ L 275, 25.10.2003, s. 32).

⁽²²⁾ Ako alternatívna možnosť stanovenia množstva využitia energie v iných odvetviach ako ETS by sa vykázaná hodnota konečného využitia energie za príslušné priemyselné odvetvie mohla vynásobiť pomerom emisií skleníkových plynov v odvetviach ETS a iných ako ETS podľa údajov v zoznamoch skleníkových plynov.

3.4.1.2. Úspory energie, ktoré sa dosiahli v odvetviach premeny a prenosu energie [článok 7 ods. 4 písm. c)]

V článku 7 ods. 4 písm. c) smernice EED sa členským štátom umožňuje započítať úspory energie dosiahnuté v odvetviach premeny, distribúcie a prenosu energie vrátane účinnej infraštruktúry centralizovaného zásobovania teplom a chladom uplatňovaním požiadaviek stanovených v článku 14 ods. 4 a článku 14 ods. 5 písm. b) a v článku 15 ods. 1 až 6 a 9 smernice EED do objemu úspor energie vypočítaného podľa článku 7 ods. 2 a 3 smernice EED ⁽²³⁾.

3.4.1.3. Úspory energie z nedávnych individuálnych opatrení vykonaných od 31. decembra 2008 [článok 7 ods. 4 písm. d)]

Ak členský štát započíta úspory energie vyplývajúce z nedávnych individuálnych opatrení vykonaných od 31. decembra 2008 do objemu požadovaných úspor energie vypočítaných podľa článku 7 ods. 2 a 3 smernice EED, tieto opatrenia musia mať naďalej vplyv aj po roku 2020, čiže v povinnom období rokov 2021 – 2030, t. j. musia mať za následok nové úspory energie aj po 31. decembri 2020. V článku 2 bode 19 smernice EED sa vymedzuje „*individuálne opatrenie*“ ako činnosť vykonaná v dôsledku politického opatrenia, ktorej výsledkom je overiteľné a merateľné alebo odhadnuteľné zlepšenie energetickej efektívnosti. Úspory energie musia byť okrem toho merateľné a overiteľné.

3.4.1.4. Individuálne opatrenia vykonané od začiatku roka 2018 do konca roka 2020 [článok 7 ods. 4 písm. e)]

Podľa článku 7 ods. 4 písm. e) smernice EED môže členský štát započítať úspory energie vyplývajúce z politických opatrení do objemu úspor vypočítaných podľa článku 7 ods. 2 a 3 smernice EED, za predpokladu, že preukáže, že tieto opatrenia vyplývajú z individuálnych opatrení vykonaných od 1. januára 2018 do 31. decembra 2020 a naďalej prinášajú úspory energie aj po tomto termíne.

Zatiaľ čo článok 7 ods. 4 písm. d) smernice EED sa týka vykonávania individuálnych opatrení od 31. decembra 2008 do 31. decembra 2013, článok 7 ods. 4 písm. e) smernice EED sa vzťahuje iba na individuálne opatrenia vykonané od 1. januára 2018 do 31. decembra 2020. Tento rozdiel je dôležitý vtedy, keď je podľa členských štátov životnosť 21 rokov v prípade opatrenia vykonaného v roku 2008 a 12 rokov v prípade opatrenia vykonaného v roku 2018. V praxi to znamená, že prvý prípad je dôležitý napr. pri opatreniach s dlhou životnosťou, ako je izolácia plášťa budovy.

3.4.1.5. Energia získaná na alebo v budovách na vlastnú spotrebu z nových inštalácií technológií energie z obnoviteľných zdrojov [článok 7 ods. 4 písm. f)]

Touto možnosťou sa členským štátom umožňuje vylúčiť overiteľný objem energie získanej na vlastnú spotrebu novými inštaláciami technológií energie z obnoviteľných zdrojov na budovách alebo v budovách z výpočtu úspor energie požadovaných podľa článku 7 ods. 2 a 3 smernice EED.

Využiť sa môže za troch podmienok:

- z výpočtu základného scenára možno vylúčiť najviac 30 % energie získanej na vlastnú spotrebu novými inštaláciami technológií energie z obnoviteľných zdrojov na budovách alebo v budovách,
- nesmie to viesť k zníženiu objemu vypočítaného podľa článku 7 ods. 2 a 3 smernice EED o viac ako 35 % a
- objem takejto energie nesmie byť vylúčený z výpočtu povinnosti úspor podľa článku 7 ods. 1 prvého pododseku písm. b) smernice EED.

V bode 2 písm. e) prílohy V k smernici EED sa stanovuje, ako možno do úspor požadovaných podľa článku 7 ods. 1 smernice EED započítať úspory energie vyplývajúce z opatrení, ktorými sa podporujú inštalácie technológií energie z obnoviteľných zdrojov v malom rozsahu na budovách alebo v budovách ⁽²⁴⁾. Na toto sa nevzťahujú obmedzenia objemu.

⁽²³⁾ Pozri oddiel 9.

⁽²⁴⁾ Pozri oddiel 7.5 a dodatok X.

Keďže článok 7 ods. 4 písm. f) smernice EED sa týka „overiteľného objemu energie získanej na alebo v budovách na vlastnú spotrebu⁽²⁵⁾“ (nie skutočne využitého objemu), členské štáty musia stanoviť a overiť objemy energie z obnoviteľných zdrojov (v ktoe, MW alebo ekvivalentnej jednotke), ktoré sa získajú na budovách na vlastnú spotrebu v dôsledku politik, ktorými sa podporujú nové inštalácie v povinnom období rokov 2021 – 2030. Keďže ustanovenie sa týka „overiteľného objemu“, pri tomto výpočte sa môže zohľadniť odhadovaný priemerný objem energie z obnoviteľných zdrojov, ktorý sa má získať na vlastnú spotrebu v rokoch 2021 – 2030 iba z jednotiek nainštalovaných na budovách alebo v budovách po 31. decembri 2020.

V článku 21 písm. b) bode 3 nariadenia o riadení sa vyžaduje, aby členské štáty začlenili do svojich integrovaných národných energetických a klimatických správ o pokroku informácie o vykonávaní národných povinných schém energetickej efektívnosti a alternatívnych politických opatrení. Preto by mali do 15. marca 2021 (a potom každé dva roky) poskytnúť informácie o skutočnom objeme energie získanej na alebo v budovách na vlastnú spotrebu z nedávno nainštalovaných technológií energie z obnoviteľných zdrojov.

Orientačný a neúplný príklad

Nasledujúca tabuľka obsahuje neúplný zoznam technológií a objem energie, ktorý možno vylúčiť z výpočtu požiadavky úspor energie. Inštalácia kotla na slnečnú tepelnú energiu a plyn môže mať napríklad za následok výrobu 1 000 kWh energie z obnoviteľných zdrojov, z čoho 30 % (300 kWh) možno vylúčiť z výpočtu (za predpokladu, že tento objem neprekračuje 35 % požadovaných úspor):

Druh technológie	Konečná spotreba energie (kWh)	Podiel obnoviteľných zdrojov energie získanej na budovách (%)	Výroba s najväčším podielom na znížení cieľa úspor (kWh)	30 %, ktoré možno vylúčiť z požiadavky úspor (kWh)
1. Kondenzačný kotol na plyn	10 526	0	0	
2. Kondenzačný kotol na drevo	10 870	100	10 870	3 261
3. Tepelné čerpadlo (s elektrickou energiou zo siete)	2 857	0	0	
4. Kotol na slnečnú tepelnú energiu a plyn	10 474	~ 10	1 000	300
zariadenie na slnečnú tepelnú energiu	1 000	100 %	1 000	300
kondenzačný kotol na plyn	9 474	0 %	0	
5. Fotovoltické zariadenie	3 500	100 %	3 500	1 050

3.4.1.6. Úspory energie, ktoré prekračujú úspory požadované za prvé povinné obdobie [článok 7 ods. 4 písm. g)]

Členské štáty môžu započítať úspory energie, ktoré prekračujú úspory požadované za prvé povinné obdobie (2014 – 2020) do výpočtu podľa článku 7 ods. 2 a 3 smernice EED, za predpokladu, že:

- vyplývajú z individuálnych opatrení v rámci národnej povinnej schémy energetickej efektívnosti alebo alternatívnych politických opatrení a

⁽²⁵⁾ V smernici EED sa neposkytuje vymedzenie pojmu „energia získaná na alebo v budovách na vlastnú spotrebu“. Pod týmto pojmom by sa však mal rozumieť koncový odberateľ pôsobiaci na budove alebo v budove podľa vymedzenia v článku 2 bode 1 smernice 2010/31/EÚ o energetickej hospodárnosti budov, ktorý vyrába energiu z obnoviteľných zdrojov na vlastnú spotrebu a ktorý môže vlastnú vyrobenú energiu z obnoviteľných zdrojov uskladňovať vo svojich priestoroch nachádzajúcich sa na vyhradenom mieste. Z pojmu „energia získaná na alebo v budovách na vlastnú spotrebu“ je vylúčená vlastná vyrobená energia predávaná alebo vracaná späť do siete. V prípade výrobcu-spotrebiteľa iného ako domácnosť je z tohto pojmu okrem toho vylúčená aj výroba energie predstavujúca primárnu obchodnú alebo profesijnú činnosť.

— členský štát oznámil príslušné politické opatrenia vo svojom národnom akčnom pláne energetickej efektívnosti a v správe o pokroku podľa článku 24 ods. 2 ⁽²⁶⁾.

4. VÝBER POLITICKÝCH OPATRENÍ NA DOSIAHNUTIE POŽADOVANÉHO OBJEMU KUMULATÍVNYCH ÚSPOR ENERGIE U KONEČNÉHO SPOTREBITEĽA

Podľa článku 7 ods. 10 smernice EED musia členské štáty dosiahnuť požadované kumulatívne úspory energie u konečného spotrebiteľa:

- zavedením povinnej schémy energetickej efektívnosti,
- prijatím alternatívnych politických opatrení alebo
- kombináciou uvedeného.

V článku 7 smernice EED sa objasňuje, že povinné schémy energetickej efektívnosti a alternatívne politické opatrenia sú v tomto smere rovnako dôležité. Členské štáty majú značnú flexibilitu a širokú mieru voľnej úvahy pri výbere takého systému spomedzi rôznych druhov schém, ktorý najlepšie vyhovuje ich konkrétnej situácii a podmienkam ⁽²⁷⁾.

V článku 7a ods. 1 a článku 7b ods. 1 smernice EED sa vyžaduje, aby boli všetky politické opatrenia určené na plnenie povinnosti úspor energie podľa článku 7 ods. 1 smernice EED a prispievali k „úsporám konečnej energie“ u „konečných odberateľov“. Nezaškodí však, ak sa budú politickým opatrením riešiť aj ďalšie ciele (napr. v rámci politik v oblasti energie na riešenie potreby zachovať, chrániť a zlepšovať kvalitu životného prostredia alebo podporovať rozvážne a racionálne využívanie prírodných zdrojov).

V článku 2 bode 18 smernice EED sa vymedzuje „politické opatrenie“ ako nástroj regulačnej, finančnej, fiškálnej, dobrovoľnej alebo informačnej povahy, ktorý bol v danom členskom štáte formálne ustanovený a vykonaný s cieľom vytvoriť podporný rámec, požiadavky alebo stimuly, aby účastníci trhu poskytovali a nakupovali energetické služby a vykonávali iné opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti. Politické opatrenia zamerané iba na podporu politických cieľov iných ako energetická efektívnosť, určené iba na poskytovanie alebo nákup energetických služieb alebo stimulujúce úspory u konečného spotrebiteľa, ktoré sa nedosahujú u konečných odberateľov, sa nemusia považovať za oprávnené podľa článku 7 smernice EED. V každom prípade budú členské štáty musieť opatrenia dôkladne posúdiť a preukázať, že im možno priamo pripísať úspory energie.

Bez ohľadu na to, či sa členský štát rozhodne použiť povinnú schému energetickej efektívnosti alebo alternatívne politické opatrenia, musí zabezpečiť, aby boli politické opatrenia oprávnené na dosahovanie požadovaných kumulovaných úspor energie u konečného spotrebiteľa do 31. decembra 2030 (alebo v nasledujúcom období úspor, v závislosti od toho, kedy sa opatrenia vypracujú).

Nasledujúci neúplný zoznam vymedzení je dôležitý pri stanovovaní politických opatrení (v zmenenej smernici EED sa nachádzajú v rovnakom znení):

Článok 2 smernice EED

„(4) ‚energetická účinnosť‘ je pomer medzi výstupom výkonu, služby, tovaru alebo energie a energetickým vstupom;

(5) ‚úspory energie‘ je množstvo usporenej energie určené meraním a/alebo odhadom spotreby pred a po vykonaní opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti pri zabezpečení normalizácie vonkajších podmienok, ktoré ovplyvňujú spotrebu energie;

(6) ‚zlepšenie energetickej efektívnosti‘ je zvýšenie energetickej účinnosti v dôsledku technologických zmien, zmien správania a/alebo hospodárskych zmien;“

⁽²⁶⁾ Opatrenia sa preto museli oznámiť do 30. apríla 2017, keďže článok 24 ods. 2 bol zrušený 24. decembra 2018 v súlade s článkom 59 a článkom 54 ods. 3 písm. b) nariadenia o riadení.

⁽²⁷⁾ Rozsudok Súdneho dvora zo 7. augusta 2018 vo veci C-561/16, *Saras Energía* (ECLI:EU:C:2018:633, bod 35) s analogickým odkazom na rozsudok z 26. septembra 2013 vo veci C-195/12, *IBV & Cie* (ECLI:EU:C:2013:598, body 62 a 70).

- „(14) ‚povinný subjekt‘ je distribútor energie alebo maloobchodná energetická spoločnosť, ktorá je viazaná národnými povinnými schémami energetickej efektívnosti uvedenými v článku 7;
- (15) ‚poverený subjekt‘ je právnická osoba, na ktorú vláda alebo iný verejný subjekt delegovali právomoc vypracovať, riadiť alebo prevádzkovať finančnú schému v ich mene;
- (16) ‚zúčastňujúci sa subjekt‘ je podnik alebo verejný subjekt, ktorý sa zaviazal dosiahnuť určité ciele v rámci dobrovoľnej dohody alebo na ktorý sa vzťahuje vnútroštátny nástroj regulačnej politiky;
- (17) ‚vykonávajúci orgán verejnej moci‘ je orgán spravovaný verejným právom, ktorý je zodpovedný za vykonávanie alebo monitorovanie zdaňovania energie alebo uhlíka, finančných schém a nástrojov, fiškálnych stimulov, štandardov a noriem, programov energetického štitkovania, odbornej prípravy alebo vzdelávania;
- (18) ‚politické opatrenie‘ je nástroj regulačnej, finančnej, fiškálnej, dobrovoľnej alebo informačnej povahy, ktorý bol v danom členskom štáte formálne ustanovený a implementovaný s cieľom vytvoriť podporný rámec, požiadavky alebo stimuly, aby účastníci trhu poskytovali a nakupovali energetické služby a vykonávali iné opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti;
- (19) ‚individuálne opatrenie‘ je činnosť vykonaná v dôsledku politického opatrenia, ktorej výsledkom je overiteľné a merateľné alebo odhadnuteľné zlepšenie energetickej efektívnosti;
- (20) ‚distribútor energie‘ je fyzická alebo právnická osoba vrátane prevádzkovateľa distribučnej sústavy zodpovedná za distribúciu energie na účely jej dodania koncovým odberateľom alebo do distribučných staníc, z ktorých sa energia predáva koncovým odberateľom;
- (21) ‚prevádzkovateľ distribučnej sústavy‘ je ‚prevádzkovateľ distribučnej sústavy‘ v zmysle smernice 2009/72/ES a ‚prevádzkovateľ distribučnej siete‘ v zmysle smernice 2009/73/ES;
- (22) ‚maloobchodná energetická spoločnosť‘ je fyzická alebo právnická osoba, ktorá predáva energiu koncovým odberateľom;
- (23) ‚koncový odberateľ‘ je fyzická alebo právnická osoba, ktorá nakupuje energiu pre vlastnú konečnú spotrebu;
- (24) ‚poskytovateľ energetických služieb‘ je fyzická alebo právnická osoba, ktorá poskytuje energetické služby alebo iné opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti v zariadení alebo priestoroch koncového odberateľa;“

Na účely článku 7 ods. 10 smernice EED môžu členské štáty započítať úspory energie z nedávno prijatých politických opatrení v povinnom období rokov 2021 – 2030. Započítať môžu aj úspory energie z politických opatrení prijatých v povinnom období rokov 2014 – 2020 (alebo z predchádzajúceho obdobia), za predpokladu, že sú v súlade s požiadavkami článkov 7, 7a alebo 7b smernice EED.

Členské štáty môžu započítať úspory z opatrení prijatých do 31. decembra 2020 alebo neskôr iba vtedy, ak majú tieto opatrenia za následok nové individuálne opatrenia vykonané po 31. decembri 2020 a do 31. decembra 2030.

Príklady opatrení, činností a úspor

V roku 2010 bol zavedený program finančnej podpory na energetickú obnovu budov. Kým bude tento program existovať a zabezpečovať nové obnovy v príslušnom období, úspory energie vyplývajúce z týchto nových obnov možno započítať do úspor požadovaných v druhom povinnom období.

S cieľom priniesť úspory vyplývajúce zo zmeny správania a zlepšiť efektívnosť dopravy bola pred rokom 2021 zavedená palivová daň. Kým bude táto daň platiť a jej účinky na správanie budú vzhľadom na najnovšiu cenovú pružnosť merateľné a overiteľné, úspory energie vyplývajúce z tohto opatrenia možno započítať do úspor požadovaných v druhom povinnom období.

4.1. Povinné schémy energetickej efektívnosti

Najvýznamnejším dôvodom pre rozhodnutie realizovať povinnú schému energetickej efektívnosti s cieľom dosiahnuť kumulatívne úspory energie u konečného spotrebiteľa požadované podľa článku 7 ods. 1 prvého pododseku písm. b) smernice EED môže byť to, že dodávatelia a distribútori energie či maloobchodníci s energiou sú najlepšie schopní určiť úspory energie u odberateľov a budú môcť dosiahnuť úspory energie v obchodných modeloch energetických služieb. V tomto prípade musia členské štáty určiť jeden alebo viaceré povinné subjekty spomedzi koncových odberateľov⁽²⁸⁾ na vnútroštátnej úrovni⁽²⁹⁾, od ktorých sa vyžaduje dosahovanie úspor energie. Určenie povinného subjektu sa musí uskutočniť na základe objektívnych a nediskriminačných kritérií podľa článku 7a ods. 2 smernice EED.

Pri určovaní povinných subjektov v rámci povinných schém energetickej efektívnosti by mali členské štáty zväziť rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-561/16. Súdny dvor rozhodol, že členské štáty môžu ukladať „povinnosti v oblasti energetickej efektívnosti iba určitým podnikom v odvetví energetiky, pokiaľ je určenie týchto podnikov ako povinných subjektov skutočne založené na výslovne uvedených objektívnych a nediskriminačných kritériách, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu“⁽³⁰⁾.

Okrem toho musia členské štáty stanoviť objem úspor energie, ktorý má dosiahnuť každý povinný subjekt (alebo jeho podkategória). Tieto objemy sa potom musia priradiť ku každému povinnému subjektu na účely kontroly plnenia jeho povinností.

V článku 7a ods. 4 sa členským štátom umožňuje vyjadriť objem úspor energie požadovaných od každého povinného subjektu buď ako konečnú, alebo primárnu energetickú spotrebu⁽³¹⁾ pomocou prevodných koeficientov stanovených v prílohe IV.

Členské štáty môžu rozhodnúť aj o tom, či povinným subjektom povolí alebo nariadi splnenie celej alebo časti povinnosti podľa vnútroštátneho práva ako príspevku do národného fondu energetickej efektívnosti⁽³²⁾. Povinným subjektom môžu povoliť započítať úspory, ktoré dosiahli poskytovatelia energetických služieb⁽³³⁾ alebo iné tretie strany pri plnení povinnosti. V článku 7a ods. 6 písm. a) smernice EED sa od nich vyžaduje zabezpečiť, aby sa na certifikáciu úspor energie vzťahoval schvaľovací postup, ktorý je jasný, transparentný a otvorený pre všetkých účastníkov trhu a ktorý je zameraný na minimalizáciu nákladov na certifikáciu⁽³⁴⁾.

V článku 7a ods. 3 smernice EED sa objasňuje, že členské štáty majú zabezpečiť, aby energetické spoločnosti nevytvárali prekážky, ktoré spotrebiteľom znemožňujú zmeniť dodávateľa.

V článku 7a ods. 5 smernice EED sa vyžaduje, aby členské štáty zaviedli systémy merania, kontroly a overovania, v rámci ktorých sa overí a zdokumentuje aspoň štatisticky významný podiel a reprezentatívna vzorka opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti zavedených povinnými subjektmi⁽³⁵⁾.

Na základe článku 7a ods. 6 písm. b) smernice EED môžu členské štáty poskytnúť možnosť „ukladania a požičavania“, t. j. umožniť povinným subjektom započítať úspory dosiahnuté v danom roku tak, ako keby boli dosiahnuté v ktoromkoľvek zo štyroch predchádzajúcich alebo troch nasledujúcich rokov. Je potrebné poznamenať, že táto flexibilita:

- platí len pre úspory energie vyplývajúce z povinných schém energetickej efektívnosti vykonávaných od 1. januára 2014 a nie pre alternatívne politické opatrenia a
- je časovo obmedzená – členské štáty môžu umožniť povinným subjektom „ukladať alebo požičovať“ iba počas povinného obdobia.

⁽²⁸⁾ Pozri bod 3.2 v) prílohy I k nariadeniu o riadení.

⁽²⁹⁾ V článku 2 bode 14 sa vymedzuje „povinný subjekt“ ako distribútor energie alebo maloobchodná energetická spoločnosť, ktorá je viazaná národnými povinnými schémami energetickej efektívnosti. Členské štáty by mohli pri navrhovaní povinných schém energetickej efektívnosti zväziť aj úlohu miestnych energetických spoločenstiev alebo spoločenstiev obnoviteľných zdrojov energie.

⁽³⁰⁾ Rozsudok vo veci C-561/16, *Saras Energía* (ECLI:EU:C:2018:633, bod 56).

⁽³¹⁾ Na základe článku 7a ods. 4 možno metódu vybrať na vyjadrenie objemu požadovaných úspor energie použiť aj na výpočet úspor, ktoré si nárokuje povinné subjekty.

⁽³²⁾ Pozri odôvodnenie 17 smernice EED a oddiel 4.2.2.

⁽³³⁾ V článku 2 bode 24 sa „poskytovateľ energetických služieb“ vymedzuje ako fyzická alebo právnická osoba, ktorá poskytuje energetické služby alebo iné opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti v zariadení alebo priestoroch koncového odberateľa.

⁽³⁴⁾ Pozri oddiel 8 a príklady v dodatku XII.

⁽³⁵⁾ Pozri dodatok XII.

Inými slovami, úspory dosiahnuté v období 2014 – 2020 nesmú byť „uložené ani požíčané“ po 31. decembri 2020. Úspory dosiahnuté v období 2021 – 2030 nesmú byť „uložené ani požíčané“ pred 31. decembrom 2020 alebo po 31. decembri 2030. Úspory dosiahnuté po roku 2010 a pred 1. januárom 2014 nemôžu byť „uložené ani požíčané“ na účely článku 7 ods. 1 prvého pododseku písm. b) smernice EED.

Keďže v článku 7 ods. 8 smernice EED sa poskytuje výslovná odchýlka, jeho uplatňovanie je reštriktívne a obmedzené na účely článku 7 ods. 1 prvého pododseku písm. a) smernice EED.

Príklady

Úspory energie dosiahnuté v roku 2014 (v dôsledku povinných schém energetickej efektívnosti) možno započítať, ako keby boli dosiahnuté v roku 2017.

Úspory energie dosiahnuté v roku 2014 (v dôsledku povinných schém energetickej efektívnosti) nemožno započítať do roku 2021.

Úspory energie dosiahnuté v roku 2018 (v dôsledku povinných schém energetickej efektívnosti) možno započítať do roku 2014.

V článku 7a ods. 6 druhom pododseku smernice EED sa stanovuje, že členské štáty „posúdia a prípadne prijímajú opatrenia na minimalizáciu vplyvu priamych a nepriamych nákladov spojených s povinnými schémami energetickej efektívnosti na konkurencioschopnosť energeticke náročných priemyselných odvetví vystavených medzinárodnej hospodárskej súťaži“.

Vo všeobecnosti to zahŕňa dva druhy nákladov:

- investičné náklady a
- administratívne náklady (vrátane monitorovania a podávania správ).

V posúdení vplyvu ⁽³⁶⁾ Komisia na základe dostupných dôkazov preukázala, že povinné schémy energetickej efektívnosti sú nákladovo nesmierne efektívne. Pri vykonávaní týchto schém musia povinné subjekty zabezpečiť realizáciu úspor u konečného spotrebiteľa za najnižšie (investičné a administratívne) náklady, najmä ak sa náklady prenášajú na konečných spotrebiteľov. Táto požiadavka platí aj vtedy, ak sa povinné subjekty rozhodnú započítať certifikované úspory energie, ktoré dosiahli poskytovatelia energie a iné tretie strany.

Podľa článku 7a ods. 7 smernice EED členské štáty povinne „každoročne uverejnia úspory energie dosiahnuté každým povinným subjektom alebo každou podkategóriou povinného subjektu, ako aj spolu v rámci schémy“. Tieto informácie môžu uverejniť spolu s ostatnými údajmi, ktoré musia verejne prístupné. Uverejnenie týchto údajov inými stranami, napr. Komisiou, ich tejto povinnosti nezabavuje.

4.2. Alternatívne politické opatrenia

V smernici EED sa objasňuje, že členské štáty by mali mať väčšiu flexibilitu pri navrhovaní a vykonávaní alternatívnych politických opatrení. Hoci sa v smernici EED už druhy opatrení neuvádzajú, v článku 2 bode 18 smernice EED sa vo vymedzení „politického opatrenia“ uvádza neúplný zoznam možných druhov, t. j. „nástroj regulačnej, finančnej, fiškálnej, dobrovoľnej alebo informačnej povahy, ktorý bol v danom členskom štáte formálne ustanovený a implementovaný s cieľom vytvoriť podporný rámec, požiadavky alebo stimuly, aby účastníci trhu poskytovali a nakupovali energetické služby a vykonávali iné opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti“.

Členské štáty môžu zväziť podporu úlohy miestnych spoločností obnoviteľných zdrojov energie pri vykonávaní alternatívnych politických opatrení ⁽³⁷⁾.

V bode 3 prílohy V k smernici EED sa stanovujú požiadavky na navrhovanie a správu alternatívnych politických opatrení:

- „a) politické opatrenia a individuálne opatrenia prinášajú overiteľnú úsporu konečnej energetickej spotreby;
- b) zodpovednosť každého zúčastňujúceho sa subjektu, povereného subjektu alebo vykonávajúceho orgánu verejnej moci je jasne vymedzená;

⁽³⁶⁾ SWD(2016) 402 final, s. 46 a 47.

⁽³⁷⁾ Pozri bod 3.2 v) prílohy I k nariadeniu o riadení.

- c) úspory energie, ktoré sa dosahujú alebo majú dosiahnuť, sa určia transparentne;
- d) objem úspor energie, ktoré sa vyžadujú politickým opatrením alebo ktoré sa ním majú dosiahnuť, sa vyjadriť buď ako konečná, alebo primárna energetická spotreba pri použití prevodných koeficientov uvedených v prílohe IV;
- e) predloží sa a verejne sa sprístupní výročná správa o úsporách energie, ktoré dosiahli poverené subjekty, zúčastňujúce sa subjekty a vykonávajúce orgány verejnej moci, ako aj údaje o ročnom trende úspor energie;
- f) ak pokrok nie je uspokojivý, vykoná sa monitorovanie výsledkov a prijatie vhodných opatrení;
- g) úspory energie z individuálneho opatrenia si nenárokuje viac než jeden subjekt;
- h) je preukázané, že na dosiahnutie nárokováných úspor energie sú podstatné činnosti zúčastňujúceho sa subjektu, povereného subjektu alebo vykonávajúceho orgánu verejnej moci.“

V článku 7b ods. 2 smernice EED sa vyžaduje, aby členské štáty zaviedli systémy merania, kontroly a overovania, v rámci ktorých sa overí a zdokumentuje aspoň štatisticky významný podiel a reprezentatívna vzorka alternatívnych opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti (okrem zdaňovania) zavedených zúčastňujúcimi sa alebo poverenými subjektmi.

Treba poznamenať, že:

- meranie, kontrola a overovanie sa vykonáva nezávisle od týchto subjektov ⁽³⁸⁾ a
- „štatisticky významný podiel a reprezentatívna vzorka“ by sa mali chápať ako podmnožina, ktorá presne odráža štatistickú populáciu daných opatrení na úsporu energie, a tým umožňuje primerane spoľahlivé závery, pokiaľ ide o dôveryhodnosť všetkých opatrení.

4.2.1. Schémy a nástroje financovania a fiškálne stimuly

Ide o politické opatrenia zavedené členským štátom, v rámci ktorých peňažné a fiškálne stimuly vedú k používaniu energeticke efektívnych technológií alebo techník a ktoré majú za následok zníženie konečnej energetickej spotreby ⁽³⁹⁾.

Treba poznamenať, že:

- účinky sa budú merať, kontrolovať a overovať nezávisle od zúčastňujúcich sa alebo poverených subjektov ⁽⁴⁰⁾ a
- v prípade schém alebo nástrojov financovania by mali finančné prostriedky pochádzať z:
  - verejných (európskych alebo vnútroštátnych) zdrojov alebo
  - kombinácie verejných (európskych alebo vnútroštátnych) zdrojov a súkromných zdrojov (napr. banky, investičné fondy, dôchodkové fondy), ktoré sa výslovne zameriavajú na realizáciu individuálnych opatrení vedúcich k úsporám konečnej energie.

4.2.2. Národný fond energetickej efektívnosti

Členské štáty môžu zriadiť národné fondy energetickej efektívnosti v súlade s článkom 20 ods. 6 smernice EED, a to buď ako alternatívne politické opatrenie, alebo ako súčasť povinných schém energetickej efektívnosti, pričom sa bude od povinných subjektov vyžadovať, aby všetky alebo niektoré úspory vložili do fondu.

⁽³⁸⁾ Pozri dodatok XII.

⁽³⁹⁾ Pozri dodatok III.

⁽⁴⁰⁾ „Poverený subjekt“ je právnická osoba, na ktorú vláda alebo iný verejný subjekt delegovali právomoc vypracovať, riadiť alebo prevádzkovať finančnú schému v ich mene.

Ak členský štát zavedie mechanizmus každoročných príspevkov do národného fondu energetickej efektívnosti ako zásadnú metódu plnenia povinností v oblasti energetickej efektívnosti, v jeho vnútroštátnych právnych predpisoch sa musí zabezpečovať, aby:

- boli dosiahnuté úspory energie rovnocenné úsporám v rámci povinných schém energetickej efektívnosti a
- financované opatrenia spĺňali požiadavky článku 7b a článku 20 ods. 6, ako aj bodu 3 prílohy V k smernici EED ⁽⁴¹⁾.

Národný fond energetickej efektívnosti môže byť akýkoľvek fond zriadený členským štátom na účely podpory národných iniciatív v oblasti energetickej efektívnosti. Možno ho vytvoriť na financovanie hospodárskych a finančných schém podpory, technickej pomoci, odbornej prípravy a informácií alebo iných opatrení na zvyšovanie energetickej efektívnosti s cieľom prispievať k dosahovaniu cieľov práva EÚ ⁽⁴²⁾. Vo všeobecnosti možno na zabezpečovanie efektívnejších riešení zaviesť aj kombináciu verejných finančných prostriedkov (napr. na riešenie zlyhaní trhu – kategórie alebo opatrenia v oblasti nákladov, ktoré sa zvyčajne neriešia trhovými mechanizmami) a súkromného kapitálu.

Započítavať na účely článku 7 smernice EED možno financovanie, ktoré pochádza z:

- verejných (európskych alebo vnútroštátnych) zdrojov alebo
- kombinácie verejných (európskych alebo vnútroštátnych) zdrojov a súkromných zdrojov (napr. banky, investičné fondy, dôchodkové fondy, povinné subjekty), ktoré sa výslovne zameriavajú na plnenie individuálnych opatrení vedúcich k úsporám konečnej energie.

4.2.3. Právne predpisy a dobrovoľné dohody

Ide o politické opatrenia zavedené členským štátom, ktoré vedú k používaniu energetickejšie efektívnych technológií alebo techník a majú za následok zníženie konečnej energetickej spotreby. Môžu to byť:

- právne záväzné opatrenia, ktorými sa zavádzajú osobitné technológie alebo techniky alebo
- dobrovoľné dohody, na základe ktorých sa podniky alebo miestne orgány zaväzujú k určitému opatreniu ⁽⁴³⁾.

„Zúčastňujúce sa subjekty“ sú „podniky alebo verejné subjekty, ktoré sa zaviazali dosiahnuť určité ciele v rámci dobrovoľnej dohody alebo na ktoré sa vzťahuje vnútroštátny nástroj regulačnej politiky“.

4.2.4. Štandardy a normy

Ide o politické opatrenia zavedené členským štátom, ktoré sú zamerané na zlepšovanie energetickej efektívnosti (napríklad výrobkov, služieb, budov a vozidiel ⁽⁴⁴⁾). Subjektmi v rámci týchto schém sú „vykonávajúce orgány verejnej moci“.

4.2.5. Programy označovania energetickej účinnosti

Patria sem programy označovania zavedené členským štátom okrem programov, ktoré sú povinné podľa práva EÚ (napr. úspory vyplývajúce z uplatňovania nariadení o označovaní energetickej účinnosti alebo nariadenia o energetickom označovaní ⁽⁴⁵⁾ nemožno započítavať) ⁽⁴⁶⁾.

Vplyv na úspory energie môžu mať aj iné politické opatrenia, ktoré sa vykonávajú v tom istom čase, preto nemožno len samotnému opatreniu pripísať všetky hodnotené zmeny pozorované od zavedenia opatrenia. Nato, aby sa mohla stanoviť súvislosť s individuálnym opatrením vedúcim k úsporám, ktoré mu možno pripísať, je potrebné dôkladné posúdenie vplyvu programu označovania energetickej účinnosti.

⁽⁴¹⁾ Rozsudok vo veci C-561/16, *Saras Energía* (ECLI:EU:C:2018:633, bod 37 o článkoch 7 a 20 smernice EED).

⁽⁴²⁾ Pozri aj rozsudok Súdneho dvora vo veci C-561/16, *Saras Energía* (ECLI:EU:C:2018:633, body 30 až 33).

⁽⁴³⁾ Dodatok III.

⁽⁴⁴⁾ Dodatok III.

⁽⁴⁵⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1369 zo 4. júla 2017, ktorým sa stanovuje rámec pre energetické označovanie a zrušuje smernica 2010/30/EÚ (Ú. v. EÚ L 198, 28.7.2017, s. 1).

⁽⁴⁶⁾ Dodatok III.

4.2.6. Odborná príprava a vzdelávanie vrátane energetických poradenských programov

Ide o politické opatrenia zavedené členským štátom, ktoré vedú k používaniu energeticky efektívnych technológií alebo techník a majú za následok zníženie konečnej energetickej spotreby, napríklad prostredníctvom programov odbornej prípravy pre energetických auditorov, vzdelávacích programov pre manažérov v oblasti energií alebo energetických poradenských programov pre domácnosti.

Treba poznamenať, že:

- takéto opatrenia musí monitorovať „vykonávajúci orgán verejnej moci“ a
- je potrebné dôkladné posúdenie ich vplyvu na stanovenie:
  - súvislosti medzi odbornou prípravou a vzdelávaním a individuálnym opatrením, ktorému sa zmeny môžu pripísať, a
  - obdobia, počas ktorého možno programy realizovať tak, aby boli účinné ⁽⁴⁷⁾.

4.2.7. Iné alternatívne opatrenia

Zoznam alternatívnych politických opatrení nie je úplný a možno uplatniť aj iné politické opatrenia. Členské štáty však musia v oznámení Komisii vysvetliť, ako sa dosahuje ekvivalentná úroveň úspor, monitorovania a overovania ⁽⁴⁸⁾.

Znižovanie spotreby energie a využívanie energie z obnoviteľných zdrojov v budovách sú významné opatrenia na znižovanie energetickej závislosti, ako aj emisií skleníkových plynov, najmä vzhľadom na ambiciózne ciele EÚ v oblasti klímy a energetiky stanovené do roku 2030, ako aj na jej globálny záväzok prijatý v kontexte Parížskej dohody. Na plnenie povinnosti úspor energie možno teda zväziť aj politické opatrenia, ktorými sa podporujú inštalácie technológií energie z obnoviteľných zdrojov v malom rozsahu na budovách alebo v budovách ⁽⁴⁹⁾.

Opatrenia musia byť navrhnuté tak, aby zabezpečovali úspory konečnej energie vzhľadom na technológie, ktoré nahrádzajú. Takéto úspory si možno nárokovať napríklad z prechodu na efektívnejšie systémy vykurovania alebo chladenia či technológie na výrobu teplej vody v budovách, bez ohľadu na to, či to zahŕňa energiu z obnoviteľných zdrojov. Tieto úspory sú oprávnené aj vtedy, ak alternatívne politické opatrenie nie je primárne určené na zlepšenie energetickej efektívnosti, za predpokladu, že členský štát preukáže ich doplnkovosť, merateľnosť a overiteľnosť podľa metód a zásad z prílohy V k smernici EED.

4.2.8. Dane z energie alebo CO₂

Daňové opatrenia členských štátov na zníženie konečnej energetickej spotreby môžu byť oprávnené. Členské štáty môžu takisto skombinovať daňové opatrenia s inými opatreniami, napríklad dotáciami ⁽⁵⁰⁾.

Zdaňovanie na účely energetickej efektívnosti je zamerané najmä na riešenie zlyhaní trhu spôsobovaných spotrebou energie, a to prostredníctvom ukladania daní alebo odvodov na určité druhy zdrojov energie alebo spotreby energie. Dane z CO₂ alebo uhlíkové dane môžu byť aj stimulom individuálnych opatrení zameraných na prechod na zdroje energie s nižšími emisiami CO₂. Treba však poznamenať, že takáto kontrola zdrojov nemusí vždy viesť k zlepšeniu energetickej efektívnosti.

Cieľom daňových opatrení je, aby odberatelia a výrobcovia uhradili sociálne náklady dobra (a to aj v podobe uhlíkových emisií a skleníkových efektov).

V praxi opatrenia ⁽⁵¹⁾ zvyčajne pozostávajú z:

- priamych opatrení – k nim patria poplatky priamo sa vzťahujúce na „externalitu“, t. j. ide o činnosti, ktorými sa zavádza účinok na neprepojenú tretiu stranu; z tohto druhu opatrenia zároveň vyplýva, že zlyhanie trhu je pozorovateľné a vyčísliteľné; príkladom sú dane z uhlíkových emisií, a

⁽⁴⁷⁾ Dodatok III.

⁽⁴⁸⁾ Dodatok XII.

⁽⁴⁹⁾ Dodatok X.

⁽⁵⁰⁾ Pozri dodatok IV.

⁽⁵¹⁾ Pozri dodatok IV.

- nepriamych opatrení – k nim patria dane týkajúce sa spotrebných materiálov vytvárajúcich externalitu (napr. palív vytvárajúcich uhlíkové emisie) alebo spotrebných materiálov, ktoré s tým súvisia (napr. automobilov, ktoré takéto palivá využívajú).

Členské štáty môžu zaviesť nové daňové opatrenia na účely povinnosti úspor energie na nové obdobie (2021 – 2030) a/alebo pokračovať v uplatňovaní existujúcich opatrení z prvého obdobia (2014 – 2020).

Na účely určenia úspor, ktoré možno nárokovať ako dodatočné⁽⁵²⁾, sa v bode 2 písm. a) prílohy V stanovuje, že „členské štáty zohľadnia, ako by sa spotreba energie a dopyt po nej vyvíjali za absencie daného politického opatrenia, pričom vezmú do úvahy aspoň tieto faktory: trendy spotreby energie, zmeny správania spotrebiteľov, technologický pokrok a zmeny spôsobené inými opatreniami vykonávanými na úrovni Únie a na vnútroštátnej úrovni“.

Okrem toho členské štáty pri výpočte účinku daňových opatrení zohľadnia požiadavky bodu 4 prílohy V:

- „a) uznávajú sa len úspory energie vyplývajúce z daňových opatrení, ktoré prekračujú minimálne úrovne zdaňovania uplatňované na palivá, ako sa požaduje v smernici Rady 2003/96/ES alebo 2006/112/ES;
- b) cenová pružnosť pre výpočet vplyvu daňových opatrení (energia) vyjadruje citlivosť dopytu po energii na zmeny cien a odhaduje sa na základe aktuálnych a reprezentatívnych oficiálnych zdrojov údajov;
- c) úspory energie zo sprievodných nástrojov daňovej politiky vrátane daňových stimulov či odvodov do fondu sa započítavajú osobitne.“

Členské štáty by mali vykonávať opatrenia, ktoré sú zamerané na prekračovanie minimálnych úrovní podľa práva EÚ, a to vrátane:

- minimálnych úrovní zdaňovania energetických výrobkov a elektriny⁽⁵³⁾ a
- ustanovení o spoločnom systéme DPH⁽⁵⁴⁾ v oblasti výrobkov a tovarov vyžadujúcich energetickú spotrebu.

Pri výpočte vplyvu daňových opatrení (energia) by mali členské štáty zohľadniť cenovú pružnosť (ktorá vyjadruje citlivosť dopytu po energii na zmeny cien) a odhadnúť ju na základe aktuálnych a reprezentatívnych oficiálnych zdrojov údajov⁽⁵⁵⁾. Podľa bodu 3.3 písm. f) prílohy III k nariadeniu o riadení musia členské štáty poskytnúť informácie o svojej metodike výpočtu, ako aj o použitej cenovej pružnosti a spôsobe jej stanovenia v súlade s bodom 4 prílohy V k smernici EED.

Na účely bodu 4 písm. c) prílohy V k smernici EED je dôležité posúdiť, ako daňové opatrenia pôsobia s inými politickými opatreniami. Pri výpočte vplyvu daňových opatrení použitých v kombinácii s inými opatreniami sa členským štátom odporúča použiť:

- iba krátkodobú pružnosť alebo
- krátkodobú a dlhodobú pružnosť, ale neuplatňovať nárok na úspory energie za iné opatrenia (t. j. považovať daňové opatrenia za hlavné politické opatrenia balíka).

⁽⁵²⁾ Pozri dodatok IV.

⁽⁵³⁾ Smernica Rady 2003/96/ES z 27. októbra 2003 o reštrukturalizácii právneho rámca Spoločenstva pre zdaňovanie energetických výrobkov a elektriny (Ú. v. EÚ L 283, 31.10.2003, s. 51).

⁽⁵⁴⁾ Smernica Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 347, 11.12.2006, s. 1).

⁽⁵⁵⁾ Pozri dodatok IV.

V prípade daňových opatrení vykonaných pred povinným obdobím rokov 2021 – 2030 by mali členské štáty venovať osobitnú pozornosť článku 7 ods. 1 druhému pododseku smernice EED: „Členské štáty môžu započítať úspory energie, ktoré vyplývajú z politických opatrení, ktoré sa zaviedli do 31. decembra 2020 alebo po tomto dátume, a to pod podmienkou, že výsledkom týchto opatrení budú nové individuálne opatrenia vykonávané po 31. decembri 2020.“

Ak členský štát zavedie kombináciu daňových a dotačných opatrení, musí viesť osobitné účty o úsporách energie vyplývajúcich z daňových opatrení a zo sprievodných politických opatrení (vrátane fiškálnych stimulov).

Ak sa budú počas cieľového obdobia používať odhady krátkodobej pružnosti, pravdepodobnosť dvojitého započítania úspor sa zníži.

4.3. Politické opatrenia na zmiernenie energetickej chudoby

Podľa článku 7 ods. 11 smernice EED majú členské štáty pri navrhovaní politických opatrení sledujúcich splnenie povinností úspory energie zohľadniť potrebu zmierniť energetickú chudobu, a to tak, že budú v primeranom rozsahu vyžadovať, aby sa časť opatrení v oblasti energetickej efektívnosti v rámci národných povinných schém energetickej efektívnosti, alternatívnych politických opatrení alebo programov či opatrení financovaných z národného fondu energetickej efektívnosti vykonávala prioritne v rámci zraniteľných domácností vrátane domácností postihnutých energetickou chudobou a prípadne v sociálnych bytoch ⁽⁵⁶⁾.

Na účely národného energetického a klimatického plánu musia členské štáty v súlade s článkom 3 ods. 3 písm. d) nariadenia o riadení ⁽⁵⁷⁾ posúdiť počet domácností žijúcich v energetickej chudobe.

Členské štáty by mali podľa svojich existujúcich postupov stanoviť kritériá, na základe ktorých budú riešiť energetickú chudobu vo svojich politických opatreniach. Pre tých, ktorých postihuje energetická chudoba, budú prospešné aj dlhodobé opatrenia na obnovu a zlepšovanie energetickej hospodárnosti fondu budov podľa požiadaviek smernice o energetickej hospodárnosti budov (ďalej len „EPBD“) ⁽⁵⁸⁾. Podľa článku 2a smernice EPBD musia členské štáty vypracovať dlhodobé stratégie do roku 2050 na podporu obnovy vnútroštátneho fondu verejných aj súkromných obytných aj nebytových budov na vysoko energeticky efektívny a dekarbonizovaný fond budov.

Ich cieľom má byť:

- uľahčiť nákladovo efektívnu transformáciu existujúcich budov na budovy s takmer nulovou spotrebou energie a
- vypracovať návrh príslušného vnútroštátneho opatrenia na pomoc pri zmiernovaní energetickej chudoby ⁽⁵⁹⁾.

Od nadobudnutia účinnosti a transpozície/vykonania vo vnútroštátnom práve sa táto požiadavka na zohľadnenie potreby zmiernenia energetickej chudoby uplatňuje na opatrenia prijímané v rámci povinných schém energetickej efektívnosti a alternatívnych politických opatrení. Členské štáty môžu na základe vlastného uváženia rozhodnúť o tom, aké politické opatrenia použijú, keďže obidva druhy sú rovnocenné. Vybrané opatrenia však musia byť zamerané na zmiernenie energetickej chudoby.

⁽⁵⁶⁾ Dodatok V.

⁽⁵⁷⁾ Členské štáty by mali vo svojich národných energetických a klimatických plánoch posúdiť počet domácností žijúcich v energetickej chudobe, berúc do úvahy nutné domáce energetické služby potrebné na zabezpečenie základnej životnej úrovne v príslušnom vnútroštátnom kontexte, existujúce sociálne politiky a ďalšie relevantné politiky, ako aj orientačné usmernenia Komisie týkajúce sa relevantných ukazovateľov vrátane geografickej rozptýlenosti, ktoré vychádzajú zo spoločného prístupu k energetickej chudobe. Ak členský štát zistí, že má značný počet energeticky chudobných domácností, mal by do svojho plánu zahrnúť orientačný národný cieľ zníženia energetickej chudoby.

⁽⁵⁸⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/31/EÚ z 19. mája 2010 o energetickej hospodárnosti budov (Ú. v. EÚ L 153, 18.6.2010, s. 13).

⁽⁵⁹⁾ V odôvodnení 11 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/844 (Ú. v. EÚ L 156, 19.6.2018, s. 75), ktorou sa menia smernice EPBD a EED, sa stanovuje, že „[p]otreba zmierniť energetickú chudobu by sa mala zohľadniť v súlade s kritériami, ktoré vymedzili členské štáty. Členské štáty majú pri stanovovaní vnútroštátnych činností, ktorými sa prispeje k zmierneniu energetickej chudoby, v rámci svojich stratégií obnovy právo stanoviť, čo považujú za relevantné činnosti.“

Stredisko EÚ pre monitorovanie energetickej chudoby je iniciatívou Komisie na pomoc členským štátom pri zlepšovaní merania, monitorovania a výmeny znalostí a najlepších postupov v oblasti energetickej chudoby. Je zamerané na pomoc členským štátom pri navrhovaní politických opatrení. V časti Policies & Measures (Politiky a opatrenia) webového sídla strediska ⁽⁶⁰⁾ sa nachádzajú príklady konkrétnych druhov politik a opatrení.

4.4. Výber odvetví

Členské štáty sa môžu pri plnení povinnosti úspor energie flexibilne zamerať na jedno alebo viaceré konkrétne odvetvia a zaviesť politické opatrenia v súlade s článkom 7a alebo článkom 7b smernice EED ⁽⁶¹⁾. Podľa bodov 3.1, 3.2 a 3.3 prílohy III k nariadeniu o riadení musia poskytnúť informácie o odvetví (odvetviach) (a v prípade zdaňovania aj o segmente daňovníkov), na ktoré sú jednotlivé opatrenia zamerané. V bode 2 písm. d) prílohy V k smernici EED sa povoľuje zlepšenie energetickej účinnosti výrobkov, zariadení, dopravných systémov, vozidiel a palív, budov a prvkov budov ⁽⁶²⁾, procesov alebo trhov.

V prípade potreby by mali byť tieto opatrenia v súlade s vnútroštátnymi politickými rámcami zavedenými podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/94/EÚ ⁽⁶³⁾. Členské štáty sa môžu zamerať napríklad na budovy alebo odvetvie priemyslu.

Podľa posúdení dosiahnutých a očakávaných úspor energie podľa článku 24 smernice EED oznámených členskými štátmi vo výročných správach a národných akčných plánoch energetickej efektívnosti sa očakáva, že:

- najväčší podiel úspor prinesú vo všeobecnosti opatrenia zamerané na budovy (podporené napríklad schémami financovania obnov),
- druhý a tretí najväčší podiel bude pochádzať z priemyslu a dopravy a
- povinná schéma energetickej efektívnosti (medziodvetvová politika) prinesie najväčší podiel úspor na jedno politické opatrenie; takisto sa zameriava na budovy, a to prostredníctvom opatrení na podporu výmeny vykurovacích systémov atď. ⁽⁶⁴⁾; ostatné odvetvia s nevyužitým potenciálom úspory energie (napr. doprava a vodohospodárstvo) by mohli prispieť k plneniu povinnosti úspory energie v období 2021 – 2030.

4.4.1. Odvetvie dopravy

Na základe správ členských štátov dospela Komisia v posúdení vplyvu za rok 2016 k záveru, že 6 % úspor energie podľa článku 7 môže súvisieť s opatreniami zameranými na odvetvie dopravy ⁽⁶⁵⁾.

Od prvých národných akčných plánov energetickej efektívnosti za rok 2014 a najnovšie v národných akčných plánoch energetickej efektívnosti za rok 2017 členské štáty aktualizujú svoje zoznamy povinných schém energetickej efektívnosti a alternatívnych politických opatrení a oznamujú ďalšie opatrenia v oblasti dopravy. Tento vývoj znamená, že (potenciálny) podiel úspor energie dosiahnutých v odvetví dopravy v období 2014 – 2020 môže byť ešte vyšší, ako vyplývalo z posúdenia vplyvu.

Keďže konečná energetická spotreba v doprave je súčasťou základného scenára výpočtu, môže ísť o odvetvie, na ktoré sa možno logicky zamerať pri plnení povinnosti úspor v období 2021 – 2030.

⁽⁶⁰⁾ <https://www.energypoverty.eu/policies-measures>.

⁽⁶¹⁾ Pozri dodatky II a III.

⁽⁶²⁾ V článku 2 bode 9 smernice EPBD sa „prvok budovy“ vymedzuje ako technický systém budovy alebo konštrukčná časť obalových konštrukcií budovy.

⁽⁶³⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/94/EÚ z 22. októbra 2014 o zavádzaní infraštruktúry pre alternatívne palivá (Ú. v. EÚ L 307, 28.10.2014, s. 1).

⁽⁶⁴⁾ Pozri Economidou a kol., 2018. Assessment of the Second National Energy Efficiency Action Plans under the Energy Efficiency Directive (Posúdenie druhých národných akčných plánov energetickej efektívnosti v rámci smernice o energetickej efektívnosti). EUR 29272 EN, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, Luxemburg, 2018, ISBN 978-92-79-87946-3, doi:10.2760/780472, JRC110304 (správa k dispozícii na stránke: <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/assessment-second-national-energy-efficiency-action-plans-under-energy-efficiency-directive>) a Tsemekidi-Tzeiranaki a kol., 2019. Analysis of the Annual Reports 2019 under the Energy Efficiency Directive (Analýza výročných správ za rok 2019 v rámci smernice o energetickej efektívnosti). EUR 29667 EN, Publications.

⁽⁶⁵⁾ Dodatok VII.

Príklady

Politickými opatreniami sa môžu podporovať efektívnejšie vozidlá {prekračujúce minimálne úrovne stanovené v nariadeniach Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 443/2009 ⁽⁶⁶⁾, (EÚ) č. 510/2011 ⁽⁶⁷⁾, (EÚ) 2019/631 ⁽⁶⁸⁾ alebo v revidovanej smernici o ekologických vozidlách ⁽⁶⁹⁾, prechod na iný druh dopravy, ako je cyklistika, chôdza a hromadná doprava, alebo plánovanie mobility a územného plánovania, ktoré znižuje dopyt po doprave.

Opatrenia, ktorými sa urýchľuje využívanie nových, efektívnejších vozidiel alebo politik posilňujúcich prechod na hospodárnejšie palivá znižujúce využívanie energie na kilometer, môžu byť oprávnené za predpokladu podstatnosti a doplnkovosti (pozri bod 2 prílohy V).

4.4.2. Odvetvie vodohospodárstva

Energia a voda v hospodárskom živote a na mnohých úrovniach úzko súvisia („prepojenie medzi vodou a energiou“). Voda je potrebná na energetické účely, napr. na chladenie, uskladňovanie, biopalivá alebo vodnú energiu. Energia je potrebná na vodohospodárske účely, napr. na čerpanie, úpravu a odsolovanie ⁽⁷⁰⁾.

Odvetvie výroby energie je so 44 % najväčším odberateľom vody ⁽⁷¹⁾. Podiel odvetví vodohospodárstva a odpadových vôd na spotrebe elektriny v EÚ je 3,5 %, pričom sa očakáva sa, že uvedený podiel vzrastie ⁽⁷²⁾. Úniky vody zároveň predstavujú 24 % celkovej spotrebovanej vody v EÚ a majú najväčší podiel na plytvaní a strate vody, pokiaľ ide o plytvanie vodnými zdrojmi a energiu používanú na úpravu týchto zdrojov.

Od nadobudnutia účinnosti nariadenia o riadení a zmenenej smernice EED sa uplatňuje „zásada prvoradosti energetickej efektívnosti“. Odvetvie vodohospodárstva môže túto zásadu takisto uplatňovať.

Účinné a energeticky efektívne vodné hospodárstvo môže k úsporám energie významne prispievať. Podľa Medzinárodnej agentúry pre energiu (IEA) sa 10 % celosvetového odberu vody týka odvetvia výroby energie, pričom tento údaj sa bude podľa očakávaní podstatne zvyšovať s podporou niekoľkých nízkouhlíkových, ale na vodu náročných procesov vrátane výroby elektriny, biopalív a zachytávania a skladovania oxidu uhličitého ⁽⁷³⁾. Členské štáty tak budú môcť preskúmať potenciál úspor energie prostredníctvom využívania inteligentných technológií a procesov.

Plné využívanie potenciálu v oblasti úspor energie pomocou inteligentných technológií a procesov, k čomu sa členské štáty v smernici EED ⁽⁷⁴⁾ vyzývajú, umožňuje členským štátom nájsť riešenia na narušenie súvislosti medzi spotrebou energie a spotrebou vody.

Členské štáty by mohli napríklad posúdiť potenciál vybudovania dvojvrstvého systému potrebného na osobitnú úpravu zrážkovej vody a splaškovej odpadovej vody. Mohlo by sa tým zabrániť využívaniu dodatočných kapacít na úpravu vody, ktoré by mohli byť potrebné pri zvýšenej spotrebe energie.

Členské štáty oznámili obmedzený počet opatrení na plnenie povinnosti úspor energie z článku 7 súvisiacich s vodou. Najbežnejšou je výroba teplej vody pomocou slnečných kolektorov (výmena za výrobu teplej vody z neobnoviteľných zdrojov) alebo efektívnejších plynových ohrievačov vody, takéto opatrenia však viac súvisia s výrobou tepla ako vody.

⁽⁶⁶⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 443/2009 z 23. apríla 2009, ktorým sa stanovujú výkonové emisné normy nových osobných automobilov ako súčasť integrovaného prístupu Spoločenstva na zníženie emisií CO₂ z ľahkých úžitkových vozidiel (Ú. v. EÚ L 140, 5.6.2009, s. 1).

⁽⁶⁷⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 510/2011 z 11. mája 2011, ktorým sa stanovujú emisné normy pre nové ľahké úžitkové vozidlá ako súčasť integrovaného prístupu Únie na zníženie emisií CO₂ z ľahkých vozidiel (Ú. v. EÚ L 145, 31.5.2011, s. 1).

⁽⁶⁸⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/631 zo 17. apríla 2019, ktorým sa stanovujú emisné normy CO₂ pre nové osobné vozidlá a nové ľahké úžitkové vozidlá a ktorým sa zrušujú nariadenia (ES) č. 443/2009 a (EÚ) č. 510/2011 (Ú. v. EÚ L 111, 25.4.2019, s. 13).

⁽⁶⁹⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica 2009/33/ES o podpore ekologických a energeticky úsporných vozidiel cestnej dopravy“. Zatiaľ neuvyverejnená v úradnom vestníku.

⁽⁷⁰⁾ Ďalšie informácie sa nachádzajú v dokumente JRC Water – Energy Nexus in Europe (Prepojenie medzi vodou a energiou v Európe), 2019, <http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC115853>.

⁽⁷¹⁾ Pozri odôvodnenie 22.

⁽⁷²⁾ Pozri odôvodnenie 22.

⁽⁷³⁾ Ďalšie informácie sa nachádzajú v dokumente IEA Svetový energetický výhľad 2018; <https://www.iea.org/weo/water/>.

⁽⁷⁴⁾ Pozri odôvodnenie 22.

Politické opatrenia súvisiace s energeticky účinnou výrobou pitnej vody možno zvažovať v celom dodávateľskom reťazci (distribúcia, používanie a úprava odpadovej vody). Až doteraz boli hlavnými vnútroštátnymi cieľmi riešenie nedostatku vody a zlepšenie kvality vody. Okrem inštalácie efektívnejších čerpadiel má oznámené opatrenie za následok nepriame úspory energie prostredníctvom zníženej spotreby vody alebo opätovného využitia vody.

Potenciál úspory energie v odvetví vodohospodárstva spočíva v:

- znížení objemu energie využívanej na výrobu a úpravu rôznych druhov vody a
- znížení spotreby vody a sieťových strát, čo sa premieťa do nižších energetických požiadaviek pri čerpaní a úprave vody.

Úspory energie v odvetví vodohospodárstva môžu odľahčiť rozpočty obcí. Najmä vtedy, ak obce vlastnia vodovodnú sieť, môže spotreba elektriny v čistiarni (odpadových) vôd tvoriť veľkú časť účtu za elektrinu. Ak ide napríklad o informovanosť, skúsenosti a kapacity sa môžu medzi jednotlivými obcami do veľkej miery líšiť, preto môžu byť na uľahčenie výmeny skúseností užitočné regionálne alebo vnútroštátne programy a technologická podpora a finančná pomoc môže zvyšovať potenciál úspor energie.

Orientačné neúplné príklady

Členské štáty by mali prijať opatrenia na šetrenie energie pri výrobe, využívaní a likvidácii vody vo všetkých jej formách v celom dodávateľskom reťazci:

- výroba pitnej vody (čerpanie, čistenie podzemnej alebo povrchovej vody, odsolovanie morskej vody),
- zníženie strát vody v distribučnej sústave,
- zníženie využívania vody koncovými odberateľmi (vrátane využívania v priemyselných procesoch, pri zavlažovaní, v domácnostiach),
- zníženie využívania vody prostredníctvom recirkulácie vody pre domácnosti,
- čistenie odpadovej vody na opätovné použitie alebo vypúšťanie (čerpanie, procesy úpravy odpadovej vody, rekuperácia tepla) a
- zníženie využívania energie na úpravu zrážkovej vody (zníženie záťaže úpravy systémov zrážkovej vody).

5. VPLYV REVÍZIE NA PRVÉ POVINNÉ OBDOBIE

Členské štáty musia prijať zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu so zmenenou povinnosťou úspor energie najneskôr 18 mesiacov po nadobudnutí účinnosti smernice EED, t. j. do 25. júna 2020.

Členské štáty musia dosiahnuť súlad:

- so spoločnými metódami a zásadami výpočtu vplyvu povinných schém energetickej efektívnosti alebo iných politických opatrení (príloha V k smernici EED),
- s požiadavkou na zohľadnenie potreby zmiernenia energetickej chudoby pri navrhovaní politických opatrení (povinná schéma energetickej efektívnosti a alternatívne politické opatrenia), hoci môžu byť prijaté rôzne opatrenia zamerané na domácnosti postihnuté energetickou chudobou (článok 7 ods. 11 smernice EED),
- s ustanovením o tom, že úspory vyplývajúce z uplatňovania práva EÚ si nemožno nárokovať, s výnimkou opatrení na obnovu a predčasnej výmeny za efektívnejšie spotrebiče a vozidlá [bod 2 písm. b) prílohy V k smernici EED],
- s požiadavkou, že pri výpočte úspor energie sa má zohľadniť životnosť opatrení a miera klesania úspor v čase [bod 2 písm. g) prílohy V k smernici EED – od nadobudnutia účinnosti] a

- s požiadavkou, že pri plnení povinnosti úspor maloobchodné energetické spoločnosti (v rámci povinnej schémy energetickej efektívnosti) nebránia odberateľom zmeniť dodávateľa (článok 7a ods. 3 smernice EED).

Členské štáty môžu transponovať a vykonať zmenenú smernicu EED pred uplynutím lehoty. V takých prípadoch môžu pred uplynutím zostávajúceho času prvého povinného obdobia:

- využiť odchýlku podľa článku 7 ods. 8 smernice EED,
- využiť odchýlku podľa bodu 2 písm. b) prílohy V k smernici EED a
- rozhodnúť o tom, že povinné subjekty majú plniť povinnosť úspor vcelku alebo čiastočne ako príspevok k národnému fondu energetickej efektívnosti (článok 20 ods. 6 smernice EED).

Členské štáty, ktoré využijú článok 7 ods. 4 písm. a) až d) smernice EED na výpočet objemu úspor energie požadovaných pre prvé povinné obdobie, musia uplatniť a vypočítať účinok vybraných možností na prvé obdobie osobitne podľa článku 7 ods. 5 písm. a) smernice EED.

6. ZAPOČÍTANIE DO POVINNOSTI ÚSPOR ENERGIE

V článku 7 ods. 1 smernice EED sa stanovuje, že dve povinné obdobia [2014 – 2020, uvedené v článku 7 ods. 1 prvom pododseku písm. a) smernice EED, a 2021 – 2030, uvedené v písmene b)] predstavujú dve samostatné obdobia.

V zásade platí, že ako už bolo stanovené pre prvé obdobie, do povinnosti za dané obdobie možno započítať iba úspory energie dosiahnuté počas obdobia, ak nie je v smernici EED stanovené inak.

Členské štáty nemôžu započítať úspory energie spätne, t. j. podľa článku 7 ods. 7 smernice EED sa úspory dosiahnuté po 31. decembri 2020 nemôžu započítať do objemu požadovaného na obdobie 2014 – 2020.

Podľa článku 7 ods. 1 druhého pododseku smernice EED môžu členské štáty započítať úspory vyplývajúce z politických opatrení zavedených pred alebo po 31. decembri 2020 do objemu požadovaného na obdobie 2021 – 2030, a to pod podmienkou, že opatrenia budú mať za následok nové individuálne opatrenia po 31. decembri 2020 ⁽⁷⁵⁾.

V zásade môžu členské štáty započítať úspory energie dosiahnuté v danom roku iba za daný rok. V článku 7a ods. 6 písm. b) smernice EED sa však umožňuje v rámci povinných schém energetickej efektívnosti povinným subjektom, aby započítali úspory dosiahnuté v danom roku tak, ako keby boli dosiahnuté v niektorom zo štyroch predchádzajúcich či troch nasledujúcich rokov, pokiaľ toto obdobie nepresahuje príslušné povinné obdobie stanovené v článku 7 ods. 1 smernice EED.

Orientačný príklad

Úspory dosiahnuté v roku 2014 možno započítať do roku 2017 (o tri roky neskôr), ale úspory dosiahnuté v roku 2024 nemožno započítať do roku 2020, hoci ide o jeden zo štyroch predchádzajúcich rokov, pretože je to iné povinné obdobie.

V článku 7 ods. 8 smernice EED sa uvádza osobitná odchýlka z tejto zásady. Ak sa v rámci povinnej schémy energetickej efektívnosti kedykoľvek v období od 31. decembra 2009 do 31. decembra 2014 povolilo povinnému subjektu využiť „ukladanie a požičavanie“ [článok 7a ods. 6 písm. b) smernice EED], predmetné členské štáty môžu započítať úspory energie dosiahnuté v ktoromkoľvek danom roku po roku 2010 a pred 1. januárom 2014, ako keby boli dosiahnuté po 31. decembri 2013 a pred 1. januárom 2021, za predpokladu, že všetky požiadavky článku 7 ods. 8 smernice EED sú splnené:

„a) povinná schéma energetickej efektívnosti bola v platnosti kedykoľvek medzi 31. decembrom 2009 a 31. decembrom 2014 a bola zahrnutá v prvom národnom akčnom pláne energetickej efektívnosti členského štátu predloženom podľa článku 24 ods. 2;

b) úspory sa dosiahli podľa povinnej schémy energetickej efektívnosti;

⁽⁷⁵⁾ Pozri vymedzenia stanovené v oddiele 4.

- c) úspory sa vypočítali v súlade s prílohou V a
- d) roky, za ktoré sa úspory počítajú ako dosiahnuté, sa uviedli v národných akčných plánoch energetickej efektívnosti.“

7. SPOLOČNÉ METÓDY A ZÁSADY NA VÝPOČET VPLYVU POVINNÝCH SCHÉM ENERGETICKEJ EFEKTÍVNOSTI ALEBO INÝCH POLITICKÝCH OPATRENÍ V ZMYSLE ČLÁNKOV 7, 7A, 7B A ČLÁNKU 20 ODS. 6

V článku 7 ods. 9 smernice EED sa od členských štátov vyžaduje zabezpečiť, aby sa úspory energie vyplývajúce z politických opatrení uvedených v článkoch 7a, 7b a článku 20 ods. 6 smernice EED vypočítali v súlade s prílohou V k smernici EED.

7.1. **Metódy merania**

7.1.1. *Metódy merania pre politické opatrenia iné ako daňové opatrenia*

V bode 1 prílohy V k smernici EED sa stanovujú metódy na výpočet úspor energie iných, ako sú úspory vyplývajúce z daňových opatrení na účely článkov 7, 7a, 7b a článku 20 ods. 6 smernice EED.

Povinné, zúčastňujúce sa alebo poverené subjekty a vykonávajúce orgány verejnej moci môžu na výpočet úspor energie použiť tieto metódy:

- „a) predpokladané úspory na základe výsledkov predchádzajúcich nezávisle monitorovaných energetických zlepšení v podobných zariadeniach. Všeobecný prístup sa označuje ako prístup ‚ex ante‘;
- b) merané úspory, pri ktorých sa úspory zo zavedenia opatrenia alebo balíka opatrení určujú zaznamenávaním skutočného zníženia spotreby energie, pričom sa náležite zohľadnia faktory, ako je doplnkovosť, miera využívania, úrovne výroby a počasie, ktoré môže ovplyvňovať spotrebu. Všeobecný prístup sa označuje ako prístup ‚ex post‘;
- c) pomerné úspory, pri ktorých sa používajú technické odhady úspor. Tento prístup sa môže použiť len v prípade, ak je získanie dostatočne podrobných meraných údajov pre konkrétne zariadenie náročné alebo neprimerane nákladné, napríklad nahradenie kompresora alebo elektromotora s iným rozsahom výroby v kWh, ako je ten, pri ktorom sa merali nezávislé informácie o úsporách, alebo v prípade, keď tieto odhady vykonávajú podľa vnútroštátne stanovených metodík a referenčných hodnôt kvalifikovaní alebo akreditovaní odborníci, ktorí sú nezávislí od príslušných povinných, zúčastňujúcich sa alebo poverených subjektov;
- d) úspory na základe prieskumu, pri ktorých sa určuje reakcia spotrebiteľov na rady, informačné kampane, systémy označovania energetickým štítkom a certifikácie alebo na inteligentné meranie. Tento prístup sa môže použiť len pri úsporách vyplývajúcich zo zmien správania spotrebiteľa. Nepoužije sa pri úsporách vyplývajúcich zo zavedenia fyzických opatrení.“

7.1.2. *Metódy merania pre daňové opatrenia*

Pri určovaní úspor energie vyplývajúcich z daňových politických opatrení zavedených podľa článku 7b smernice EED ⁽⁷⁶⁾ sa uplatňujú zásady z bodu 4 prílohy V k smernici EED:

- „a) uznávajú sa len úspory energie vyplývajúce z daňových opatrení, ktoré prekračujú minimálne úrovne zdaňovania uplatňované na palivá, ako sa požaduje v smernici Rady 2003/96/ES alebo 2006/112/ES;
- b) cenová pružnosť pre výpočet vplyvu daňových opatrení (energia) vyjadruje citlivosť dopytu po energii na zmeny cien a odhaduje sa na základe aktuálnych a reprezentatívnych oficiálnych zdrojov údajov;
- c) úspory energie zo sprievodných nástrojov daňovej politiky vrátane daňových stimulov či odvodov do fondu sa započítavajú osobitne.“

⁽⁷⁶⁾ Pozri dodatok IV.

7.2. Životnosť opatrení a miera klesania počas životnosti

V bode 2 písm. i) prílohy V k smernici EED sa stanovuje, že „pri výpočte úspor energie sa zohľadní životnosť opatrení a miera, v akej úspory časom klesajú. Uvedený výpočet počíta úspory, ktoré sa dosiahnu každým individuálnym opatrením v období od dátumu začatia jeho vykonávania do 31. decembra 2020 alebo prípadne do 31. decembra 2030. Ako alternatívu môžu členské štáty prijať inú metódu, pri ktorej sa očakáva dosiahnutie aspoň rovnakého celkového objemu úspor. Pri použití inej metódy členské štáty zabezpečia, aby celkový objem úspor energie vypočítaný s použitím uvedenej metódy nepresiahol objem úspor energie, ktoré by boli výsledkom výpočtu, ak by sa počítali úspory z každého individuálneho opatrenia v období od začatia jeho vykonávania do 31. decembra 2020 alebo do 31. decembra 2030.“

Koncepcia „životnosti“ individuálneho opatrenia v oblasti úspor energie odkazuje na skutočnosť, že úspory možno dosiahnuť nielen v roku vykonávania, ale aj v budúcich rokoch. „Životnosť“ je teda obdobie, počas ktorého bude opatrenie prinášať merateľné úspory.

Pri výpočte úspor energie počas životnosti opatrenia môžu členské štáty:

- pripísať každému opatreniu „skutočné“ úspory, ktoré dosiahne od roku vykonávania do konca druhého povinného obdobia (t. j. do 31. decembra 2030) – označuje sa to ako „priama metóda“⁽⁷⁷⁾.

Pripísanie úspor po roku 2030 nie je povolené. Členské štáty môžu započítať úspory vyplývajúce z politických opatrení zavedených pred rokom 2030 do obdobia úspor energie po roku 2030 iba vtedy, ak majú tieto opatrenia za následok nové individuálne opatrenie v nasledujúcom povinnom období,

- použiť „hodnotu indexu“, ktorá odráža očakávanú životnosť⁽⁷⁸⁾,
- „stanoviť strop“ životností pripísaných individuálnym opatreniam⁽⁷⁹⁾, napríklad členský štát môže stanoviť strop životnosti na päť rokov. Členské štáty, ktoré používajú túto metódu, musia zabezpečiť, že výsledok nebude vyšší ako výsledok podľa priameho prístupu, alebo
- používať celú životnosť, ale „odpočítať“ budúročné úspory⁽⁸⁰⁾ – podľa tejto metódy môže členský štát odpočítať úspory v nasledujúcich rokoch na úrovni 10 % ročne, ak je to potrebné. Opäť platí, že členský štát musí zabezpečiť, že výsledok nebude vyšší ako výsledok podľa priameho prístupu.

Pri započítavaní úspor z akéhokoľvek politického opatrenia do požadovaného objemu kumulatívnych úspor energie u konečného spotrebiteľa musia členské štáty zohľadniť:

- i) kedy sa opatrenie vykonáva;
- ii) objem ročných úspor energie a
- iii) či budú z opatrenia vyplývať úspory energie po roku 2030⁽⁸¹⁾.

Pokiaľ ide o politické opatrenia zamerané na budovy, usmernenia týkajúce sa posúdenia životnosti sa už nachádzajú v európskej norme EN 15459-1:2017⁽⁸²⁾.

⁽⁷⁷⁾ SWD(2013) 451 final, odôvodnenia 47 a 49 až 52.

⁽⁷⁸⁾ SWD(2013) 451 final, odôvodnenie 53.

⁽⁷⁹⁾ SWD(2013) 451 final, odôvodnenie 54.

⁽⁸⁰⁾ SWD(2013) 451 final, odôvodnenie 55.

⁽⁸¹⁾ Lees, E. a Bayer, E. (február 2016), *Toolkit for energy efficiency obligations* (Regulatory Assistance Project) [Súbor nástrojov pre povinnosti v oblasti energetickej efektívnosti (projekt regulačnej pomoci)]; <http://www.raponline.org/document/download/id/8029>.

⁽⁸²⁾ Energetická hospodárnosť budov – Postup ekonomického hodnotenia energetických systémov v budovách – časť 1: postupy výpočtov; <https://www.en-standard.eu/din-en-15459-1-energy-performance-of-buildings-economic-evaluation-procedure-for-energy-systems-in-buildings-part-1-calculation-procedures-module-m1-14/>.

Osobitnú pozornosť je potrebné venovať stanovovaniu životnosti pri opatreniach zameraných na zmenu správania, ktoré nesúvisia so zavedením fyzických opatrení⁽⁸³⁾. Opatrenia zamerané na zmenu správania majú veľkú tendenciu k návratu do pôvodného stavu, keďže dĺžka obdobia, počas ktorého je účinné správanie udržateľné, môže závisieť od najrôznejších faktorov. Ak sa napríklad ako účinné správanie podporuje ekologické šoférovanie, v závislosti od šoférov a druhu odbornej prípravy v oblasti ekologického šoférovania môžu účinky tejto odbornej prípravy trvať iba niekoľko dní, ale aj niekoľko rokov.

Príklady započítania životnosti opatrení

1. Priama metóda

Individuálnym opatrením (napr. výmenou okien) sa ušetrí 1 toe energetickej spotreby ročne a tieto úspory sa budú dosahovať každý rok. Ak sa opatrenie vykoná v roku 2021, prinesie úsporu 1 toe v roku 2021 a 1 toe v každom ďalšom roku až do roku 2030, t. j. celkovo 10 toe do roku 2030. Ak sa opatrenie vykoná v roku 2022, prinesie úsporu 1 toe v každom roku v rokoch 2022 – 2030, t. j. celkovo 9 toe. Ak sa vykoná v roku 2030, prispeje k plneniu tejto požiadavky len v danom roku, t. j. celkovo 1 toe.

Členský štát musí počas daného obdobia ušetriť 65 Mtoe a očakáva, že to dosiahne jednou informačnou kampaňou ročne, ktorá prinesie napr. 1 milión opatrení (z prieskumu vyplynulo, že efektívnosť každého opatrenia je 1 toe) a výmenou 1 milióna okien ročne (predpokladaná hodnota každého okna je 1 toe). Každá informačná kampaň prinesie úsporu 1 Mtoe v roku, v ktorom sa uskutoční, pričom desať kampaní prinesie celkovú úsporu **10 Mtoe** za desať rokov do 31. decembra 2030. Milión vymenených okien v prvom roku prinesie úspory rovnajúce sa 10 Mtoe, milión vymenených okien v druhom roku úspory 9 Mtoe, v treťom roku 8 Mtoe, vo štvrtom 7 Mtoe, v piatom 6 Mtoe, v šiestom 5 Mtoe, v siedmom 4 Mtoe, v ôsmom 3 Mtoe, v deviatom 2 Mtoe a v desiatom 1 Mtoe, t. j. celkovo **55 Mtoe** do 31. decembra 2030. Úspory z informačných kampaní a výmeny okien sú teda 10 Mtoe + 55 Mtoe = **65 Mtoe**.

Opatrenie s krátkodobejšou životnosťou (napríklad informačná kampaň) môže na rozdiel od toho priniesť úsporu 1 toe v roku vykonávania a v ďalších rokoch už nič. V každom roku vykonávania počas obdobia 2021 – 2030 prispeje 1 toe.

Ak členský štát na začiatku desaťročného povinného obdobia zavádza prevažne individuálne opatrenia s krátkou životnosťou, bude musieť prijať dodatočné opatrenia na dosiahnutie úspor požadovaných podľa článku 7 ods. 1 prvého pododseku písm. b).

Priama metóda jasne splňa podmienku, že metóda výpočtu musí viesť k skutočnému dosiahnutiu požadovaného množstva úspor. Členské štáty však môžu alternatívnejšie metódy považovať za vhodnejšie.

2. Metóda „hodnoty indexu“

Alternatívou môže byť napríklad označenie opatrenia „hodnotou indexu“, ktorá odráža jeho očakávanú životnosť. Informačná kampaň by mohla mať hodnotu indexu 0,25, zatiaľ čo výmena okien by mohla mať hodnotu indexu 6. Ak každé z týchto opatrení prinesie úsporu 1 toe ročne, úspora pripísaná informačnej kampani by bola (1 x 0,25 toe) = 0,25 toe. Úspora pripísaná výmene okien bez ohľadu na rok vykonania by bola (1 x 6 toe) = 6 toe.

Informačné kampane by sa teda počítali ako prinášajúce úsporu 0,25 Mtoe v každom roku, v ktorom sa vykonávajú, resp. **2,5 Mtoe** celkovo za desať kampaní počas desiatich rokov do konca roka 2030. Ak sa počas daného obdobia vymení 7 miliónov okien, prinesie to úspory 7 Mtoe vynásobené koeficientom 6, čo je **42 Mtoe**. Úspory z informačných kampaní a výmeny okien sa teda vypočítajú ako 2,5 Mtoe + 42 Mtoe = **44,5 Mtoe**.

Členský štát, ktorý používa túto metódu, musí zabezpečiť, že výsledok nebude vyšší ako výsledok podľa priameho prístupu.

3. Metóda „stropu“

Ďalšou alternatívou je zaviesť „strop“ pre životnosť, ktorú možno pripísať individuálnym opatreniam. Vybral by sa napríklad „strop“ piatich rokov. Úspory pripísané informačnej kampani budú **1,25 Mtoe**, napr. 0,25 Mtoe v roku 2022, 0,25 Mtoe v roku 2023, 0,25 Mtoe v roku 2024, 0,25 Mtoe v roku 2025 a 0,25 Mtoe v roku 2026. Úspory pripísané výmene okien budú, bez ohľadu na rok vykonania, (1 x 5) = **5 Mtoe**, napr. 1 Mtoe v roku 2022, 1 Mtoe v roku 2023, 1 Mtoe v roku 2024, 1 Mtoe v roku 2025 a 1 Mtoe v roku 2026.

⁽⁸³⁾ Pozri aj dodatok VI a dodatok VIII.

Opäť platí, že členský štát, ktorý používa túto metódu, musí zabezpečiť, že výsledok nebude vyšší ako výsledok podľa priameho prístupu.

Na získanie celkovej hodnoty energetickej efektívnosti politického opatrenia sa v bode 2 písm. i) prílohy V k smernici EED vyžaduje, aby členské štáty zohľadnili pokles úspor energie počas životnosti každého opatrenia⁽⁸⁴⁾. Cieľom je zabezpečiť realistické započítanie úspor, keďže napríklad nový energeticky účinný výrobok nemusí po niekoľkých rokoch používania prinášať rovnaké úspory energie⁽⁸⁵⁾. Členské štáty to preto musia zohľadniť vo svojich metodikách. Klesajúca miera sa môže líšiť podľa druhu politického opatrenia a každý členský štát ju musí oznámiť a vysvetliť v súlade s bodom 2 písm. i) prílohy V k smernici EED⁽⁸⁶⁾.

7.3. Doplnkovosť

Pri stanovovaní úspor energie pre všetky druhy politických opatrení je potrebné zohľadniť požiadavku na doplnkovosť. Základné zásady sú stanovené v bode 2 písm. a) a b) prílohy V k smernici EED:

- „a) Preukazuje sa, že ide o dodatočné úspory nad rámec tých, ktoré by sa dosiahli aj bez činnosti povinných, zúčastňujúcich sa alebo poverených subjektov alebo vykonávajúcich orgánov verejnej moci. Na účely určenia úspor, ktoré možno nárokovať ako dodatočné, členské štáty zohľadnia, ako by sa spotreba energie a dopyt po nej vyvíjali za absencie daného politického opatrenia, pričom vezmú do úvahy aspoň tieto faktory: trendy spotreby energie, zmeny správania spotrebiteľov, technologický pokrok a zmeny spôsobené inými opatreniami vykonávanými na úrovni Únie a na vnútroštátnej úrovni.
- b) úspory vyplývajúce z uplatňovania záväzného práva Únie sa považujú za úspory, ktoré by sa dosiahli v každom prípade, takže sa nesmú nárokovať ako úspory energie na účely článku 7 ods. 1...“

Znamená to, že ak budú členské štáty musieť podľa práva EÚ dosiahnuť určitý objem alebo stupeň úspor, môžu si nárokovať iba úspory nad touto úrovňou, a to za predpokladu, že sú splnené ostatné požiadavky, napr. možno preukázať a overiť, že úspory sú dôsledkom predmetného opatrenia.

V bode 2 písm. a) prílohy V k smernici EED sa vyžaduje aj to, aby členské štáty zohľadnili aktuálny vývoj na trhu a vypracovali základný scenár. Mimoriadne dôležité je to s cieľom zabrániť „parazitovaniu“, ktoré je bežné v súvislosti s povinnosťami dodávateľov a mechanizmami finančnej podpory. Ak sa napríklad z vnútroštátneho systému podpory na obnovu budov podporí 100 individuálnych opatrení za rok, niektoré z týchto opatrení by sa uskutočnili aj tak (bez systému) a musia byť odpočítané.

Podobne platí aj to, že ak sa politika realizuje veľa rokov, je veľmi pravdepodobné, že má účinky na transformáciu trhu. Súkromné zainteresované strany to budú musieť zohľadniť napríklad vo svojich stratégiách vývoja výrobkov, služieb atď. Znamená to napríklad, že súčasné trendy v trhovom priemere možno čiastočne pripísať účinkom politiky v predchádzajúcich rokoch. Ak by sa teda uskutočnil prieskum s cieľom posúdiť účinky „parazitovania“, je pravdepodobné, že niektoré z týchto súčasných účinkov by boli aj účinkami presahovania z predchádzajúcich rokov. V bode 2 písm. b) a c) prílohy V k smernici EED sa uvádzajú odchýlky z týchto základných zásad:

„...Odchylné od uvedenej požiadavky úspory súvisiace s obnovou existujúcich budov možno nárokovať ako úspory energie na účely článku 7 ods. 1 za predpokladu, že kritérium podstatnosti uvedené v bode 3 písm. h) tejto prílohy je splnené. Úspory vyplývajúce z vykonávania minimálnych vnútroštátnych požiadaviek stanovených pre nové budovy pred transpozíciou smernice 2010/31/EÚ možno nárokovať ako úspory energie na účely článku 7 ods. 1 písm. a) za predpokladu, že kritérium podstatnosti je splnené a že členské štáty tieto úspory oznámili vo svojich národných akčných plánoch energetickej efektívnosti v súlade s článkom 24 ods. 2;

c) uznávať sa môžu len úspory, ktoré prekračujú tieto úrovne:

- i) emisné normy Únie pre nové osobné automobily a nové ľahké úžitkové vozidlá v nadväznosti na vykonávanie nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 443/2009 a (EÚ) č. 510/2011;
- ii) požiadavky Únie týkajúce sa stiahnutia určitých energeticky významných výrobkov z trhu v súlade s vykonávaním vykonávacích opatrení podľa smernice 2009/125/ES.“

⁽⁸⁴⁾ Podrobnejšie vysvetlenia a príklady sa nachádzajú v dodatku VIII.

⁽⁸⁵⁾ Podrobnejšie vysvetlenia a príklady sa nachádzajú v dodatku VIII.

⁽⁸⁶⁾ Pozri aj dodatok VIII.

Okrem toho musia členské štáty zvážiť a oproti vnútroštátnym právnym predpisom prekročiť úrovne stanovené v nariadení (EÚ) 2019/631 a minimálne ciele v oblasti verejného obstarávania ekologických vozidiel a vozidiel bez emisií pre niektoré cestné dopravné prostriedky po vykonaní revidovanej smernice o ekologických vozidlách.

7.3.1. *Doplnkovosť vo vzťahu k opatreniam zameraným na obnovu budov* ⁽⁸⁷⁾

Vo všeobecnosti sa v bode 2 písm. b) prílohy V k smernici EED stanovuje, že úspory energie vyplývajúce z vykonávania záväzného práva EÚ sa považujú za úspory, ktoré by sa vyskytli v každom prípade, a preto si ich nemožno nárokovať.

Všeobecne platí, že v stavebných zákonoch súvisiacich s energetickou hospodárnosťou budov sa stanovujú záväzné požiadavky podľa práva EÚ (smernice EPBD), pričom sú súčasťou scenára nezmeneného prístupu.

Odchyľne od toho si môžu členské štáty v plnej výške započítať úspory vyplývajúce z obnovy budov, za predpokladu, že je splnené kritérium podstatnosti uvedené v bode 3 písm. h) prílohy V k smernici EED a všetky úspory energie vyplývajú z politických opatrení na podporu obnov. Musia takisto preukázať, že úspory nárokované z opatrení prekráčajú úspory, ktoré by sa vyskytli, aj keby opatrenia neexistovali. Mali by preukázať, že povinné, zúčastňujúce sa alebo poverené subjekty prispeli k dosiahnutiu nárokováných úspor ⁽⁸⁸⁾.

Východiskovým bodom na výpočet úspor je nameraná spotreba budovy pred obnovou a po nej. Členské štáty môžu túto odchýlku využívať v obidvoch povinných obdobiach od nadobudnutia účinnosti meniacej smernice (EÚ) 2018/2002, t. j. od 24. decembra 2018.

Príklad

Vo vnútroštátnom stavebnom zákone sa vyžaduje, aby sa budovy prechádzajúce významnou obnovou modernizovali aspoň na triedu energetickej hospodárnosti B. Dotknutý členský štát si nemôže nárokovať výsledné úspory na účely článku 7.

Môže si však nárokovať úspory, ak prijal opatrenie na podporu obnovy (napr. poskytuje domácnostiam dotácie na obnovu, ktorú by inak nevykonali). V takom prípade si možno nárokovať všetky úspory vyplývajúce z daného opatrenia bez ohľadu na modernizáciu triedy energetickej účinnosti (t. j. možno si nárokovať všetky úspory z energetickej modernizácie z triedy D na triedu C, z triedy D na triedu B alebo z triedy D na triedu A atď.).

Projekty obnovy musia byť v súlade s minimálnymi vnútroštátnymi požiadavkami na energetickú hospodárnosť stanovenými v smernici EPBD. Môže sa podporovať prijímanie opatrení na podporu vyšších ambícií, t. j. energetickej hospodárnosti presahujúcej povinné požiadavky.

7.3.2. *Doplnkovosť vo vzťahu k opatreniam zameraným na výstavbu nových budov*

Od dátumu nadobudnutia účinnosti zmenenej smernice EED, prípadne od dátumu jej vnútroštátnej transpozície alebo vykonania, si môžu členské štáty započítavať úspory energie vyplývajúce z vykonávania vnútroštátnych minimálnych požiadaviek stanovených pre nové budovy len do úspor požadovaných pre prvé povinné obdobie (2014 —2020), a to za predpokladu, že:

- i) spĺňajú vnútroštátne minimálne požiadavky stanovené pred transpozíciou smernice EPBD, t. j. do 9. júla 2012 (pozri článok 28 ods. 1 smernice EPBD);

⁽⁸⁷⁾ V článku 7 ods. 1 smernice EPBD sa uvádza, že „členské štáty prijímú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby sa energetická hospodárnosť významne obnovovaných budov alebo ich obnovovaných častí zlepšila tak, aby spĺňala minimálne požiadavky na energetickú hospodárnosť stanovené v súlade s článkom 4, pokiaľ sa to dá technicky, funkčne a ekonomicky realizovať.“

V článku 2 bode 10 smernice EPBD sa vymedzuje „významná obnova“ ako obnova budovy v prípade, ak:

- a) celkové náklady na obnovu v súvislosti s obalovými konštrukciami budovy alebo technickými systémami budovy presahujú 25 % hodnoty budovy, nezahŕňajúc hodnotu pozemku, na ktorom sa budova nachádza; alebo
- b) sa obnovuje viac ako 25 % plochy obalových konštrukcií budovy.

Členské štáty si môžu zvoliť, či uplatnia možnosť a) alebo b).

⁽⁸⁸⁾ Pozri odôvodnenie 41 smernice EED.

ii) sú „podstatné“ a

iii) boli oznámené v národných akčných plánoch energetickej efektívnosti do 30. apríla 2017 (pozri článok 24 ods. 2 smernice EED).

Úspory energie si možno nárokovať iba od dátumu nadobudnutia účinnosti zmenenej smernice EED, a to iba v rámci kumulatívnych úspor energie u konečného spotrebiteľa požadovaných do 31. decembra 2020. Členské štáty musia preukázať, že uplatňovanie vnútroštátnych minimálnych požiadaviek viedlo k merateľným úsporám, ktoré by sa inak nedosiahli. Ak sú na nárokovanie týchto úspor potrebné transpozičné alebo vykonávacie opatrenia, musia sa prijať a zaviesť pred nárokováním úspor.

Ak členský štát využije odchýlku, mal by dôkladne posúdiť možný vzťah s výnimkou uvedenou v článku 7 ods. 4 písm. d) smernice EED („včasné opatrenie“) a zabezpečiť, aby sa zabránilo dvojitému započítaniu.

Projekty výstavby budov musia byť v súlade s vnútroštátnymi minimálnymi požiadavkami na energetickú hospodárnosť. Môže sa podporovať prijímanie opatrení na podporu vyšších ambícií, t. j. energetickej hospodárnosti presahujúcej povinné požiadavky.

7.3.3. *Doplnkovosť vo vzťahu k opatreniam zameraným na budovy verejných subjektov*

V zásade sa odchýlka zo zásady doplnkovosti z bodu 2 písm. b) prílohy V k smernici EED uplatňuje aj na úspory energie súvisiace s obnovou budov verejných subjektov, keďže tieto úspory sa „týkajú obnovy existujúcich budov“ (pozri druhú vetu bodu 2 písm. b) prílohy V k smernici EED).

Cieľom odchýlky je umožniť členským štátom nárokovať si od nadobudnutia účinnosti meniacej smernice všetky úspory energie na účely článku 7 ods. 1 smernice EED vyplývajúce napríklad z opatrení prijatých na dosiahnutie miery obnovy 3 % podlahovej plochy vykurovaných a/alebo chladených budov, ktoré vlastní a využívajú ústredné orgány štátnej správy (pozri článok 5).

Členské štáty však budú musieť preukázať, že všetky nárokované úspory vyplývajú z politických opatrení vykonaných na účely obnovy budov verejných subjektov⁽⁸⁹⁾. Nemôžu si započítať úspory energie, ktoré by sa vyskytli, aj keby politické opatrenie neexistovalo. Členské štáty teda musia preukázať podstatnosť. Ak sú na nárokovanie týchto úspor potrebné transpozičné alebo vykonávacie opatrenia, musia sa zaviesť pred nárokováním úspor.

Členské štáty musia vypočítať nárokované úspory energie vyplývajúce z politických opatrení vykonaných na účely obnovy budov verejných subjektov v súlade s prílohou V. Objem úspor energie, ktorý sa započíta do požadovaných úspor konečnej energie podľa článku 7 ods. 1 smernice EED, sa vyjadrí v konečnej energetickej spotrebe. Ak sa objem úspor energie vyjadrí v primárnej energii, členské štáty musia použiť prevodné koeficienty uvedené v prílohe IV k smernici EED.

7.3.4. *Doplnkovosť vo vzťahu k vykonávacím opatreniam podľa smernice o ekodizajne⁽⁹⁰⁾*

Len samotná výmena kotlov sa nepovažuje za opatrenie obnovy z dôvodu osobitného ustanovenia v bode 2 písm. c) prílohy V k smernici EED. Východiskovým bodom budú preto vždy minimálne požiadavky osobitných ustanovení o ekodizajne⁽⁹¹⁾. Úspory energie vyplývajúce z výmeny spotrebičov, na ktoré sa vzťahujú právne predpisy o ekodizajne, ako je napríklad tepelný zdroj na vykurovanie priestoru, sa môžu započítať iba vtedy, ak prekročia minimálne požiadavky na ekodizajn, okrem prípadu predčasnej výmeny [pozri bod 2 písm. e) prílohy V k smernici EED].

Ak členské štáty poskytnú stimuly alebo dotácie na výroby, na ktoré sa vzťahujú právne predpisy EÚ o energetickom označovaní, odporúča sa, aby sa zameriavali na vyššie triedy energetickej efektívnosti. Stimul alebo dotácia poskytnuté napríklad na podporu inštalácie nových, energeticky efektívnejších kotlov sa bude týkať iba kotlov v dvoch najviac zastúpených triedach energetických štítkov pre kotly na základe trhových údajov týkajúcich sa dotknutého obdobia.

⁽⁸⁹⁾ Pozri odôvodnenie 41 smernice EED.

⁽⁹⁰⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/125/ES z 21. októbra 2009 o vytvorení rámca na stanovenie požiadaviek na ekodizajn energetickej významných výrobkov (Ú. v. EÚ L 285, 31.10.2009, s. 10).

⁽⁹¹⁾ Právne predpisy usporiadané podľa kategórií výrobkov sa nachádzajú na stránke:

https://ec.europa.eu/info/energy-climate-change-environment/standards-tools-and-labels/products-labelling-rules-and-requirements/energy-label-and-ecodesign/energy-efficient-products_en.

7.3.5. Doplnkovosť vo vzťahu k energetickým auditom podľa článku 8

V článku 8 ods. 4 sa vyžaduje, aby veľké podniky (t. j. podniky, ktoré nie sú MSP) každé štyri roky uskutočňovali energetický audit; to však samé osebe nevedie k úsporám energie.

Opatrenia na stimulovanie alebo podporu vykonávania odporúčaní auditu presahujú minimálne požiadavky článku 8 – v článku 8 ods. 7 druhom pododseku sa stanovuje, že členské štáty „môžu zavádzať systémy stimulov a podpory.“ Úspory energie vyplývajúce z týchto opatrení sa preto môžu započítať, keďže by sa inak nevyskytli, a to za predpokladu splnenia kritéria podstatnosti. To isté sa týka úspor vyplývajúcich z opatrení zameraných na MSP.

7.4. Podstatnosť a oprávnenosť

Okrem zásady doplnkovosti musia členské štáty dodržať aj kritérium „podstatnosti“. Automatické zavádzanie právnych predpisov EÚ alebo autonómne zlepšenia v dôsledku trhových síl či technologického vývoja (napríklad nemožno zohľadniť, keďže členské štáty nemôžu započítať opatrenia, ktoré by sa aj tak vyskytli).

Činnosti vnútroštátnych orgánov verejnej moci pri vykonávaní politického opatrenia musia byť „podstatné“ na dosiahnutie nárokovaných úspor energie; inými slovami:

- musia prispievať k dotknutému individuálnemu opatreniu a
- dotácia alebo zapojenie povinného, zúčastňujúceho sa alebo povereného subjektu musia mať jednoznačne väčší ako minimálny účinok na rozhodnutie koncového odberateľa investovať do energetickej efektívnosti.

Členské štáty preto musia preukázať, že úspory boli vyvolané politickým opatrením navrhnutým na stimulovanie úspor konečnej energetickej spotreby⁽⁹²⁾. Opatrenia prijaté podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/842⁽⁹³⁾ sa môžu považovať za podstatné, ale členské štáty musia preukázať, že majú za následok overiteľné a merateľné alebo odhadnuteľné zlepšenia v oblasti energetickej efektívnosti.

V prípade finančných schém nepostačuje na preukázanie podstatnosti uvedenie výšky dotácie, keďže samotná výška dotácie ešte nedokazuje, že dotácie mali vplyv na investičné rozhodnutia koncových odberateľov. Úlohu, ktorú zohrávajú aktéri zapojení do opatrení, možno v zásade preukázať aj bez dotácie ako referenčnej hodnoty; dôležitým ukazovateľom podstatnosti môžu byť štandardizované opatrenia (napr. vypracovanie inštaláčnych noriem pre výroby, energetické poradenstvo a energetické audity, po ktorých nasleduje skutočné vykonávanie opatrení).

Na zabezpečenie súladu by členské štáty mohli v rámci povinnej schémy energetickej efektívnosti alebo alternatívnych opatrení stanoviť všeobecné požiadavky na podstatnosť, ktoré by overovali pri jednotlivých projektoch⁽⁹⁴⁾. Mohla by sa v nich stanovovať povinnosť subjektov (napr. pri uplatňovaní „bieleho certifikátu“⁽⁹⁵⁾) dokumentovať a preukazovať priamy príspevok k vykonaniu opatrenia.

Povinné subjekty by museli preukazovať:

- či bol príspevok realizovaný priamo alebo nepriamo (t. j. sprostredkovateľmi) a
- či sa o ňom rozhodlo ešte pred zavedením opatrenia.

Členské štáty by mohli okrem toho požadovať napríklad aj to:

- aby sa uzavrela zmluva medzi prevádzkovateľmi distribučnej sústavy (t. j. povinnými subjektmi) a tretími stranami,

⁽⁹²⁾ Kritériá, na základe ktorých sa preukazuje podstatnosť v národných akčných plánoch energetickej efektívnosti, a oznámenia podľa článku 7 sa nachádzajú v dodatku IX.

⁽⁹³⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/842 z 30. mája 2018 o záväznom ročnom znižovaní emisií skleníkových plynov členskými štátmi v rokoch 2021 až 2030, ktorým sa prispieva k opatreniam v oblasti klímy zameraným na splnenie záväzkov podľa Parížskej dohody, a o zmene nariadenia (EÚ) č. 525/2013 (Ú. v. EÚ L 156, 19.6.2018, s. 26).

⁽⁹⁴⁾ Pozri dodatok XII.

⁽⁹⁵⁾ Právny nástroj zavedený schvaľovacím orgánom, ktorým sa zaisťuje dosiahnutie uvedeného objemu úspor energie. Certifikát sa udeľuje jedinečnému a výsledovateľnému tovaru s vlastníckym právom na určitý objem dodatočných úspor energie a zaisťuje, že prínosy z týchto úspor sa nezapočítajú inde.

- aby sa nevytvárali úspory energie pred uzavretím zmluvy,
- aby mohli subjekty započítať úspory iba vtedy, ak sa priamo podieľali na vykonávaní opatrenia (napr. zabezpečovali energetické audity, poskytovali dotácie atď.) a
- aby sa vypracovali dohody týkajúce sa celého reťazca od povinných subjektov až po koncových odberateľov energie.

7.5. Opatrenia, ktorými sa podporujú inštalácie technológií energie z obnoviteľných zdrojov v malom rozsahu na budovách alebo v budovách na vlastnú spotrebu

Je dôležité rozlišovať medzi:

- možnosťou uvedenou v článku 7 ods. 4 písm. f) smernice EED, ktorá sa týka objemu energie získanej na alebo v budovách na vlastnú spotrebu, ktorý možno vylúčiť z objemu úspor energie vypočítaných podľa článku 7 ods. 2 a 3 smernice EED, a
- objasnením v bode 2 písm. e) prílohy V k smernici EED, v ktorom sa uvádza, že do úspor požadovaných podľa článku 7 ods. 1 možno v zásade započítať úspory vyplývajúce z opatrení, ktorými sa podporujú inštalácie technológií energie z obnoviteľných zdrojov v malom rozsahu na budovách alebo v budovách.

Je to vysvetlené aj v odôvodnení 43 smernice EED.

Podľa bodu 2 písm. e) prílohy V k smernici EED môžu členské štáty započítať úspory energie na vlastnú spotrebu vyplývajúce z opatrení, ktorými sa podporujú inštalácie technológií energie z obnoviteľných zdrojov v malom rozsahu na budovách alebo v budovách, do požadovaného objemu úspor energie podľa článku 7 ods. 1 smernice EED, za predpokladu, že tieto opatrenia majú za následok overiteľné a merateľné alebo odhadnuteľné úspory konečnej energie a sú vypočítané podľa prílohy V k smernici EED ⁽⁹⁶⁾.

Preto sa uplatňujú aj požiadavky na doplnkovosť a podstatnosť, ako aj stanovené pravidlá členských štátov pre monitorovanie a overovanie.

Členské štáty musia preukázať, že takéto opatrenia majú za následok úspory konečnej energie v dôsledku výmeny technológií. Napríklad úspory z prechodu na efektívnejšie technológie vykurovania a výroby teplej vody v budovách vrátane technológií energie z obnoviteľných zdrojov sú v plnej miere naďalej oprávnené, ak sú členské štáty schopné zabezpečiť ich doplnkovosť, merateľnosť a overiteľnosť podľa metód a zásad z prílohy V ⁽⁹⁷⁾.

Objasňuje sa to v bode 2 písm. e) prílohy V k smernici EED, pričom účelom je dosiahnuť celkový cieľ článku 7 ods. 1 smernice EED, t. j. ušetriť konečnú energiu bez ohľadu na technológiu (či už ide o opatrenie, ktorým sa podporuje technológia energie z obnoviteľných alebo fosílnych zdrojov, ktoré má za následok zníženie skutočného využívania energie v budovách, doprave alebo priemysle).

Bod 2 písm. e) prílohy V k smernici EED sa týka výlučne povinnosti úspor energie podľa článku 7 ods. 1, v ktorom sa vyžaduje, aby členské štáty dosahovali kumulatívne úspory energie u konečného spotrebiteľa, a ktorý sa zameriava na skutočné zníženie využívania energie fyzickými alebo právnickými osobami [v súlade s bodom 1 písm. b) prílohy V]. V článku 2 bode 5 sa „úspory energie“ vymedzujú ako množstvo usporenej energie určené meraním a/alebo odhadom spotreby pred a po vykonaní opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti pri zabezpečení normalizácie vonkajších podmienok, ktoré ovplyvňujú spotrebu energie. Keďže článok 7 smernice EED sa zameriava na skutočné zníženie konečnej spotreby energie, možno dospieť k záveru, že v bode 2 písm. e) prílohy V sa vyžaduje, aby mali opatrenia, ktorými sa podporujú inštalácie technológií energie z obnoviteľných zdrojov v malom rozsahu na budovách alebo v budovách, za následok úspory energie, t. j. skutočné zníženie konečnej spotreby energie.

⁽⁹⁶⁾ Informácie o opatreniach, ktorými sa podporujú inštalácie technológií energie z obnoviteľných zdrojov v malom rozsahu na budovách alebo v budovách, sa nachádzajú v dodatku X.

⁽⁹⁷⁾ Pozri dodatok X.

Členské štáty môžu úspory energie flexibilne vyjadriť buď konečnou, alebo primárnou energetickou spotrebou, ako sa to uvádza v bode 3 písm. d) prílohy V (alternatívne politické opatrenia) a v článku 7a ods. 4 (povinná schéma energetickej efektívnosti). Touto flexibilitou sa nemenia povinnosti v oblasti kumulatívnych úspor energie, pokiaľ ide o predaj energie (v období do roku 2020) a konečnú energetickú spotrebu (2021 – 2030).

7.6. Opatrenia, ktorými sa podporuje využívanie účinnejších výrobkov a vozidiel

Opatrenia členských štátov na zlepšenie energetickej efektívnosti v doprave sú oprávnené a môžu sa zohľadniť na účely plnenia ich povinnosti úspor energie u konečného spotrebiteľa⁽⁹⁸⁾. Tieto opatrenia zahŕňajú:

- politiky na podporu efektívnejších vozidiel alebo prechodu na iný druh dopravy, ako je cyklistika, chôdza a hromadná doprava, a
- plánovanie mobility a územného plánovania, ktoré znižuje dopyt po doprave.

Verejné obstarávanie ekologických vozidiel a vozidiel bez emisií je oprávnené, za predpokladu existencie doplnkovosti k minimálnym požiadavkám revidovanej smernice o ekologických vozidlách.

Schémy, ktorými sa urýchľuje využívanie nových, efektívnejších vozidiel alebo politik posilňujúcich prechod na hospodárnejšie palivá znižujúce využívanie energie na kilometer, sú takisto oprávnené za predpokladu dodržania pravidiel týkajúcich sa podstatnosti a doplnkovosti⁽⁹⁹⁾.

V bode 2 písm. f) prílohy V sa objasňuje, že v prípade politik, ktorými sa urýchľuje využívanie účinnejších výrobkov a vozidiel, možno nárokovať celé úspory, pokiaľ sa preukáže, že:

- k takémuto využívaniu došlo pred uplynutím priemernej predpokladanej životnosti výrobku alebo vozidla alebo jeho zvyčajného intervalu náhrady a
- úspory v plnej výške sa nárokujú len za obdobie do konca priemernej predpokladanej životnosti výrobku alebo vozidla, ktoré sa má nahradiť⁽¹⁰⁰⁾.

V prípade potreby by mali byť tieto opatrenia v súlade s vnútroštátnymi politickými rámcami členských štátov zavedenými podľa smernice 2014/94/EÚ o zavádzaní infraštruktúry pre alternatívne palivá.

7.7. Zabezpečenie dodržiavania noriem kvality

V bode 2 písm. g) prílohy V k smernici EED sa objasňuje, že podporou opatrení energetickej efektívnosti sa nesmú znížiť normy kvality pre výrobky, služby a zavádzanie opatrení. Členské štáty musia zabezpečiť zachovanie noriem kvality alebo ich zavedenie, ak ešte neexistujú.

7.8. Riešenie klimatických odchýlok

V bode 2 písm. h) prílohy V k smernici EED sa členským štátom umožňuje upraviť úspory energie tak, aby sa riešili klimatické odchýlky medzi regiónmi. V ustanovení sa uvádzajú dve možnosti:

- i) úprava na štandardizovanú hodnotu alebo
- ii) pripísanie rôznych úspor energie v súlade s teplotnými rozdielmi.

7.9. Zabránenie dvojitému započítaniu

V článku 7 ods. 12 smernice EED sa od členských štátov vyžaduje, aby preukázali, že v prípade, ak sa vplyvy politických alebo individuálnych opatrení prekrývajú, úspory energie sa nezapočítavajú dvakrát. Vzhľadom na veľkú rôznorodosť nástrojov, ktoré oznamujú členské štáty, a vysokú pravdepodobnosť prekrývania politik, ktoré vyplýva zo súbežného využívania povinných schém energetickej efektívnosti a alternatívnych opatrení (napr. vzájomný vzťah medzi zdaňovaním energie a dotáciami pre domácnosti na výmenu okien alebo tepelných zdrojov na vykurovanie priestoru), je mimoriadne dôležité riešiť riziká dvojitého započítania.

⁽⁹⁸⁾ Pozri dodatok VII.

⁽⁹⁹⁾ Odôvodnenie 15 smernice EED.

⁽¹⁰⁰⁾ Pozri dodatok VII.

V tomto smere môže byť účinným nástrojom vnútroštátna databáza. V databáze by sa napríklad registrovali dotácie niektorým domácnostiam na podporu výmeny starých kotlov, pričom by bol používateľ upozornený, ak by tá istá domácnosť o dotáciu požiadala znova.

Využívanie kombinácie viacerých politických nástrojov má pre členské štáty za následok väčšiu zložitosť, pretože:

- na vykonávanie opatrení sa musí vyvinúť väčšie úsilie, keďže je napríklad potrebné vypočítať úspory energie, a (čo je dôležitejšie)
- je potrebné zabezpečiť:
  - presadzovanie práva, a to najmä v prípade rozličných nástrojov s veľkým rozsahom pôsobnosti, a
  - overenie vplyvu bez dvojitého započítania.

V článku 7 ods. 12 smernice EED sa okrem toho zakazuje dvojité započítanie v prípade prekryvania politík, t. j. členské štáty musia zohľadniť skutočnosť, že aj iné politické opatrenia vykonávané v rovnakom čase môžu mať vplyv na objem úspor energie, a preto nemožno všetky zmeny pozorované od zavedenia konkrétneho politického opatrenia pripísať len tomuto jednému opatreniu.

8. MERANIE, MONITOROVANIE, KONTROLA, KVALITA A OVEROVANIE

V smernici EED sa zdôrazňuje význam pravidiel monitorovania a overovania na vykonávanie povinných schém energetickej efektívnosti a alternatívnych politických opatrení vrátane požiadavky na kontrolu štatisticky reprezentatívnej vzorky opatrení.

Výber štatisticky významného podielu a reprezentatívnej vzorky opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti zahŕňa stanovenie podmnožiny štatistickej populácie opatrení v oblasti úspory energie v rámci každého opatrenia, ktorá presne odráža celú populáciu všetkých opatrení v oblasti úspory energie, a tým umožňuje primerane spoľahlivé závery, pokiaľ ide o dôveryhodnosť všetkých opatrení ⁽¹⁰¹⁾.

Článok 7a ods. 5 smernice EED (pre povinné schémy energetickej efektívnosti)

„Členské štáty zavedú systémy merania, kontroly a overovania, v rámci ktorých sa overí a zdokumentuje aspoň štatisticky významný podiel a reprezentatívna vzorka opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti zavedených povinnými subjektmi. Meranie, kontrola a overovanie sa vykonáva nezávisle od povinných subjektov.“

Článok 7b ods. 2 smernice EED (pre alternatívne politické opatrenia)

„V prípade všetkých opatrení, ktoré nesúvisia so zdaňovaním, členské štáty zavedú systémy merania, kontroly a overovania, v rámci ktorých sa overí a zdokumentuje aspoň štatisticky významný podiel a reprezentatívna vzorka opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti zavedených zúčastňujúcimi sa alebo poverenými subjektmi. Meranie, kontrola a overovanie sa vykonáva nezávisle od zúčastňujúcich sa alebo poverených subjektov.“

Systémy merania, kontroly a overovania by mali zabezpečovať overenie výpočtov úspor energie na základe štatisticky významného podielu a reprezentatívnej vzorky opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti.

Tieto požiadavky možno okrem iného plniť prostredníctvom:

- automatizovaných počítačových kontrol alebo preskúmania dokumentov s údajmi a výpočtami, o ktorých podávajú správy povinné, zúčastňujúce sa alebo poverené subjekty či príjemcovia (ak príjemcovia oznamujú údaje priamo orgánu verejnej moci),
- hodnotenia meraných úspor energie na štatisticky významnom podiele a reprezentatívnej vzorke opatrení alebo príjemcov,
- využívania overení vykonávaných podľa systémov kvalifikácie, regulačných, akreditačných a certifikačných systémov, napr. vtedy, ak oznámené úspory energie vychádzajú z energetickej auditov alebo z osvedčení o energetickej hospodárnosti (pomerné úspory).

⁽¹⁰¹⁾ Pozri dodatok XII.

V dokumentácii o politickom opatrení by sa malo vysvetľovať, ako sa požiadavkami tohto iného systému zabezpečí, aby sa kontroly alebo overovania vykonávali na štatisticky významnom podiele a reprezentatívnej vzorke energetických auditov alebo iných posúdení úspor.

Systém monitorovania a overovania môže mať inú postupnosť krokov alebo úrovní. Súčasťou prístupu môžu byť kontroly na mieste ako druhá fáza overovania na základe podvzorky individuálnych opatrení, pri ktorých hrozí riziko nedodržania požiadaviek opatrení. Ak tieto kontroly nie sú technicky alebo ekonomicky realizovateľné, vysvetlí sa to v dokumentácii o opatrení.

Členské štáty musia vysvetliť, ako používajú referenčné hodnoty na kontrolu predpokladaných alebo pomerných úspor [bod 5 písm. g) prílohy V k smernici EED].

Nezávislosť merania, kontroly a systémov [pozri bod 5 písm. j) prílohy V k smernici EED] možno zdokumentovať na základe toho, že overovací orgán (neúplný zoznam kritérií):

- je verejným subjektom so štatutárnou nezávislosťou alebo
- nemá žiadne finančné prepojenie na (t. j. čiastočne ani úplne ho nevlastnia ani nefinancujú) povinné, zúčastňujúce sa alebo poverené subjekty alebo
- môže mať zmluvu s povinnými, zúčastňujúcimi sa alebo poverenými subjektmi, ale v takom prípade podlieha kontrolám orgánu verejnej moci alebo kvalifikačného, akreditačného či certifikačného orgánu.

Overovací orgán môže:

- priamo riadiť overovanie opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti alebo výpočtov úspor energie alebo
- riadiť kontrolu overovacích procesov a výber vzoriek overovaní uskutočňovaný inými organizáciami vrátane povinných, zúčastňujúcich sa alebo poverených subjektov.

9. POVINNOSTI TÝKAJÚCE SA PLÁNOVANIA A PODÁVANIA SPRÁV

9.1. Prvé povinné obdobie

Za povinné obdobie rokov 2014 – 2020 musia členské štáty podať výročné správy do 30. apríla 2019 a 2020 (článok 24 ods. 1 a časť 2 prílohy XIV)⁽¹⁰²⁾. Podávajú v nich okrem iného správy o pokroku dosiahnutom pri plnení cieľa úspor energie a politických opatreniach prijatých alebo plánovaných podľa časti 2 prílohy XVI. Posúdi ich Komisia.

V článku 27 nariadenia o riadení sa od členských štátov vyžaduje, aby Komisii do 30. apríla 2022 podali správu o dosiahnutí svojich národných cieľov v oblasti energetickej efektívnosti do roku 2020 (stanovených podľa článku 3 ods. 1 smernice EED), v ktorej poskytnú informácie stanovené v časti 2 prílohy IX k nariadeniu o riadení.

9.2. Druhé povinné obdobie a ďalšie obdobia

Na povinné obdobie rokov 2021 – 2030 a ďalšie obdobia sa vzťahujú tieto hlavné povinnosti v oblasti plánovania a podávania správ (články 7, 7a a 7b a príloha V k smernici EED):

- vo svojich (navrhovaných a konečných) integrovaných národných energetických a klimatických plánoch (príloha III k nariadeniu o riadení) musia členské štáty opísať svoj výpočet objemu úspor energie, ktorý sa má dosiahnuť v období 2021 – 2030, ako sa uvádza v článku 7 ods. 1 prvom pododseku písm. b) (pozri článok 7 ods. 6 smernice EED),
- keďže niektoré údaje [napr. ročná konečná energetická spotreba spriemerovaná za obdobie 2016 – 2018 (v ktoe)] nemuseli byť k dispozícii na oznámenie v prvom návrhu národného energetického a klimatického plánu⁽¹⁰³⁾, nemuselo byť možné uvedený výpočet opísať; členské štáty však musia vo svojom prvom konečnom a následnom návrhu, ako aj v konečných národných energetických a klimatických plánoch opísať, ako zohľadnili prvky uvedené v prílohe III k nariadeniu o riadení,

⁽¹⁰²⁾ Podľa článku 59 druhého pododseku nariadenia o riadení sa od 1. januára 2021 zrušuje článok 24 ods. 1

⁽¹⁰³⁾ Lehota uplynula 31. decembra 2018 (článok 9 ods. 1 nariadenia o riadení).

- okrem uvedeného musia členské štáty v prípade potreby vysvetliť vo svojich (navrhovaných a konečných) integrovaných národných energetických a klimatických plánoch, ako stanovili ročnú mieru úspor a základný scenár výpočtu podľa článku 7 ods. 2 a 3 smernice EED a ako a do akej miery uplatnili možnosti uvedené v článku 7 ods. 4 (pozri článok 7 ods. 6 smernice EED),
- ak sa členský štát rozhodne uplatniť jednu alebo viaceré možnosti z článku 7 ods. 4 smernice EED, musí uplatniť a vypočítať účinok na povinné obdobie (pozri článok 7 ods. 5 smernice EED) a
- ak členský štát využije možnosť z článku 7 ods. 4 písm. c) smernice EED v období 2021 – 2030, musí informovať Komisiu o zamýšľaných politických opatreniach vo svojich (navrhovaných a konečných) integrovaných národných energetických a klimatických plánoch, musí vypočítať vplyv opatrení v súlade s prílohou V k smernici EED a zahrnúť ho do národného energetického a klimatického plánu [pozri článok 7 ods. 4 písm. c)]; musí tieto informácie prvýkrát predložiť v prvom konečnom národnom energetickom a klimatickom pláne (do 31. decembra 2019).

Okrem toho musia členské štáty:

- zahrnúť informácie o výsledku opatrení na zmiernenie energetickej chudoby prijatých v kontexte smernice EED do národných správ o pokroku v oblasti energetiky a klímy podľa článku 17 nariadenia o riadení (pozri článok 7 ods. 11 smernice EED),
- každoročne uverejniť úspory energie dosiahnuté každým povinným subjektom alebo každou podkategóriou povinného subjektu, ako aj spolu v rámci schémy (pozri článok 7a ods. 7 smernice EED) a
- podrobne vo svojich národných energetických a klimatických plánoch opísať alternatívnu metódu a ustanovenia na zabezpečenie splnenia požiadavky z bodu 2 písm. i) prílohy V k smernici EED, t. j. že pri výpočte úspor energie sa zohľadňuje životnosť opatrení a miera klesania úspor v čase.

Ako alternatívu môžu členské štáty prijať inú metódu, pri ktorej sa očakáva dosiahnutie aspoň rovnakého celkového objemu úspor. V takom prípade musia zabezpečiť, aby objem vypočítaný pomocou tejto metódy neprekročil objem vyplývajúci z výpočtu, do ktorého sú započítané úspory dosiahnuté každým individuálnym opatrením v danom období od dátumu vykonania až do 31. decembra 2020, prípadne 2030.

Na záver je potrebné uviesť, že na vykonávanie a dosahovanie pokroku v oblasti povinnosti úspor energie podľa článkov 7, 7a a 7b a prílohy V k smernici EED sa vzťahujú aj tieto povinnosti v oblasti plánovania a podávania správ podľa nariadenia o riadení:

Harmonogram

31. decembra 2018 (následne 1. januára 2028 a potom každých 10 rokov)	Predloženie návrhu národného energetického a klimatického plánu (článok 9 ods. 1, články 4 a 6, prílohy I a III k nariadeniu o riadení).
6 mesiacov pred konečným národným energetickým a klimatickým plánom	Komisia môže vydať odporúčania členským štátom, ktorých príspevky (vrátane príspevku povinnosti úspor energie podľa článku 3 ods. 5 smernice EED) považuje za nedostatočné (článok 31 ods. 1 nariadenia o riadení).
31. decembra 2019 (následne 1. januára 2029 a potom každých 10 rokov)	Predloženie konečného národného energetického a klimatického plánu (článok 3 ods. 1, články 4 a 6, prílohy I a III k nariadeniu o riadení).
10. marca 2020	Predloženie prvej dlhodobej stratégie obnovy (článok 2a ods. 8 smernice EPBD).

<p>Do 31. októbra 2021 (a potom každé dva roky)</p>	<p>Posúdenie pokroku smerom k dosahovaniu cieľov EÚ uskutočnené Komisiou, najmä na základe integrovaných národných energetických a klimatických správ o pokroku (článok 29 nariadenia o riadení).</p> <p>Na povinnosť úspor energie sa vzťahujú články 29, 21 (integrované podávanie správ o energetickej efektívnosti) a 24 (integrované podávanie správ o energetickej chudobe) nariadenia o riadení.</p> <p>Ak členský štát nedosiahne dostatočný pokrok, Komisia vydá odporúčania (článok 32 ods. 1 nariadenia o riadení).</p>
<p>Do 30. apríla 2022</p>	<p>Správa o dosahovaní cieľov energetickej efektívnosti na rok 2020 jednotlivými členskými štátmi (článok 27 a časť 2 prílohy IX k nariadeniu o riadení).</p>
<p>Do 15. marca 2023 (a potom každé dva roky)</p>	<p>Správa o plnení národného energetického a klimatického plánu („integrovaná národná energetická a klimatická správa o pokroku“) (článok 17 nariadenia o riadení).</p>
<p>30. júna 2023 (následne 1. januára 2033 a potom každých 10 rokov)</p>	<p>Predloženie návrhu aktualizácie národného energetického a klimatického plánu (článok 14 ods. 1 nariadenia o riadení).</p>
<p>30. júna 2024 (následne 1. januára 2034 a potom každých 10 rokov)</p>	<p>Predloženie konečnej aktualizácie národných energetických a klimatických plánov (článok 14 ods. 2 nariadenia o riadení).</p>

9.3. Oznámenie povinných schém energetickej efektívnosti a alternatívnych politických opatrení (okrem zdaňovania)

Podľa bodu 5 prílohy V k smernici EED a prílohy III k nariadeniu o riadení musia členské štáty oznamovať Komisii navrhovanú podrobnú metodiku fungovania svojich politických opatrení, ako sa to uvádza v článkoch 7a, 7b a článku 20 ods. 6 smernice EED. S výnimkou prípadu zdaňovania (pozri oddiel 9.4) musí oznámenie obsahovať informácie o:

- a) úrovni úspor energie požadovanej podľa článku 7 ods. 1 prvého pododseku písm. b) alebo očakávanej za celé obdobie 2021 – 2030;
- b) povinných, zúčastňujúcich sa alebo poverených subjektov alebo vykonávajúcich orgánov verejnej moci;
- c) cieľových odvetviach;
- d) politických opatreniach a individuálnych opatreniach vrátane predpokladaného celkového objemu kumulatívnych úspor energie v prípade každého opatrenia;
- e) trvaní povinného obdobia pre povinné schémy energetickej efektívnosti;
- f) činnostiach stanovených v politických opatreniach;
- g) metodike výpočtu vrátane toho, ako sa určila doplnkovosť a podstatnosť a ktoré metodiky a referenčné hodnoty sa používajú pre predpokladané a pomerné úspory;
- h) životnosti opatrení a o tom, ako sa počíta alebo z čoho vychádza;

- i) prístupe k riešeniu klimatických rozdielov v danom členskom štáte a
- j) systémoch monitorovania a overovania pre opatrenia podľa článkov 7a a 7b a spôsobe zaistenia ich nezávislosti od povinných, zúčastňujúcich sa alebo poverených subjektov.

Okrem toho sa v bodoch 3.1 a 3.2 prílohy III k nariadeniu o riadení od členských štátov vyžaduje, aby oznamovali tieto informácie:

„3.1. Povinné schémy energetickej efektívnosti, ako sú uvedené v článku 7a smernice 2012/27/EÚ:

- a) opis povinnej schémy energetickej efektívnosti;
- b) očakávaný celkový kumulatívny a ročný objem úspor a trvanie povinného (povinných) obdobia (období);
- c) povinné subjekty a ich zodpovednosť;
- d) cieľových odvetviach;
- e) oprávnené činnosti zaručené v rámci opatrení;
- f) informácie o uplatňovaní týchto ustanovení smernice 2012/27/EÚ:
  - i) v prípade potreby konkrétne činnosti, podiel úspor, ktoré sa majú dosiahnuť v domácnostiach postihnutých energetickou chudobou v súlade s článkom 7 ods. 11;
  - ii) úspory, ktoré dosiahli poskytovatelia energetických služieb alebo iné tretie strany [článok 7a ods. 6 písm. a)], a
  - iii) ‚ukladanie a požičiavanie‘ [článok 7a ods. 6 písm. b)] a
- g) ak je to relevantné, informácie o obchodovaní s úsporami energie.

3.2. Alternatívne opatrenia, ako sú uvedené v článku 7b a článku 20 ods. 6 smernice 2012/27/EÚ (okrem zdaňovania):

- a) druh politického opatrenia;
- b) stručný opis každého oznámeného opatrenia vrátane jeho koncepčných prvkov;
- c) očakávaný celkový kumulatívny a ročný objem úspor za každé opatrenie a/alebo objem úspor energie vo vzťahu k akémukoľvek prechodnému obdobiu;
- d) vykonávajúce orgány verejnej moci, zúčastňujúce sa alebo poverené subjekty a ich zodpovednosť za vykonávanie politického opatrenia (politických opatrení);
- e) cieľových odvetviach;
- f) oprávnené činnosti zaručené v rámci opatrení a
- g) v prípade potreby konkrétne politické opatrenia alebo individuálne činnosti zamerané na energetickú chudobu.“

9.4. Daňové opatrenia

V bode 5 písm. k) prílohy V smernice EED sa od členských štátov vyžaduje (v súlade s nariadením o riadení), aby Komisii oznámili metodiku fungovania daňových opatrení. Konkrétne musia oznámiť tieto informácie o:

- „i) cieľových odvetviach a segmente daňovníkov;
- ii) vykonávajúcim orgánom verejnej moci;
- iii) očakávaných úsporách, ktoré sa majú dosiahnuť;

- iv) trvaní daňového opatrenia a
- v) metodike výpočtu vrátane použitej cenovej pružnosti a spôsobu, akým sa určila.“

Okrem toho sa v bode 3.3 prílohy III k nariadeniu o riadení od členských štátov vyžaduje, aby oznamovali tieto informácie o daňových opatreniach:

- „a) stručný opis opatrení;
- b) trvanie opatrení;
- c) vykonávajúce orgány verejnej moci
- d) očakávaný kumulatívny a ročný objem úspor za každé opatrenie;
- e) cieľové odvetvia a segment daňovníkov;
- f) metodika výpočtu vrátane toho, aké cenové pružnosti sa používajú a ako sa určili, a to v súlade s bodom 4 prílohy V smernice 2012/27/EÚ.“

Členské štáty by mali opísať, ako vypočítali pružnosti a ktoré najnovšie a reprezentatívne oficiálne zdroje údajov použili ⁽¹⁰⁴⁾.

10. POVINNÉ OBDOBIE ÚSPOR ENERGIE PO ROKU 2030

V článku 7 ods. 1 druhom pododseku smernice EED sa od členských štátov vyžaduje, aby pokračovali v dosahovaní nových ročných úspor v súlade s prvým pododsekom písm. b) v desaťročných obdobiach aj po roku 2030, pokiaľ Komisia v preskúmaniach do roku 2027 a potom každých desať rokov nedospeje k záveru, že to nie je potrebné na dosiahnutie dlhodobých cieľov EÚ v oblasti energetiky a klímy na rok 2050.

⁽¹⁰⁴⁾ Ďalšie návrhy na použitie pružností na vyjadrenie citlivosti dopytu sa nachádzajú v dodatku IV.

Ilustračné príklady miery ročných úspor pri uplatnení možností z článku 7 ods. 2 až 4 ⁽¹⁾

	Mtoe	Miera ročných úspor (v %)	Vysvetlenie
Základný scenár (priemerná konečná energetická spotreba)	100		Priemerná konečná energetická spotreba
Vlastná výroba na vlastnú spotrebu	5		
Konečná energetická spotreba v doprave	33		
Upravený základný scenár	62		
Minimálna miera úspor [článok 7 ods. 1 písm. b)]		0,8 %	Priemerná konečná energetická spotreba (100) sa vynásobí 0,8 % a naakumuluje za desať rokov (s výsledkom 44 Mtoe celkových úspor dosiahnutých za povinné obdobie).
1. možnosť: plné využitie výnimiek (35 %)			
Požadovaná miera vlastných úspor pred uplatnením výnimiek		1,2 %	Miera vlastných úspor, ktorú bude musieť členský štát uplatniť, ak sa rozhodne využiť možnosti z odseku 4 v maximálnej miere (35 %); znamená to, že výnimka sa bude musieť uplatniť na kumulatívne úspory 68 Mtoe.
2. možnosť: vylúčenie dopravy a vlastnej spotreby			
Úspory po vylúčení zo základného scenára	27,3		Ide o kumulatívne úspory, ktoré zostanú po použití miery úspor 0,8 % na spotrebu po všetkých vylúčeníach.
Sú potrebné dodatočné úspory	16,7		Ide o úspory potrebné na dosiahnutie požadovaného minima (44 Mtoe).

	Mtoe	Miera ročných úspor (v %)	Vysvetlenie
Požadovaná miera vlastných úspor použitá pred vylúčením zo základného scenára		1,3 %	Miera vlastných úspor, ktorú bude musieť členský štát uplatniť, ak sa rozhodne vylúčiť energetickú spotrebu v doprave a vlastnú výrobu zo základného scenára výpočtu.
3. možnosť: plné využitie výnimiek a vylúčení zo základného scenára			
Úspory po vylúčení zo základného scenára	27,3		Ide o úspory, ktoré zostanú po uplatnení všetkých vylúčení zo základného scenára.
Úspory po uplatnení maximálnych výnimiek	17,7		Ide o úspory, ktoré zostanú po uplatnení všetkých vylúčení a možností podľa článku 7 ods. 2 až 4.
Sú potrebné dodatočné úspory	26,3		Ide o úspory potrebné na dosiahnutie požadovaného minima (44 Mtoe).
Požadovaná miera vlastných úspor použitá pred vylúčeniami zo základného scenára a výnimkami		2 %	Miera vlastných úspor, ktorú bude musieť členský štát uplatniť, ak sa rozhodne vylúčiť dopravu a vlastnú výrobu zo základného scenára výpočtu a využiť možnosti z odseku 4 v maximálnej miere (35 %).

(¹) Údaje v tabuľke sa nevzťahujú na žiadny konkrétny členský štát. Účelom tohto príkladu je poukázať na možné dôsledky využitia rôznych možností z článku 7 ods. 2 až 4 a na ich vplyv na úspory energie, ktoré sa majú dosiahnuť. Vypočítaný objem úspor sa bude v prípade jednotlivých dotknutých členských štátov

Dodatok II

POVINNÉ SCHÉMY ENERGETICKEJ EFEKTÍVNOSTI

Členské štáty by mali pri navrhovaní a vykonávaní povinnej schémy energetickej efektívnosti zväziť aspoň tieto aspekty ⁽¹⁾:

1. Ciele politiky

Členské štáty by mali zabezpečiť, aby boli politické ciele povinnej schémy energetickej efektívnosti jednoduché, jasné a zamerané na dosahovanie úspor energie, pričom by mali zohľadniť, ktorý sektor konečnej spotreby má najväčší potenciál úspor energie, a kde môže schéma najlepšie prekonať prekážky, ktoré stoja v ceste investíciám do energetickej efektívnosti.

Ak má schéma viaceré ciele, malo by zabezpečiť, aby dosahovanie energeticky nevýznamných cieľov nebrzdilo presadzovanie cieľa úspor energie.

Pri navrhovaní schémy musia členské štáty (článok 7 ods. 11 smernice EED) zohľadniť potrebu zmierňovania energetickej chudoby (kým sa nerozhodne o tom, že sa bude riešiť alternatívnymi politickými opatreniami). Povinná schéma energetickej efektívnosti môže napríklad obsahovať konkrétny cieľ týkajúci sa energetickej chudoby (napr. minimálny podiel alebo objem úspor energie, ktorý sa má dosiahnuť opatreniami pre domácnosti s nízkymi príjmami) alebo bonusový koeficient za opatrenia vykonávané pre domácnosti s nízkymi príjmami. Alternatívou by mohlo byť, keby povinné subjekty prispievali do fondu, z ktorého sa budú financovať programy energetickej efektívnosti pre domácnosti s nízkymi príjmami ⁽²⁾.

2. Právomoc

Na zavedenie a fungovanie povinnej schémy energetickej efektívnosti použite starostlivo vybranú kombináciu legislatívnych, regulačných, ministerských a administratívnych procesov. Všeobecný návrh povinnej schémy energetickej efektívnosti podľa normatívnych právnych predpisov poskytuje zainteresovaným stranám istotu, pokiaľ ide o právny štatút schémy. Príprava podrobných postupov vykonávania podľa právnych predpisov umožňuje zmeniť podrobnosti schémy na základe skúseností.

Pred plným sfunkčnením povinnej schémy energetickej efektívnosti môže trvať niekoľko rokov (tri až štyri roky v závislosti od návrhu schémy a právnych súvislostí v členskom štáte), kým sa odhadne potenciál, naplánuje a navrhne politika a odskúša sa na trhu.

3. Začlenenie palív

Rozhodnite o začlenení palív do povinnej schémy energetickej efektívnosti podľa celkových politických cieľov a odhadov potenciálu energetickej efektívnosti pre rôzne palivá. Povinná schéma energetickej efektívnosti zavedená na plnenie povinnosti úspor energie podľa článku 7 sa môže týkať najrôznejších palív. Množstvo úspešných programov však začalo s jedným či dvoma palivami a potom sa na základe skúseností rozšírilo na ďalšie palivá.

Pri začleňovaní palív by sa mali zohľadniť aj riziká narušenia trhu, na ktorom môžu súťažiť rôzne druhy energie o poskytovanie rovnakých energetických služieb (napr. na vykurovanie priestoru).

4. Začlenenie odvetví a zariadení

Rozhodnite o začleňovaní odvetvia a zariadenia konečnej spotreby do povinnej schémy energetickej efektívnosti podľa celkových politických cieľov a odhadov potenciálu energetickej efektívnosti pre rôzne odvetvia a zariadenia. Ak je cieľom začlenenie odvetví a zariadení úzko špecifikovať, zvažte, či nebude posúdenie súladu príliš náročné.

V jurisdikciách s odvetviami náročnými na energiu a obchod (napr. tavenie hliníka) môžu vlády rozhodnúť o vylúčení (alebo „vyňatí“) takýchto odvetví z povinnej schémy energetickej efektívnosti, pretože by bola ohrozená ich konkurencieschopnosť na medzinárodných trhoch.

⁽¹⁾ Prevzaté z dokumentu RAP (2014), *Best practices in designing and implementing energy efficiency obligation schemes* (Najlepšie postupy pri navrhovaní a vykonávaní povinných schém energetickej efektívnosti) (<https://www.raponline.org/knowledge-center/best-practices-in-designing-and-implementing-energy-efficiency-obligation-schemes/>) začlenením poznatkov získaných z projektu ENSPOL (<http://enspol.eu/>); RAP (Lees, E., Bayer, E.), *Toolkit for energy efficiency obligations* (2016) (Súbor nástrojov pre povinnosti v oblasti energetickej efektívnosti) (<https://www.raponline.org/wp-content/uploads/2016/05/rap-leesbayer-eeooolkit-2016-feb.pdf>).

⁽²⁾ Ďalšie návrhy opatrení na zmiernenie energetickej chudoby sa nachádzajú v dodatku V.

5. Cieľ úspor energie

Stanovte cieľ úspor energie pre povinnú schému energetickej efektívnosti na úrovni zodpovedajúcej celkovým politickým cieľom a zamerajte sa na dosiahnutie rovnováhy medzi pokrokom, nákladmi odberateľov na plnenie cieľa a tým, čo je prakticky možné na základe posúdenia potenciálu energetickej efektívnosti.

Stanovte cieľ pre konečnú spotrebu (t. j. množstvo energie dodanej odberateľom a spotrebovanej odberateľmi), ak sa schéma nebude týkať niekoľkých palív, pričom v takom prípade môže byť vhodnejší cieľ pre primárnu energiu.

Zadajte cieľ v jednotkách energie, ak schéma neobsahuje politický cieľ týkajúci sa iného cieľa (napr. zníženia emisií skleníkových plynov), pričom v takom prípade zvažte použitie jednotiek ekvivalentu CO₂.

Stanovte pre cieľ relatívne dlhý časový rámec, najlepšie od 10 do 20 rokov. Keď sa časom začne cieľ zvyšovať (alebo si udrží úroveň), povinné subjekty môžu prispôbiť svoje obchodné modely, napr. môžu začať opatreniami zameranými na zmeny správania v prvom období a v ďalších obdobiach prejsť na zložitejšie technológie úspory energie.

Vypočítajte oprávnené úspory energie za odhadovanú životnosť jednotlivých opatrení na úsporu energie.

Zvažte stanovenie čiastkových cieľov, ak schéma obsahuje politické ciele, ktoré sa netýkajú výhradne dosahovania úspor energie.

6. Povinné subjekty

Určite povinné subjekty v povinnej schéme energetickej efektívnosti podľa začlenenia palív do schémy a druhu poskytovateľa energie, ktorý má infraštruktúru a kapacitu na riadenie a/alebo obstarávanie oprávnených úspor energie, a zohľadnite pritom požiadavku (článok 7a ods. 2 smernice EED), že určenie povinných subjektov musí vychádzať z objektívnych a nediskriminačných kritérií.

Zvažte obmedzenie povinnosti na väčších poskytovateľov energie, ktorí sú zvyčajne schopní realizovať projekty energetickej efektívnosti v zariadeniach odberateľov sami alebo na základe zmluvy s tretími stranami. Na trhoch s energiou a plynom s oddelenými činnosťami možno uložiť povinnosti maloobchodným energetickým spoločnostiam a/alebo prevádzkovateľom prenosových a distribučných sústav. Bude potrebné rozhodnúť, na ktorý druh poskytovateľov energie sa budú povinnosti vzťahovať. Existujúce vzťahy s koncovými odberateľmi môžu maloobchodným energetickým spoločnostiam uľahčiť zavádzanie schémy. Prevádzkovatelia prenosových a distribučných sústav sa nachádzajú ďalej od koncových odberateľov, ale (ako regulované monopoly) môžu svoje stimuly jednoducho zosúladiť s cieľmi povinnej schémy energetickej efektívnosti.

Priradte jednotlivé ciele úspory energie konkrétnym povinným subjektom na základe ich trhového podielu na predaji energie. Ak sú zo schémy vyňaté odvetvia náročné na energiu a obchod a/alebo iné uvedené skupiny koncových odberateľov, predaj týmto koncovým odberateľom môže byť z výpočtu trhového podielu vylúčený.

7. Režim dodržiavania predpisov

Neoddeliteľnou súčasťou povinnej schémy energetickej efektívnosti je stanovenie postupu podávania správ povinných subjektov o nárokových oprávnených úsporách energie príslušnému orgánu a procesu kontroly a overovania týchto úspor.

Stanovte sankciu, ktorá sa uloží povinným subjektom nedodržiavajúcim svoje individuálne ciele úspory energie. Výšku sankcie stanovte dostatočne vysokú, aby stimulovala poskytovateľov energie k plneniu cieľov.

Zvažte, či by mali byť poskytovatelia energie povinní okrem zaplatenia sankcie aj dosiahnuť chýbajúce úspory energie (?).

8. Výkonnostné stimuly

Zvažte, či do povinnej schémy energetickej efektívnosti začleniť aj výkonnostné stimuly, ktoré by sa poskytovali povinným subjektom prekračujúcim ciele úspory energie. Keď poskytovatelia energie prekračujúci ciele získajú významné výnosy z platieb výkonnostných stimulov, je dôležité, aby boli zavedené spoľahlivé postupy merania, overovania a podávania správ, ktorými sa zabezpečí opodstatnenosť platieb stimulov.

(?) Pozri aj dodatok IX o podstatnosti a dodatok XII o monitorovaní a overovaní.

9. Oprávnené úspory energie

Umožnite poskytovateľom služieb realizovať projekty energetickej efektívnosti na zabezpečovanie oprávnených úspor energie. Povinné subjekty tak budú môcť:

- zapájať špecializované firmy, ako napríklad spoločnosti poskytujúce energetické služby, do realizácie projektov vo svojom mene,
- prispievať do národného fondu energetickej efektívnosti, ktorý podporuje realizáciu projektov energetickej efektívnosti, alebo
- v prípade „bielych certifikátov“ (pozri oddiel o obchodovaní) nakupovať overené oprávnené úspory energie dosiahnuté akreditovanými nepovinnými subjektmi.

10. Odstraňovanie prekážok pri dosahovaní úspor energie

Nevytvárajte ani neudržiavajte regulačné či neregulačné prekážky brániace dosahovaniu zlepšenia energetickej efektívnosti.

Poskytnite stimuly pre projekty alebo politické opatrenia energetickej efektívnosti, ktoré možno realizovať na dosahovanie oprávnených úspor energie, a zabezpečte, aby bolo možné úspory overiť.

Odstráňte prekážky, napríklad:

- poskytovaním stimulov,
- rušením alebo zmenou právnych alebo regulačných ustanovení,
- prijímaním usmernení a výkladových oznámení a/alebo
- zjednodušovaním administratívnych postupov.

Môžu sa kombinovať s poskytovaním vzdelávania, odbornej prípravy, konkrétnych informácií a technickej pomoci v oblasti energetickej efektívnosti.

Vyhodnoťte prekážky a opatrenia prijímané na ich odstraňovanie, informujte Komisiu o zisteniach a vymieňajte si najlepšie vnútroštátne postupy v tejto oblasti.

11. Oprávnené opatrenia v oblasti energetickej efektívnosti

Zvážte, či do povinnej schémy energetickej efektívnosti zavediete rozšírený neúplný zoznam schválených opatrení v oblasti energetickej efektívnosti, ktoré majú predpokladanú hodnotu úspor energie (v čo najväčšom počte odvetví v závislosti od cieľa schémy, aby mohli vzniknúť trhy s energetickými službami).

Povoľte oprávnené neuvedené opatrenia, aby sa medzi povinnými subjektmi a spoločnosťami poskytujúcimi energetické služby podporili inovácie pri dosahovaní politických cieľov.

12. Pôsobenie s inými politickými opatreniami

Zvážte, ako môže povinná schéma energetickej efektívnosti pozitívne pôsobiť s inými politickými opatreniami, ako sú informačné a finančné opatrenia, ktoré môžu prispieť k účasti spotrebiteľov na využívaní opatrení v oblasti energetickej efektívnosti. Môžu sa tým znížiť náklady povinných subjektov na plnenie povinností a umožniť stanovenie ambicióznějších cieľov.

Zabezpečte, aby sa pri podávaní správ o vplyvoch úspory energie nezapočítavali dvakrát.

Zabráňte cieľom zameraným na využívanie rovnakých opatrení v oblasti energetickej efektívnosti s inými podobnými politickými opatreniami, ako sú napríklad aukcie v oblasti energetickej efektívnosti. Vedie to k súťaži medzi opatreniami na získanie dostupných možností v oblasti energetickej efektívnosti, zvyšujú sa tým náklady povinných subjektov alebo účastníkov aukcie.

13. Hodnotenie, meranie, overovanie a podávanie správ

Neoddeliteľnou súčasťou povinnej schémy energetickej efektívnosti je zavedenie spoľahlivého systému merania, overovania a podávania správ v oblasti úspor energie a iných činností, ktorými sa prispieva k cieľom schémy.

Určite výrobcov, v prípade ktorých sa má overiť, či sú úspory dodatočné k úsporám, ktoré by sa vyskytli aj v prípade absencie povinnej schémy energetickej efektívnosti.

Zabezpečte, aby boli zavedené procesy monitorovania a overovania nezávislé od zúčastnených strán a aby sa ako prostriedok overovania okrem administratívnych kontrol využívali aj kontroly na mieste (*).

14. **Obchodovanie s úsporami energie**

Zvážte povolenie obchodovania s úsporami energie medzi povinnými subjektmi a tretími stranami. Účelom obchodovania je rozšíriť skupinu príležitostí na dosahovanie oprávnených energetických úspor a umožniť trhovým silám určiť nákladovo najefektívnejšie príležitosti.

S úsporami energie možno obchodovať dvojstranne alebo prostredníctvom trhu založeného tvorcom trhu (ktorý môže byť, ale zvyčajne nie je, správcom schémy) alebo zvyčajnejšie tretej strany.

Niektoré povinné schémy energetickej efektívnosti si vyžadujú uverejnenie cien, zatiaľ čo v prípade iných je to dobrovoľné.

S úsporami energie sa často obchoduje vydávaním a predajom „bielych certifikátov“, možno s nimi však obchodovať dvojstranne aj bez certifikátov.

15. **Financovanie**

Zaveďte v povinnej schéme energetickej efektívnosti vhodný mechanizmus na pokrytie nákladov, ktoré vzniknú povinným subjektom pri plnení individuálnych cieľov úspor energie.

16. **Správa schémy**

Správa povinnej schémy energetickej efektívnosti by mala obsahovať aspoň:

- vymeranie cieľa úspor energie povinným subjektom,
- schválenie oprávnených opatrení v oblasti energetickej efektívnosti a (v prípade potreby) priradenie predpokladanej hodnoty úspor energie k týmto opatreniam,
- monitorovanie, meranie a overovanie skutočných úspor energie vrátane kontroly výsledkov projektov v oblasti energetickej efektívnosti,
- presadzovanie dodržiavania povinnosti, okrem iného skúmaním výkonnosti povinných subjektov pri plnení cieľov a ukladaním prípadných sankcií,
- v prípade potreby aj povinnosť, aby povinné subjekty podávali správy o:
  - súhrnných štatistických informáciách o svojich koncových odberateľoch (s uvedením významných zmien oproti skor poskytnutým informáciám) a
  - aktuálnych informáciách o spotrebe koncových odberateľov, v príslušných prípadoch (pričom musí byť zachovaná integrita a dôverynosť súkromných alebo citlivých obchodných informácií v súlade s právom EÚ) vrátane:
    - profilov zaťaženia,
    - segmentácie odberateľov a
    - ich zemepisnej polohy,
- registrácie udeľovania a vlastníctva „bielych certifikátov“ (ak je to potrebné) a
- vytvárania a prevádzkovania obchodného trhu s úsporami energie (ak je to potrebné).

17. **Výsledky schémy**

Najdôležitejšou otázkou, ktorú je potrebné vyriešiť pri vypracúvaní povinnej schémy energetickej efektívnosti, je to, ako sa budú podávať správy o výsledkoch schémy. Môže sa to uskutočňovať vydávaním výročných správ o fungovaní schémy, ktoré budú obsahovať aspoň tieto informácie:

- vývoj schémy za rok,
- dodržiavanie súladu povinnými subjektmi,
- výsledky celkového cieľa úspor energie schémy vrátane rozdelenia úspor podľa druhov opatrenia v oblasti energetickej efektívnosti,
- výsledky všetkých čiastkových cieľov schémy a požiadavky na portfólio,

(*). Pozri aj dodatok IX o podstatnosti a dodatok XII o monitorovaní a overovaní.

- výsledky týkajúce sa obchodovania s úsporami energie,
- odhadované náklady na dodržiavanie súladu povinnými subjektmi a
- náklady na správu schémy.

18. **Oblasti, ktoré si vyžadujú zlepšenie**

V rámci efektívnych povinných schém energetickej efektívnosti sa zavedú procesy nepretržitého zlepšovania fungovania a správy. Je to súčasť nepretržitého cyklu hodnotenia a politického vývoja, v rámci ktorého sa zväžia spôsoby určenia oblastí vyžadujúcich si zlepšenie a spôsob prijatia konkrétneho opatrenia na zlepšenie.

19. **„Ukladanie a požičovanie“**

Na základe článku 7a ods. 6 písm. b) môžu povinné schémy energetickej efektívnosti umožňovať povinným subjektom započítanie úspor dosiahnuté z daného roka tak, ako keby boli dosiahnuté v ktoromkoľvek zo štyroch predchádzajúcich alebo troch nasledujúcich rokov. V závislosti od časového rámca cieľov alebo období povinnej schémy energetickej efektívnosti možno túto flexibilitu využiť na to, aby sa povinným subjektom umožnilo presiahnuť budúci cieľ, a tým kompenzovať nedostatočne dosahovaný súčasný cieľ (požičovanie), alebo naopak.

Môže to byť užitočné napríklad na riešenie neistôt pri dosahovaní miery úspešnosti stratégií, ktoré povinné subjekty zavádzajú, čo je dôležité okrem iného aj nato, aby sa vyhli sankciám, ktoré im môže uložiť členský štát podľa článku 13.

Malo by sa zabrániť prerušovaniu cyklov (v prípade nadmerného ukladania), ako aj ohrozeniu dosahovania budúcich cieľov (v prípade nadmerného požičovania). Možno tomu predísť stanovením maximálnych podielov cieľov alebo úspor, ktoré sa budú môcť požičať alebo uložiť, ako aj maximálneho času, za ktorý to možno vykonať.

Dodatok III

ALTERNATÍVNE POLITICKÉ OPATRENIA

V článku 7b smernice EED sa členským štátom umožňuje dosahovať ciele úspory energie zavádzaním alternatívnych politických opatrení. Ak sa to členské štáty rozhodnú urobiť, zabezpečia, bez toho, aby bol dotknutý článok 7 ods. 4 a 5 smernice EED, aby sa úspory energie požadované podľa článku 7 ods. 1 smernice EED dosiahli u koncových odberateľov a boli splnené požiadavky z prílohy V k smernici EED (najmä bodu 3).

Bez toho, aby boli dotknuté právne požiadavky a posúdenie vykonávané Komisiou, ktoré sa týka plánovaných a existujúcich alternatívnych politických opatrení oznámených členskými štátmi, môže členským štátom pri formulovaní alternatívnych opatrení pomôcť tento orientačný a neúplný zoznam kľúčových vlastností (okrem odvetvia dopravy ⁽¹⁾):

1. Schémy a nástroje financovania a fiškálne stimuly

1.1. Dotácie na obnovu budov

Členské štáty môžu ponúkať dotácie na obnovu budov, napr. na opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti existujúcich obytných budov a modernizáciu ich vykurovacích a chladiacich systémov.

Úroveň dotácií môže závisieť od:

- energetickej hospodárnosti, ktorá sa má dosiahnuť (napr. konkrétna trieda energetickej hospodárnosti),
- dosiahnutých úspor energie alebo
- efektívnosti vykurovacieho/chladiaceho systému ⁽²⁾.

Dotácia môže mať podobu grantu alebo zvýhodnených pôžičiek.

Vhodnou cieľovou skupinou pre takéto dotácie môžu byť MSP. V každom prípade musia byť dotácie v súlade s pravidlami štátnej pomoci.

1.2. Uzatváranie zmlúv

Členské štáty môžu podporovať uzatváranie zmlúv o energetickej efektívnosti, čo je forma trhovej energetickej služby, ktorá sa zameriava na vykonávanie opatrení v oblasti energetickej efektívnosti.

Spoločnosti poskytujú služby energetickej efektívnosti, ako napríklad:

- zlepšovanie energetickej hospodárnosti budov,
- obnovu vykurovacích systémov alebo výmenu potenciálne neúčinných spotrebičov alebo
- najmodernejšie technológie v odvetví (elektromotory atď.).

Spoločnosti zabezpečujú opatrenia na dosiahnutie úspory energie a/alebo financií, pričom odmena dodávateľa závisí od výkonnosti vykonaných opatrení.

1.3. Zníženie DPH za opatrenia v oblasti energetickej efektívnosti

Členské štáty môžu zaviesť zníženie DPH na niektoré výrobky, materiály alebo služby, ktorými sa podporuje vykonávanie opatrení v oblasti energetickej efektívnosti.

Pri vykonávaní týchto opatrení je potrebné venovať osobitnú pozornosť okrem iného požiadavkám smernice 2006/112/ES týkajúcim sa zníženej DPH na niektoré výrobky a služby.

⁽¹⁾ Podrobnejšie návrhy týkajúce sa odvetvia dopravy sa nachádzajú v dodatku VII.

⁽²⁾ V článku 10 ods. 6 smernice EPBD sa vyžaduje, aby členské štáty prepojili svoje finančné opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti pri obnove budov s cieľovými alebo dosiahnutými úsporami energie jednou alebo viacerými metódami, ako napríklad:

- energetickou hospodárnosťou zariadení alebo materiálu použitého na obnovu,
- normalizovanými hodnotami na výpočet úspor energie v budovách,
- vydaním energetickeho certifikátu pred obnovou aj po nej,
- výsledkami energetickeho auditu a
- ostatnými príslušnými transparentnými a proporčnými metódami.

1.4. Zrýchlené odpisy opatrení v oblasti efektívnosti

Členské štáty môžu podporiť daňovú úľavu, ktorou sa spoločnostiam platiacim dane umožňujú zrýchlené odpisy investícií do energeticky účinných výrobkov. Tento druh opatrenia môže byť vhodný na zintenzívnenie využívania energeticky efektívnych zariadení, napr. v odvetví priemyslu.

Môže sa vypracovať zoznam oprávnených výrobkov vychádzajúci z konkrétnych technologických kritérií, ktorý by obsahoval energeticky najúčinnšie výrobky na trhu. Ten by sa mal neprestajne aktualizovať tak, aby odrážal technologický a trhový vývoj a obsahoval najnovšie technológie.

2. Národný fond energetickej efektívnosti

Členské štáty by mali zriadiť národné fondy energetickej efektívnosti, v ktorých budú zoskupené viaceré druhy politických opatrení. Podmienky národného fondu energetickej efektívnosti môžu zahŕňať granty a dotácie na opatrenia v oblasti energetickej efektívnosti v niekoľkých odvetviach (napr. podnikanie, domácnosti a obce) a informačné kampane ako sprievodné opatrenia.

Na zabezpečenie vysokého pákového efektu musí byť celkový proces udeľovania grantov navrhnutý čo najefektívnejšie. V tomto smere sa môže efektívnou ukázať spolupráca medzi vládou a bankami. Ak má byť financovanie národných fondov energetickej efektívnosti oprávnené podľa článku 7, musí pochádzať buď z verejných zdrojov, alebo z kombinácie verejných a súkromných zdrojov (napr. z bánk).

Pri čerpaní prostriedkov z národného fondu energetickej efektívnosti sa musí osobitná pozornosť venovať zabráneniu možným prekryviam a dvojitému započítaniu úspor vyplývajúcim z iných finančných schém.

Povinné subjekty v rámci povinnej schémy energetickej efektívnosti môžu do národného fondu energetickej efektívnosti prispievať s cieľom splniť si celú svoju povinnosť úspor alebo jej časť.

3. Právne predpisy a dobrovoľné dohody

Členské štáty môžu podporovať dobrovoľné alebo regulované dohody medzi vládou a aktérmi z rôznych odvetví. Cieľom môže byť zlepšenie dobrovoľného alebo záväzného vykonávania niektorých technologických alebo organizačných opatrení, ako je výmena neefektívnych technológií.

4. Minimálne normy hospodárnosti pre priemyselné procesy

Minimálne normy efektívnosti môžu predstavovať vhodný prostriedok zníženia dopytu priemyslu po energii, keďže sa nimi riešia hlavné prekážky, ktoré stoja v ceste využívaniu nákladovo efektívnych opatrení v oblasti efektívnosti v priemysle: neochota riskovať a neistota.

Keďže však môžu byť priemyselné procesy veľmi (pod)odvetvovo špecifické, tvorba noriem môže byť náročná. Okrem toho, ak majú byť politické nástroje na riešenie energeticky náročných priemyselných odvetví efektívne, mali byť navrhnuté tak, aby sa v nich zohľadňovalo možné vzájomné pôsobenie alebo prekryvanie so systémom EÚ na obchodovanie s emisiami.

5. Programy označovania energetickej účinnosti

Označenie energetickej účinnosti musí dopĺňať označenie požadované podľa práva EÚ, ktoré odberateľom umožňuje informovane sa rozhodovať podľa spotreby energie energeticky významných výrobkov. Okrem označení povinných pre spotrebiče, na ktoré sa vzťahuje nariadenie o označovaní energetickej účinnosti, alebo pre budovy s energetickými certifikátmi je teda rozsah obmedzený aj pre všetky ostatné výrobky.

Dôraz sa preto kladie na koncových odberateľov, na ktorých sa nevzťahuje nariadenie o označovaní energetickej účinnosti, alebo na staré energeticky významné výrobky (pozri napr. ďalší oddiel), keďže nariadenie sa týka označovania energetickej účinnosti energeticky významných výrobkov na trhu.

6. Označovanie starých vykurovacích systémov

Týmto opatrením sa zavádza označovanie energetickej účinnosti pre staré vykurovacie systémy nad určitý počet rokov vybavené vykurovacími kotlami. Spotrebitelia sú informovaní o štatúte efektívnosti svojich vykurovacích spotrebičov a môžu vyhľadávať energetické poradenstvo, ponuky a dotácie. Účelom označovania je zvýšiť mieru výmeny starých ohrievačov a poskytnúť spotrebiteľovi stimul na úsporu energie.

Okrem označovania nových vykurovacích zariadení by sa mala týmto opatrením zabezpečiť aj rýchla výmena starých neefektívnych vykurovacích systémov.

7. Odborná príprava a vzdelávanie vrátane energetických poradenských programov

Tieto programy sú zvyčajne sprievodnými opatreniami, ktorými sa zabezpečujú priaznivé podmienky na úspech iných alternatívnych opatrení (napr. finančných schém). S cieľom zabrániť dvojitému započítaniu je bežnou praxou podávať správy o úsporách energie iba za alternatívne opatrenie, v prípade ktorého je možné priame monitorovanie účastníkov (napr. prostredníctvom schvaľovacieho procesu finančnej pomoci). V prípade priameho podávania správ o úsporách energie za programy odbornej prípravy a vzdelávania je potrebné venovať osobitnú pozornosť odôvodneniu podstatnosti⁽³⁾.

8. Program energetických auditov pre MSP

Energetické audity predstavujú dôležitý nástroj identifikovania opatrení na zvyšovanie energetickej efektívnosti a znižovanie nákladov na energiu. Pri takýchto auditoch sa prostredníctvom určenia objemu spotrebovanej energie v jednotlivých oblastiach spoločnosti identifikuje, kde sa môžu dosiahnuť úspory. Audity tak môžu byť významným hospodárskym prínosom.

Hoci môžu energetické audity zabezpečovať veľké potenciálne úspory, MSP ich zvyčajne nevykonávajú. Pre MSP môžu byť oveľa prítlačivejšie rôzne iné opatrenia (napr. informačné kampane, dotácie alebo daňové úľavy pre dané služby).

9. Vzdelávacie siete pre energetickú efektívnosť

Týmto druhom opatrení sa v podnikoch zriaďujú pobočkové siete na podporu vykonávania opatrení v oblasti energetickej efektívnosti a nadväzovanie dlhotrvajúcej spolupráce a výmeny informácií medzi účastníkmi. V mnohých prípadoch táto spolupráca pokračuje aj po skončení financovania, čo má vplyv na celkový vývoj v oblasti energetickej efektívnosti v podnikoch.

10. Iné alternatívne opatrenia

10.1. Aukcie v oblasti energetickej efektívnosti

Týmto opatrením sa určuje pridelovanie grantov na projekty v oblasti energetickej efektívnosti na základe technických a ekonomických kritérií (napr. rozsah projektu, úspory energie alebo zníženie wattového výkonu) v rámci mechanizmu reverznej aukcie.

Aukcie môžu byť otvorené (iba so zadaním objemov, ktoré sa majú ušetriť) alebo uzavreté (so zadaním určitého druhu technológie). Od účastníkov môže byť potrebné vyžadovať vykonanie energetického auditu a/alebo monitorovanie úspor po vykonaní. Problematiku domácností s nízkymi príjmami môžu pomôcť riešiť osobitné požiadavky pre poskytovateľov.

10.2. Národný systém ETS pre odvetvia mimo systému ETS

Týmto opatrením sa zavádza samostatný horný systém na obchodovanie s emisiami (ETS) pre časti odvetví (napr. doprava a teplo v budovách) alebo celé odvetvia, ktoré doposiaľ nepatrili do systému EÚ ETS.

Na rozdiel od dolného systému ETS, akým je EÚ ETS, sa horný systém ETS týka emisií v hornej časti hodnotového reťazca, t. j. primárneho zdroja energie, akým sú zemný plyn, ropa alebo jej deriváty ako benzín alebo nafta.

Účinok sa dosahuje rovnakými mechanizmami ako v prípade dolného systému: stanovením maximálneho objemu emisií a ročnými zníženiami tohto stropu sa vytvára politicky stanovený nedostatok, od ktorého sa odvodzujú ceny CO₂. Dôsledkom sú stimuly na vznik opatrení na zníženie.

10.3. Dane z energie a CO₂⁽⁴⁾

Informácie o ďalších druhoch alternatívnych opatrení možno nájsť v „nástroji úspešných opatrení“ projektu ODDYSSEE-MURE⁽⁵⁾. Podporu vykonávania a revízie spoľahlivých alternatívnych politických opatrení možno nájsť v projekte ENSPOL⁽⁶⁾. Databáza agentúry IEA⁽⁷⁾ a databáza agentúry EEA⁽⁸⁾ poskytujú viac všeobecných informácií o opatreniach v oblasti energetickej efektívnosti.

⁽³⁾ Pozri aj dodatok IX.

⁽⁴⁾ Ďalšie podrobnosti o tomto druhu alternatívneho opatrenia sa nachádzajú aj v dodatku III.

⁽⁵⁾ Databáza MURE úspešných opatrení;

<http://www.measures-odyssee-mure.eu/successful-measures-energy-efficiency-policy.asp>.

⁽⁶⁾ <http://enspol.eu/>.

⁽⁷⁾ <https://www.iea.org/policiesandmeasures/energyefficiency/>.

⁽⁸⁾ <https://www.eea.europa.eu/themes/climate/national-policies-and-measures/policies-and-measures>.

Vzhľadom na požiadavku na doplnkovosť je dôležité zvážiť vzájomný vzťah medzi opatreniami určitých druhov, aby sa predišlo dvojitému započítaniu. „Nástroj vzájomného vzťahu politík“ projektu ODYSSEE-MURE ⁽¹⁾ poskytuje prehľad o vzájomnom vzťahu a jeho vplyve na znižovanie alebo zvyšovanie. Môže to pomôcť pri posudzovaní vplyvov v prípade skombinovania alternatívnych politických opatrení.

Štúdia agentúry IEA ⁽²⁾ obsahuje užitočné informácie o možných spôsoboch financovania realizácie alternatívnych politických opatrení vrátane verejno-súkromných prístupov.

⁽¹⁾ <http://www.odyssee-mure.eu/>.

⁽²⁾ <https://www.iea.org/publications/freepublications/publication/finance.pdf>.

Dodatok IV

DAŇOVÉ OPATRENIA

DANE Z ENERGIE ALEBO CO₂ VRÁTANE PRUŽNOSTÍ NA VYJADRENIE CITLIVOSTI DOPYTU

Bez ohľadu na to, či členské štáty uplatňujú existujúce (vykonávané pred ktorýmkoľvek z povinných období) alebo nové daňové opatrenia (zavedené v priebehu obdobia), musia splniť všetky požiadavky bodu 2 písm. a) a bodu 4 prílohy V k smernici EED.

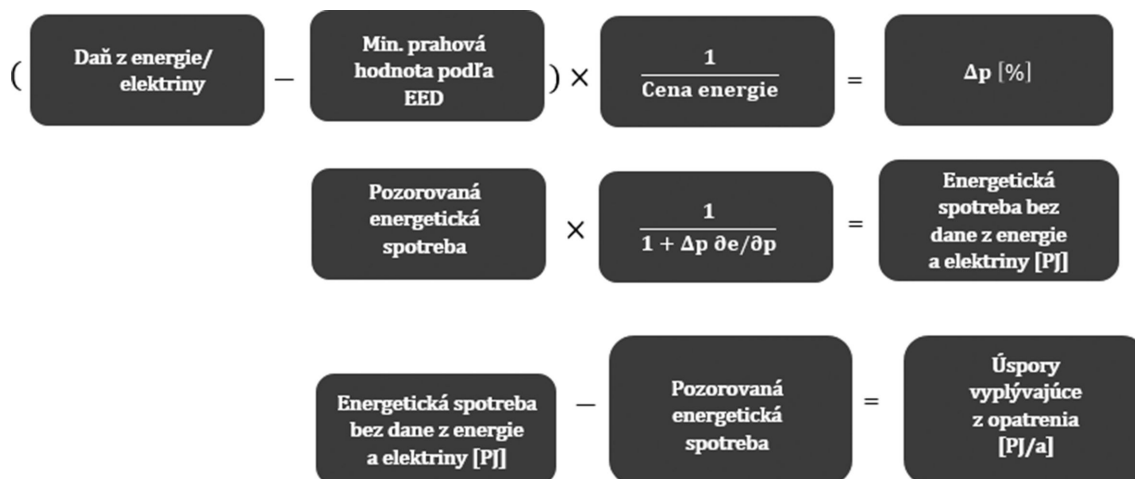
Pri výpočte úspor energie z daňových opatrení vykonávaných ako alternatívne politické opatrenia podľa článku 7b smernice EED by mali zväžiť:

1. Základný výpočet za každý rok existencie daňového opatrenia

Na výpočet vplyvu energetickej spotreby individuálnych opatrení prijatých počas povinného obdobia musia členské štáty analyzovať spotrebu bez dane z energie alebo CO₂ (kontrafaktuálna energetická spotreba).

Ako sa stanovuje v bode 4 písm. b) prílohy V k smernici EED, členské štáty by mali uplatňovať cenovú pružnosť, ktorá vyjadruje citlivosť dopytu po energii na zmeny cien (pozri oddiel 3). Odporúča sa, aby sa cenová pružnosť uplatňovala každoročne na základe pozorovanej energetickej spotreby, aby sa umožnil odhad kontrafaktuálnej energetickej spotreby, pričom sa zohľadnia skutočné percentuálne zmeny v cenách koncových odberateľov spôsobené daňovým opatrením (pozri oddiel 2).

Kontrafaktuálna energetická spotreba sa potom musí porovnať s výslednou pozorovanou energetickou spotrebou, aby sa mohol poskytnúť odhad každoročného zníženia energetickej spotreby v dôsledku daňového opatrenia (pozri obrázok):

Poznámka: Δp = zmena ceny; $\partial e / \partial p$ = cenová pružnosť dopytu.

Zdroj: Europe Economics, 2016.

Ak sa na rôzne skupiny koncových odberateľov alebo druhy paliva uplatňujú iné daňové sadzby alebo výnimky, kontrafaktuálna energetická spotreba by sa mala vypočítavať samostatne za každú skupinu alebo druh.

2. Výpočet percentuálnych zmien v cenách pre koncových odberateľov

Rozdiel (alebo delta) medzi úrovňou zdanenia členského štátu a minimálnymi úrovňami podľa práva EÚ určuje oprávnenú úroveň dane na jednotku energie na započítanie úspor energie. Musí sa vyvinúť úsilie na pochopenie a opodstatnenie rozsahu, do akého sa daň preniesla na koncových odberateľov, ako aj výnimiek alebo odchýlok v daňových sadzbách pre konkrétne skupiny koncových odberateľov alebo druh energie, pričom sa zohľadnia aj všetky súbežné dotácie.

Ak sa sadzby líšia, mali by sa uskutočniť samostatné analýzy za každú skupinu a druh energie. Vplyv na ceny koncových odberateľov by sa mal vyjadriť ako percentuálna zmena vzhľadom na cenu energie plus daň.

Ak sa domácnostiam s nízkymi príjmami poskytuje príspevok (na zmiernenie vplyvu zvýšenia dane), vážené zvýšenie dane, ktoré sa prenese na koncových odberateľov, by sa malo odhadnúť. Ak sa napríklad zvýšenie cien energie v dôsledku uloženia dane rovná 1 EUR/kWh a 30 % ovplyvnených odberateľov získa príspevok vo výške 0,2 EUR/kWh, vážené zvýšenie dosiahne:

$$[1 \text{ EUR/kWh} \times 70 \% + [(1 \text{ EUR/kWh} - 0,2 \text{ EUR/kWh}) \times 30 \%] = 0,94 \text{ EUR/kWh}]$$

Tieto odhady možno vypracovať na základe vnútroštátnych štúdií týkajúcich sa zmien cien energie v dôsledku daní, dotácií, oslobodenia od dane alebo nákladov na primárnu energiu (palivá) počas celého predmetného roka.

3. Výpočet cenových pružností

S cieľom izolovať vplyv zmien na ceny energie sa príslušné cenové pružnosti odhadujú pomocou ekonometrického modelovania premenných, ktoré majú vplyv na dopyt po energii. Na zabezpečenie dobrých štatistických vlastností odhadov a začlenenia všetkých príslušných vysvetľujúcich premenných do rámca modelovania sú potrebné dostatočne dlhé časové úseky (aspoň 15 až 20 rokov, použité na výpočet dlhodobých pružností) alebo veľký priestor členskými štátmi. V prípade krátkodobých pružností, ktoré znázorňujú krátkodobé zmeny správania, postačuje obdobie sledovania dva až tri roky.

Príslušné vysvetľujúce premenné závisia od odvetvia, na ktoré sa vzťahuje daňové opatrenie. V bytovom odvetví by sa napríklad v prípade modelu museli zohľadniť:

- príjem (v prípade potreby rozdelený na regionálne alebo príjmové skupiny),
- populácia,
- podlahová plocha,
- technologický rozvoj,
- autonómna miera zlepšení energetickej efektívnosti a
- potreba vykurovania a chladenia (pomocou teplotnej premennej).

Začlenenie ďalších politických opatrení do analýzy umožní posúdenie potenciálneho prekryvania a odlíšenie príspevkov jednotlivých opatrení k dosiahnutým úsporám energie (pozri oddiel 4).

Odhadované cenové pružnosti nebudú stále rovnaké. Z krátkodobého hľadiska, na začiatku povinného obdobia rokov 2021 – 2030 alebo v čase zavedenia nového politického opatrenia, budú menšie. Odrážajú sa v tom obmedzené možnosti (napr. orientačné opatrenia zamerané na zmenu správania alebo rozhodnutia o nahradzovaní palív), ktoré majú odberatelia k dispozícii pri prispôbovaní sa zmenám cien. Postupom času sa pružnosti zväčšujú, keďže čoraz viac odberateľov prijíma investičné rozhodnutia vyvolané vyššími cenami, ktoré im zabezpečujú lepšiu návratnosť investícií do efektívnejších tovarov a služieb.

V prípade existujúcich daňových opatrení by sa mal vplyv opatrení v oblasti energetickej efektívnosti v povinnom období izolovať od vplyvu opatrení realizovaných v minulých obdobiach. Najmä investičné rozhodnutia z obdobia 2014 – 2020 prijaté na základe cien energie, ktoré sa zvýšili po uložení dane, by sa mali odpočítavať z nárokov na úspory energie v období 2021 – 2030.

Ak majú druhy paliva rôzne daňové sadzby, mali by sa odhadnúť krížové cenové pružnosti (ktorými sa merajú účinky ceny na dopyt po inom palive), aby sa zohľadnilo nahradenie druhov paliva, ktoré relatívne zdraželi (v dôsledku zdanevania), palivami, ktoré nezdraželi. Krížovou cenovou pružnosťou sa napríklad meria citlivosť motorovej nafty na zmeny cien benzínu.

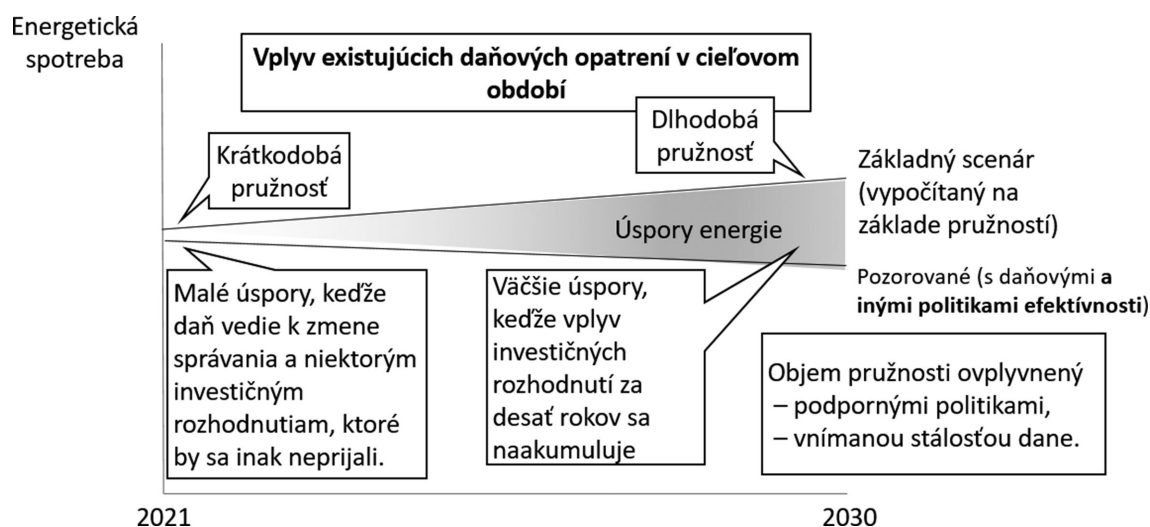
4. Prekryvania s inými politickými opatreniami

Pružnosti sa odhadujú za dlhé obdobia, aby sa mohli začleniť účinky daňového opatrenia aj účinky historických politických opatrení. Daňové a iné opatrenia sa okrem toho často dopĺňajú; dotačné programy napríklad uľahčujú koncovým odberateľom prispôbenie sa vyšším cenám a daňové opatrenia koncovým odberateľom zatriktívňujú dotačné programy.

Znamená to, že do dlhodobějších pružností sa včlenia výsledky pomocných politických opatrení realizovaných počas obdobia odhadu, t. j. čím ambicióznejšie a efektívnejšie iné opatrenia sú, tým väčšia bude pružnosť.

Vzhľadom na vysokú mieru prekryvania daňových a iných politických opatrení sa odporúča využitie niektorého z týchto prístupov:

- odhad vplyvu daňového opatrenia týkajúceho sa energie alebo CO₂ len pomocou krátkodobých pružností za celé povinné obdobie (napr. 2021 – 2030) a odhad vplyvu iných politických opatrení samostatne pomocou prístupov zdola nahor alebo
- odhad vplyvu daňového opatrenia týkajúceho sa energie alebo CO₂ pomocou krátkodobých pružností v roku 2021 (alebo ak bolo opatrenie zavedené po roku 2021, od momentu jeho zavedenia) a postupný prechod na dlhodobé pružnosti do roku 2030. V tomto prípade by sa mali odpočítavať úspory energie vyplývajúce z iných politických opatrení, ktoré majú vplyv na konečné využitie energie a sú zdanené, pretože vyplývajú z prístupov zdola nahor, ktoré sú v súlade s technickými požiadavkami smernice EED vrátane autonómnych individuálnych opatrení (pozri obrázok):

Rovnaké prístupy možno využiť pre povinné obdobie rokov 2014 – 2020.

5. Prekryvania s právom EÚ

5.1. Prekryvania s emisnými normami pre nové osobné automobily a nové ľahké úžitkové vozidlá [nariadenia (ES) č. 443/2009 a (EÚ) č. 510/2011]

Vplyv daňových opatrení týkajúcich sa energie alebo CO₂ na energetickú spotrebu osobných automobilov a ľahkých úžitkových vozidiel možno vypočítať pomocou regresnej analýzy korelujúcej ceny energie (vrátane účinku zvýšenia daní) s predajom nových osobných automobilov a nových ľahkých úžitkových vozidiel prekračujúcich minimálne emisné normy EÚ. Pri regresnej analýze sa musia použiť vnútroštátne hodnoty. Vo vnútroštátnej štúdii sa môže odhadnúť, aké percento predaja zodpovedá účinku zdanenia, pričom úspory energie možno odhadnúť prístupom zdola nahor pri zohľadnení kritéria doplnkovosti.

5.2. Prekryvania s požiadavkami na stiahnutie niektorých energeticky významných výrobkov z trhu (vykonávacie opatrenia podľa smernice o ekodizajne)

Vplyv opatrení smernice o ekodizajne možno vypočítať pomocou regresnej analýzy korelujúcej ceny energie (vrátane účinku zvýšenia daní) s predajom výrobkov prekračujúcich minimálne normy podľa smernice. Pomocou tohto prístupu časových úsekov možno zaviesť aj fiktívne premenné s cieľom vyjadriť vplyv noriem pre výrobky na spotrebu energie. V každom prípade by mal odhad úspor energie prístupom zdola nahor zabezpečiť zohľadnenie doplnkovosti.

6. Požiadavky na zdroje

Odhad pružností si vyžaduje odborné znalosti modelovania. Ak nie sú k dispozícii interné tímy s potrebnými schopnosťami na modelovanie, členské štáty by mali zabezpečiť vypracovanie metodicky dôsledných a transparentných štúdií, ktoré by obsahovali odhady na základe najnovších a reprezentatívnych oficiálnych zdrojov údajov. Mali by si takisto zabezpečiť prístup k všetkým potrebným údajom, predpokladom a metodikám, aby splnili požiadavky na podávanie správ podľa bodu 5 písm. k) prílohy V.

Ak nie sú na vypracovanie spoľahlivých odhadov pružností k dispozícii dostatočné údaje, výsledky podobného modelovania s využitím zacielených skupín koncových odberateľov alebo druhov palív by mohli zabezpečiť zástupné hodnoty. Výber porovnateľných odhadov by sa mal riadne odôvodniť a mal by sa odvodzovať okrem iného z:

- výsledkov dostupných v odbornej literatúre publikovanej v uznávaných a odborne recenzovaných časopisoch, v ktorej sa využívajú najnovšie údaje a modely odrážajúce aktuálne politické prostredie a
- výsledkov regresie za konkrétne odvetvie v podobnom členskom štáte (výber členského štátu by sa mal jasne odôvodniť).

Poslednou možnosťou, ktorá by sa mala použiť len vtedy, ak je zdokumentované, že ostatné uvedené možnosti nie sú realizovateľné, je prípadné použitie výsledkov z jedného odvetvia na iné odvetvia. Opäť je potrebné uviesť jasné odôvodnenie.

Dodatok V

ZMIERŇOVANIE ENERGETICKEJ CHUDOBY

ORIENTAČNÉ NEÚPLNÉ PRÍKLADY POLITICKÝCH OPATRENÍ NA ZMIERNENIE ENERGETICKEJ CHUDOBY

Väčšina členských štátov zaviedla politiky na zmiernovanie energetickej chudoby. Možno ich charakterizovať ako politické opatrenia na riešenie spotreby energie konkrétnej cieľovej skupiny, t. j. zraniteľných domácností, domácností postihnutých energetickou chudobou alebo domácností žijúcich v sociálnych bytoch. Rozdeľujú sa na dve skupiny podľa svojho významu v rámci článku 7 ods. 1 a druhého pododseku ods. 11 smernice EED:

- sociálne politiky na riešenie spotreby energie – sú zamerané na rýchle zmiernenie účinkov energetickej chudoby, neriešia však energetickú efektívnosť; príkladmi môžu byť úľavy z platenia účtov za energiu, priame platby, znížené sadzby a platby sociálneho zabezpečenia; tieto politiky nie sú relevantné v súvislosti s článkom 7 ods. 11 smernice EED, podľa ktorého sú oprávnené iba politické opatrenia realizované s cieľom plniť povinnosti úspor energie (napr. znižovaním využívania energie) a
- politiky v oblasti energetickej efektívnosti, ktoré sú osobitne zamerané na domácnosti s nízkymi príjmami, a to buď prostredníctvom osobitného prvku, alebo výhradným zameraním na túto skupinu – sú relevantné v súvislosti s článkom 7 ods. 11 smernice EED, keďže sa zameriavajú na odstraňovanie prekážok a stimulovanie investícií do energetickej efektívnosti a na zmiernovanie energetickej chudoby.

V nasledujúcej tabuľke sa nachádza prehľad niektorých druhov politík v oblasti energetickej efektívnosti určených na riešenie problematiky domácností s nízkymi príjmami, ktoré už boli realizované v niekoľkých členských štátoch; príklady sú orientačné a neúplné:

Orientačné príklady politík na zmiernenie energetickej chudoby ⁽¹⁾

Druh politiky	Politika v oblasti energetickej efektívnosti určená domácnostiam s nízkymi príjmami	Dotknuté členské štáty ⁽²⁾
---------------	---	---------------------------------------

Opatrenia prijaté v rámci povinnej schémy energetickej efektívnosti (článok 7a smernice EED)

Trhovo orientovaný nástroj	Osobitný cieľ týkajúci sa energetickej chudoby (alebo domácností s nízkymi príjmami) alebo bonusový koeficient za opatrenia vykonávané pre domácnosti s nízkymi príjmami	AT, FR, IE, UK
----------------------------	--	----------------

Opatrenia prijaté v rámci alternatívnych politických opatrení (článok 7b smernice EED)

Finančné schémy a nástroje	Stimuly na energeticky efektívnu obnovu budov, napr. zamerané na domácnosti s nízkymi príjmami alebo obytné jednotky s najnižšími triedami energetickej účinnosti (napr. G a F) alebo ponúkajúce vyššie úrovne stimulov na základe príjmu alebo sociálnych kritérií.	BE, BG, CY, DE, DK, EL, ES, FR, IE, LT, LV, MT, NL, RO, SI, UK
Finančné schémy a nástroje	Stimuly na výmenu spotrebičov, napr. zamerané na domácnosti s nízkymi príjmami alebo ponúkajúce vyššie úrovne stimulov na základe príjmu alebo sociálnych kritérií	AT, BE, DE, HU
Fiškálne stimuly	Započítanie/zníženie dane z príjmu, napr. ponukou vyšších úrovní stimulov na základe príjmu alebo sociálnych kritérií	EL, FR, IT

Druh politiky	Politika v oblasti energetickej efektívnosti určená domácnostiam s nízkymi príjmami	Dotknuté členské štáty ⁽²⁾
Odborná príprava a vzdelávanie	Informačné kampane a informačné centrá	AT, DE, FR, IE, HU, MT, SI, UK
Odborná príprava a vzdelávanie	Energetické audity ⁽³⁾	BE, DE, FR, IE, LV, SI

⁽¹⁾ Preto sú všeobecné vysvetlenia z dodatkov II (Povinné schémy energetickej efektívnosti) a III (Alternatívne politické opatrenia) platné aj v tomto prípade.

⁽²⁾ Stav k polovici roka 2016.

⁽³⁾ Druh politiky Odborná príprava a vzdelávanie je všeobecným druhom politickej intervencie. Druh politiky v oblasti energetickej efektívnosti Energetické audity predstavuje jeden z možných poddruhov v tejto kategórii. Napríklad energetické audity pre domácnosti s nízkymi príjmami sa naozaj zameriavajú na informovanie domácností o zdrojoch spotreby energie a na ich preškolenie v oblasti efektívnej optimalizácie alebo znižovania spotreby energie. Niektoré z týchto programov okrem toho obsahujú aj odbornú prípravu nezamestnaných na pozíciu energetického poradcu (ako je to napríklad v prípade nemeckého programu Caritas).

Tieto politiky sa vykonávajú ako osobitný prvok povinnej schémy energetickej efektívnosti a ako vybrané druhy alternatívneho politického opatrenia ⁽³⁾. Finančné nástroje pozostávajúce z pôžičiek a grantov na obnovu budov sú najčastejšie využívanými opatreniami na podporu energetickej efektívnosti v prípade domácností s nízkymi príjmami. Uskutočňujú sa aj politiky výmeny spotrebičov a informačné opatrenia, hoci len v niektorých členských štátoch. Okrem toho niektoré členské štáty zaviedli osobitné programy energetického auditu zamerané na domácnosti s nízkymi príjmami.

Podrobnejšie príklady politík v oblasti energetickej efektívnosti, ktoré sú zamerané na domácnosti s nízkymi príjmami, možno nájsť v týchto zdrojoch:

— Stredisko pre monitorovanie energetickej chudoby:

<https://www.energypoverty.eu/policies-measures>

— Databáza MURE v rámci projektu H2020 ODYSSEE-MURE:

<http://www.measures-odyssee-mure.eu/>

— *Energy efficiency for low-income households* (Energetická efektívnosť pre domácnosti s nízkymi príjmami) (štúdia pre Výbor Európskeho parlamentu pre priemysel, výskum a energetiku):

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/595339/IPOL_STU\(2016\)595339_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/595339/IPOL_STU(2016)595339_EN.pdf)

⁽³⁾ Preto sú všeobecné vysvetlenia z dodatkov II (Povinné schémy energetickej efektívnosti) a III (Alternatívne politické opatrenia) platné aj v tomto prípade.

Dodatok VI

VÝPOČET ÚSPOR ENERGIE VYPLÝVAJÚCICH Z OPATRENÍ ZAMERANÝCH NA ZMENU SPRÁVANIA

„Opatrenia zamerané na zmenu správania“ predstavujú všetky druhy politických opatrení alebo intervencií zameraných na úsporu energie zmenou správania koncových odberateľov, t. j. spôsobu, akým využívajú energiu, výrobky využívajúce energiu (napr. spotrebiče, technické zariadenia, vozidlá) alebo systémy (napr. obytné a nebytové budovy). K takýmto opatreniam môžu patriť energetické poradenstvo, ciele informácie kampane, zobrazovanie energetickej spotreby v reálnom čase alebo spätná väzba, odborná príprava v oblasti ekologického šoférovanía, kampane na šetrenie energie v práci atď.

Opatrenia zamerané na zmenu správania si vyžadujú osobitné hodnotenie, keďže podstatnosť zmeny správania sa dokazuje zložitejšie ako napríklad zavedenie technického riešenia. Zmeny správania majú okrem toho veľkú tendenciu k návratu do pôvodného stavu, preto je zložitejšie určiť životnosť opatrení a objem úspor v čase.

1. Hodnotiace prístupy

1.1. Randomizované kontrolované štúdie

Na prekonanie uvedených rozdielov sa členským štátom odporúča v prípade potreby využívať prístup randomizovaných kontrolovaných štúdií⁽¹⁾, ktorý spočíva v zbere údajov o meranej alebo monitorovanej spotrebe energie pred intervenciou a po nej. Porovnaním zmien (pred a po) v spotrebe energie medzi testovanými a kontrolnými skupinami je možné overiť, či sa skutočné úspory energie približujú očakávaným.

Odporúča sa uskutočniť experimenty pomocou tohto prístupu ešte pred plným zavedením programov, čím sa umožní:

- porovnanie variantov,
- zlepšenie návrhu a efektívnosti a
- dôkladné hodnotenie účinkov.

1.2. Kváziexperimentálny prístup

Ak nie je možné použiť prístup randomizovaných kontrolovaných štúdií, alternatívou je kváziexperimentálny prístup⁽²⁾, pri ktorom sa testovaná skupina porovnáva s porovnávacou skupinou. Hlavným rozdielom oproti prístupu randomizovaných kontrolovaných štúdií je to, že jednotlivci sa do skupín nerozdeľujú náhodne. Preto je potrebné kontrolovať alebo minimalizovať možný výber vzorky alebo zaujatosť pri výbere, napr. prostredníctvom metód párovania. Dôležité je aj zdokumentovať štatistické skúšky použité na overenie platnosti a významu výsledkov.

(1) Prístup randomizovaných kontrolovaných štúdií, ktorý sa bežne používa v zdravotníctve, spočíva v náhodnom rozdelení jednotlivcov (z celej cieľovej populácie) do testovaných alebo kontrolných skupín. Na testované skupiny sa vzťahuje intervencia (zásah), ktorý sa hodnotí, na kontrolné skupiny nie. Náhodné rozdelenie jednotlivcov má zabezpečiť prísne podmienky porovnania, v rámci ktorých je jediným významným štatistickým rozdielom medzi skupinami to, či sa na ne vzťahuje zásah. Ak je cieľom porovnať rôzne druhy intervencií, možno využiť rôzne testované skupiny.

Podrobnejšie usmernenie k prístupu randomizovaných kontrolovaných štúdií sa nachádza napríklad v publikáciách:

- Vine, E., Sullivan, M., Lutzenhiser, L., Blumstein, C. a Miller, B. (2014), Experimentation and the evaluation of energy efficiency programs (Experimentovanie a hodnotenie programov energetickej efektívnosti), *Energy Efficiency*, 7(4), 627 – 640,
- Frederiks, E. R., Stenner, K., Hobman, E. V. a Fischle, M. (2016), Evaluating energy behavior change programs using randomised controlled trials: Best practice guidelines for policymakers (Hodnotenie programov zmeny správania v oblasti spotreby energie pomocou randomizovaných kontrolovaných štúdií: usmernenia s najlepšimi postupmi pre tvorcov politik), *Energy research & social science*, 22, 147 – 164.

(2) Ďalšie informácie o kváziexperimentálnom prístupe sa nachádzajú napríklad v publikáciách:

- Hannigan, E. a Cook, J. (2015), Matching and VIA: quasi-experimental methods in a world of imperfect data (Párovania a VIA: kváziexperimentálne metódy vo svete nedokonalých údajov), *Proceedings of IEPEC 2015* (https://www.iepec.org/wp-content/uploads/2018/02/2015paper_hannigan_cook-1.pdf),
- Voswinkel, F., Broc, J. S., Breitschopf, B. a Schlomann, B. (2018), *Evaluating net energy savings – topical case study of the EPATEE project* (Hodnotenie čistých úspor energie – tematická prípadová štúdia projektu EPATEE), financovaná z programu Horizont 2020; (https://epatee.eu/sites/default/files/files/epatee_topical_case_study_evaluating_net_energy_savings.pdf).

1.3. Meranie alebo monitorovanie spotreby energie

Ak nie je možné použiť ani jeden z uvedených prístupov, úspory energie možno vyhodnotiť meraním alebo monitorovaním spotreby energie účastníkov pred intervenciou a po nej. Tento prístup sa jednoduchšie realizuje, prináša však oveľa neistejšie výsledky v dôsledku náročnosti oddelenia zmien vyplývajúcich z intervencie od zmien vyplývajúcich z iných faktorov. Preto je potrebné vysvetliť, ako sa zohľadňujú iné faktory (napr. normalizovaním spotreby energie na základe poveternostných podmienok) a riešia neistoty (napr. použitím konzervatívnych predpokladov).

2. Metóda predpokladaných úspor energie na výpočet vplyvu

Hodnotenia uskutočňované prostredníctvom niektorého z uvedených prístupov prinášajú výsledky, ktoré možno využiť ako referenčné hodnoty pre predpokladané úspory [pozri bod 1 písm. a) prílohy V], za predpokladu, že tieto úspory sa využijú pre rovnaký druh intervencie (rovnaké podmienky vykonávania) a podobné cieľové skupiny. Výsledky opatrení zameraných na zmenu správania sa môžu do veľkej miery líšiť v závislosti od druhu intervencie (a podmienok vykonávania) a druhu cieľovej skupiny, preto nemožno výsledky získané za určitý druh intervencie v rámci určitej cieľovej skupiny extrapolovať na iný druh intervencie alebo inú skupinu.

Ďalej sa uvádza príklad všeobecného vzorca výpočtu pomocou predpokladaných úspor v prípade opatrení zameraných na zmenu správania:

Celkové úspory konečnej energie =

$$\sum_{\text{Počet účastníkov}} (\text{jednotná konečná energetická spotreba} \times \text{pomer predpokladaných úspor} \times \text{faktor dvojitého započítania})$$

Počet účastníkov možno získať:

- priamo prostredníctvom systému monitorovania (napr. keď sa účastníci zaregistrujú do programu alebo podajú správu o svojich činnostiach) alebo
- prostredníctvom prieskumov celej cieľovej populácie, pričom v takom prípade musí metóda výberu vzoriek vysvetľovať, ako sa zabezpečuje reprezentatívnosť vzorky, aby bola možná extrapolácia na celú populáciu.

„Jednotnú konečnú energetickú spotrebu“ (t. j. na účastníka) možno získať:

- priamo z údajov zo správ podaných účastníkmi (napr. z účtov za energiu, vlastného merania) alebo
- odhadom priemernej spotreby energie na účastníka za cieľovú skupinu (napr. na základe vnútroštátnych štatistík alebo predchádzajúcich štúdií), pričom v takom prípade je potrebné vysvetliť, ako sa zabezpečuje reprezentatívnosť priemernej spotreby energie v cieľovej skupine.

„Pomer predpokladaných úspor“ je percento ušetrenej energie na základe predchádzajúcich hodnotení (pozri uvedené prístupy). Je potrebné vysvetliť, ako sa zabezpečuje, aby boli podmienky intervencie, v ktorých sa pomer používa, podobné podmienkam, za ktorých sa získala referenčná hodnota.

„Faktor dvojitého započítania“ (v %) sa uplatňuje pri opakovanom vykonávaní politického opatrenia zacieleného na tú istú skupinu bez priameho monitorovania účastníkov. Zohľadňuje sa v ňom skutočnosť, že určitý podiel osôb ovplyvnených politických opatrením už bol ovplyvnený aj predtým (prekrývanie účinkov).

V prípade politického opatrenia so zacieleným prístupom a priamym monitorovaním účastníkov (napr. program odbornej prípravy) možno dvojité započítanie účastníkov zistiť priamo, preto nemusí byť potrebné uplatniť faktor dvojitého započítania.

Podobne platí aj to, že ak sa životnosť úspor energie určí ako obdobie medzi dvomi vykonaniami politického opatrenia (napr. dvomi komunikačnými kampaňami), nehrozí riziko dvojitého započítania ⁽³⁾.

⁽³⁾ Podrobnejšie informácie o otázke životnosti sa nachádzajú v dodatku VIII.

Dodatok VII

POLITIKY ODVETVIA DOPRAVY PRESAHUJÚCE POŽIADAVKY PRÁVA EÚ

V odvetví dopravy môžu zabezpečovať úspory energie vnútroštátne, regionálne a miestne politiky (okrem daňových opatrení týkajúcich sa energie/CO₂):

- obmedzovanie potreby cestovať,
- prechod na energeticky efektívnejší druh dopravy pri cestovaní a/alebo
- zlepšovanie efektívnosti druhov dopravy.

1. Opatrenia na podporu energeticky efektívnejších cestných vozidiel**1.1. Zvyšovanie priemernej efektívnosti nových vozidlových parkov**

Politickými opatreniami, ktoré podporujú nákup efektívnejších nových vozidiel, sú:

- finančné stimuly alebo predpisy na nákup elektrických alebo iných energeticky efektívnych vozidiel,
- iné stimuly, ako sú preferenčné zaobchádzanie na cestách alebo pri parkovaní, a
- zdaňovanie vozidiel podľa emisií CO₂ alebo kritérií energetickej efektívnosti.

Úspory energie sa však budú pravdepodobne obmedzovať na vozidlá, na ktoré sa nevzťahujú emisné normy EÚ, pričom úspory energie pochádzajúce z verejného obstarávania musia byť doplnkové k úsporám požadovaným podľa revidovanej smernice o ekologických vozidlách.

V revidovanej smernici o ekologických vozidlách sa od členských štátov vyžaduje, aby boli verejné obstarávania niektorých cestných dopravných prostriedkov v súlade s minimálnymi cieľmi obstarávania ekologických vozidiel a vozidiel bez emisií viac ako dve referenčné obdobia (od nadobudnutia účinnosti do 31. decembra 2025 a od 1. januára 2026 do 31. decembra 2030). Pri zohľadňovaní úspor energie vyplývajúcich z politických opatrení zameraných na podporu verejného obstarávania efektívnejších vozidiel budú musieť členské štáty preukázať doplnkovosť týchto úspor k úsporám odvodeným od požiadaviek smernice o ekologických vozidlách; mohlo by to tak byť napr. vtedy, ak by politické opatrenia viedli k vyššiemu percentu ekologických vozidiel vo verejnom obstarávaní, než je povinné podľa smernice. Keďže minimálne ciele obstarávania zo smernice o ekologických vozidlách nie sú stanovené na jednotlivé roky, ale na viacročné obdobie, úspory vyplývajúce z tohto druhu opatrenia by sa mali zúčtovať v poslednom roku každého obdobia, aby bolo možné zmysluplne posúdiť ich doplnkovosť a dodržať flexibilitu, ktorú jednotlivým orgánom verejnej moci poskytuje smernica o ekologických vozidlách⁽¹⁾.

Keďže v bode 2 písm. b) prílohy V k smernici EED sa vyžaduje, aby boli úspory energie doplnkové k úsporám vyplývajúcim z uplatňovania záväzného práva EÚ a vyhovovali existujúcim emisným normám, členské štáty musia dôkladne posúdiť existujúce právne predpisy EÚ vrátane nariadení (ES) č. 443/2009 a (EÚ) č. 510/2011, ako aj nariadenia (EÚ) 2019/631 (emisné normy pre nové osobné automobily a ľahké úžitkové vozidlá).

V nariadeniach (ES) č. 443/2009 a (EÚ) č. 510/2011 sa od výrobcov osobných automobilov a ľahkých úžitkových vozidiel vyžaduje, aby zabezpečili, že priemerné špecifické emisie CO₂ ich vozidiel neprekračujú špecifický emisný cieľ stanovený v súlade s prílohou I k nariadeniam alebo s akoukoľvek odchýlkou, ktorá im bola priznaná. V nariadení (EÚ) 2019/631 sa od všetkých výrobcov osobných automobilov a/alebo ľahkých úžitkových vozidiel vyžaduje, aby zabezpečili, že ich priemerné špecifické emisie CO₂ neprekračujú špecifické emisné ciele z rokov 2025 a 2030 určené v súlade s prílohou I k danému nariadeniu alebo odchýlkou, ktorá bola výrobcovi udelená, ak k tomu došlo.

Všetky tri nariadenia umožňujú výrobcom rozhodnúť sa, ako splnia svoje ciele a spriemerujú emisie za celý vozový park namiesto toho, aby plnili ciele CO₂ za každé vozidlo osobitne. Výrobcovia môžu na otvorenom, transparentnom a nediskriminačnom základe vytvoriť aj združenie. Ciele individuálnych výrobcov sa nahradia spoločným cieľom, ktorý budú dosahovať členovia spoločne.

⁽¹⁾ Pozri [http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_BRI\(2018\)614690](http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_BRI(2018)614690); a https://ec.europa.eu/transport/themes/sustainable/consultations/2016-clean-vehicles_en.

Ak členské štáty zavedú vnútroštátne politické opatrenia, od výrobcov sa bude očakávať, že prijmú stratégie stanovovania cien na všetkých trhoch EÚ, aby splnili svoje ciele na úrovni EÚ. Členské štáty budú musieť preukázať, že úspory energie pripísané týmto opatreniam nevyplývajú len z úsilia, ktoré musia členské štáty vyvinúť, ale viedli aj k presahovaniu cieľov počas cieľových alebo ďalších rokov nad primeranú trajektóriu emisií v cieľových rokoch (2021, 2025 a 2030). Úspory energie v súvislosti s novými vozidlami, na ktoré sa vzťahujú emisné normy EÚ, možno dosiahnuť opatreniami, ktoré stimulujú predčasnú výmenu (pozri oddiely 1.2 a 1.3).

Podobný účinok na schopnosť dosahovať oprávnené úspory energie prostredníctvom výmeny vozidiel sa očakáva aj od budúceho práva EÚ v oblasti nákladných vozidiel⁽²⁾. V navrhovaných právnych predpisoch sa od každého výrobcu veľkých nákladných vozidiel vyžaduje zabezpečiť, aby jeho priemerné špecifické emisie CO₂ neprekračovali špecifický emisný cieľ na rok 2025. V navrhovanej revízii budúceho práva Únie v oblasti ťažkých úžitkových vozidiel sa pravdepodobne zväzi stanovovanie cieľov v roku 2030 pre väčšie nákladné vozidlá, menšie nákladné vozidlá, autobusy a vozne.

V prípade vozidiel, na ktoré sa nevzťahujú emisné normy EÚ [napr. motocyklov, menších nákladných vozidiel, autobusov, vozňov (a do roku 2025 aj väčších nákladných vozidiel)], možno ročné úspory vypočítať na základe porovnania ročnej spotreby energie vozidiel zakúpených v dôsledku opatrenia a priemernej ročnej spotreby energie priemerného vozidla na trhu v rovnakej triede vozidiel (označených podľa veľkosti a výkonu).

Orientačný príklad (trieda vozidiel, na ktorú sa nevzťahujú emisné normy Únie)

$$TFES = \sum n_{\text{affected}} \times (FEC_{\text{average}} - FEC_{\text{affected}})$$

kde:

TFES = konečné ročné úspory energie (v hrubom);

n_{affected} = počet vozidiel zakúpených v dôsledku programu;

FEC_{average} = priemerná konečná ročná energetická spotreba na trhu a

FEC_{affected} = priemerná konečná ročná spotreba energie vozidiel zakúpených v dôsledku programu.

1.2. Zvyšovanie tempa nahrádzania menej efektívnych vozidiel vo vozidlových parkoch efektívnejšími vozidlami

K politickým opatreniam, ktorými sa zvyšuje miera využívania efektívnejších vozidiel, patria programy šrotovného a výmena vozového parku. Včasné nákupy môžu zabezpečovať aj iné programy, ktorými sa stimuluje využívanie efektívnejších vozidiel (pozri oddiel 1.1), napr. ak sú finančné stimuly časovo obmedzené.

V bode 2 písm. f) prílohy V k smernici EED sa objasňuje, že v prípade politických opatrení, ktoré urýchľujú využívanie efektívnejších vozidiel, možno nárokať celé úspory, „pokiaľ sa preukáže, že k takémuto využívaniu došlo pred uplynutím priemernej predpokladanej životnosti... vozidla alebo jeho zvyčajného intervalu náhrady...“.

Výpočet úspor energie by sa mal preto rozdeliť na dve časti:

- i) výpočet úspor v plnej výške (za počet rokov do zvyčajného uplynutia životnosti starého vozidla alebo do času, keď by bolo vozidlo zvyčajne vymenené) a
- ii) výpočet úspor pri zohľadnení doplnkovosti za zostávajúcu životnosť nového vozidla po predpokladanom uplynutí životnosti alebo zvyčajnej výmene starého vozidla.

⁽²⁾ Pozri http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-1071_en.htm.

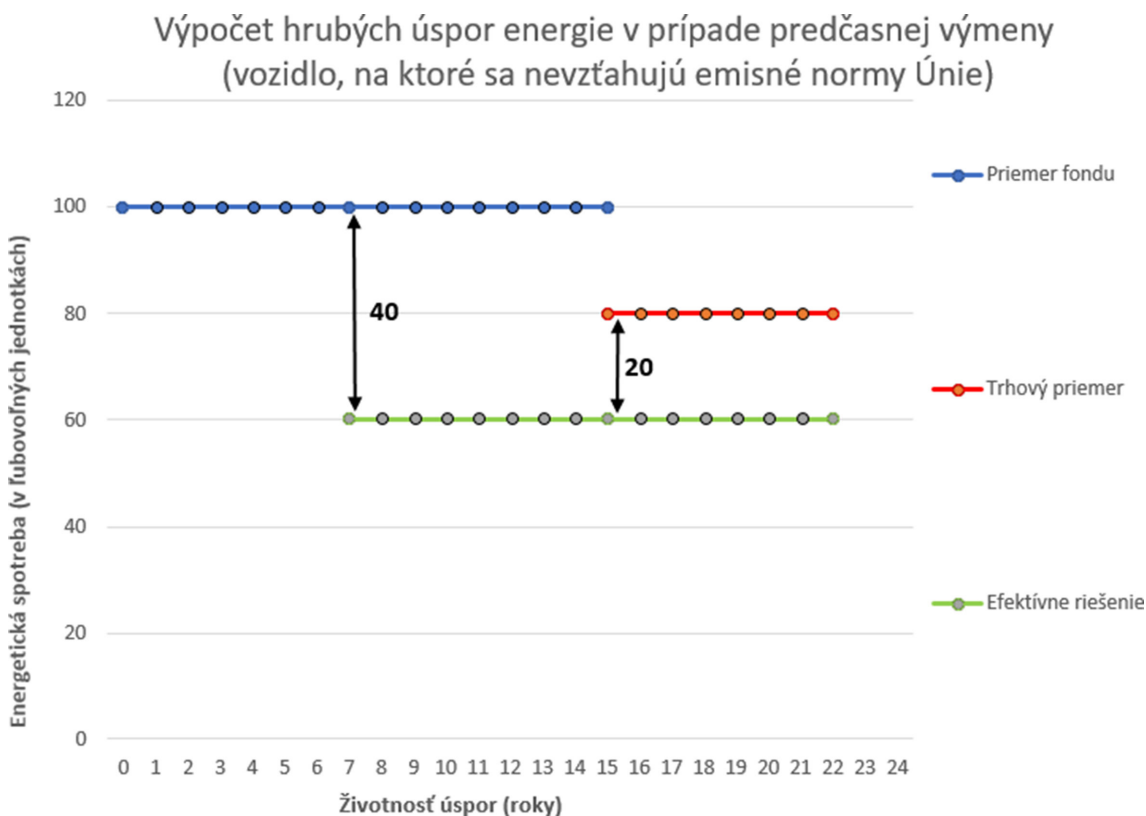
Očakáva sa, že výmenou najneefektívnejších vozidiel s najdlhšou priemernou očakávanou životnosťou sa dosiahnu úspory energie. Členské štáty by mali vo svojich národných energetických a klimatických plánoch opísať metódu použitú na odhadnutie priemernej životnosti, ako aj to, na čom bola metóda založená, a to vrátane prieskumov na zabezpečenie spoľahlivosti metodiky. V tomto zmysle by mali poskytnúť dôkazy o priemernej očakávanej životnosti vozidiel, na ktoré sa zameriavajú politiky zrýchleného využívania, napr. štatistiky o šrotovnom. Ak sú politiky zamerané na vozidlá staršie, ako je priemerná očakávaná životnosť, môžu byť potrebné prieskumy na určenie ich priemernej očakávanej životnosti.

Orientačný príklad výpočtu úspor energie vyplývajúcich z predčasnej výmeny (vozidiel, na ktoré sa nevzťahujú emisné normy EÚ)

Na nasledujúcom obrázku je znázornený príklad výpočtu úspor energie (v ľubovoľných jednotkách) v prípade predčasnej výmeny vozidla, na ktoré sa nevzťahujú emisné normy EÚ (napr. motocykla) v triede masového trhu s predpokladanou životnosťou 15 rokov.

Priemerné vozidlo tejto triedy vo fonde spotrebuje podľa predpokladov 100 jednotiek a má sa vymeniť na konci siedmeho roka (t. j. výmena vozidla sa uskutoční o osem rokov). Priemerná trhová referenčná spotreba je podľa predpokladov 80 jednotiek a spotreba pri efektívnom riešení je podľa predpokladov 60 jednotiek. Dodatočný objem úspor energie teda dosahuje $(100 - 60) * 8 + (80 - 60) * 7 = 460$ jednotiek.

V tomto príklade sa vzhľadom na neexistenciu údajov o skutočnej spotrebe vymieňaných vozidiel používa ako referenčná hodnota priemerná spotreba fondu, na základe ktorej sa vypočítavajú úspory za prvých osem rokov; priemerná trhová referenčná spotreba pri nákupe nového vozidla sa považuje za základ na výpočet úspor energie za zostávajúcu predpokladanú životnosť nového vozidla.

V prípade nových osobných vozidiel a ľahkých úžitkových vozidiel, na ktoré sa vzťahujú emisné normy EÚ po vykonaní nariadení (ES) č. 443/2009, (EÚ) č. 510/2011 a (EÚ) 2019/631, by sa ako referenčná hodnota pre nové vozidlá mala použiť spotreba energie spojená s priemernými emisiami CO₂ v roku nákupu. Tá predstavuje kompenzačné účinky úsilia, ktoré budú musieť výrobcovia vyvinúť na plnenie svojich záväzných cieľov vyžadovaných podľa bodu 2 písm. b) prílohy V, v ktorej sa stanovuje, že úspory energie musia byť doplnkové k úsporám, ktoré sa vyskytujú v dôsledku uplatňovania záväzného práva EÚ.

Podobný účinok na schopnosť dosahovať oprávnené úspory energie prostredníctvom výmeny vozidiel môže mať aj budúce právne predpisy EÚ v oblasti nákladných vozidiel ⁽³⁾.

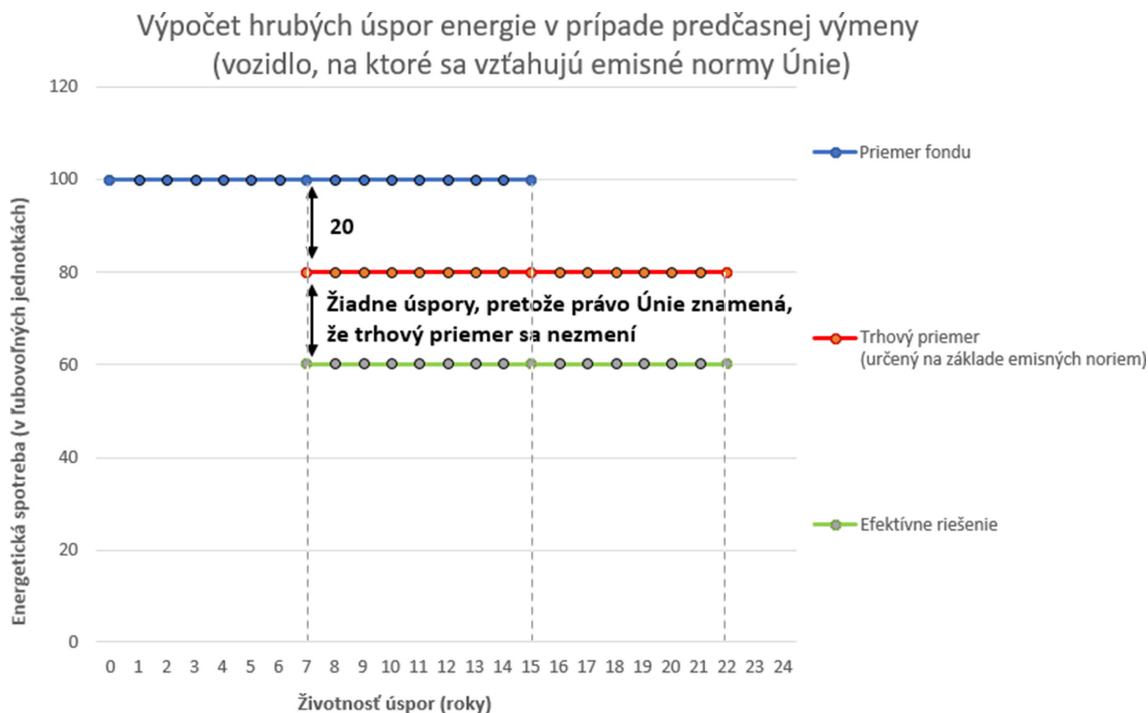
⁽³⁾ Pozri http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-1071_en.htm.

Príklad výpočtu úspor energie vyplývajúcich z predčasnej výmeny (vozidiel, na ktoré sa vzťahujú emisné normy EÚ)

Na nasledujúcom obrázku je znázornený výpočet úspor energie (v ľubovoľných jednotkách) v prípade predčasnej výmeny vozidla s predpokladanou životnosťou 15 rokov, na ktoré sa vzťahujú emisné normy EÚ (napr. osobného automobilu) v rámci triedy masového trhu. Priemerné vozidlo tejto triedy vo fonde spotrebuje podľa predpokladov 100 jednotiek a má sa vymeniť na konci siedmeho roka (t. j. výmena vozidla sa uskutoční o osem rokov).

Priemerná trhová referenčná spotreba je podľa predpokladov 80 jednotiek a spotreba pri efektívnom riešení je 60 jednotiek. V dôsledku kompenzačného účinku práva EÚ sú však oprávnené iba úspory energie v období predčasnej výmeny, ktoré by sa mali vypočítať na základe trhového priemeru, nie nového vozidla. Dodatočné úspory teda dosahujú $(100 - 80) \times 8 = 160$ jednotiek.

V prípade všetkých politických opatrení, ktoré urýchľujú využívanie, by sa mali poskytnúť dôkazy, že vymenené vozidlá nevstúpia na trh s ojazdenými automobilmi, aby sa úspory energie nevynulovali dodatočnou spotrebou neefektívnych vozidiel.

1.3. Zvyšovanie energetickej efektívnosti existujúcich vozidiel

Politické opatrenia, ktorými sa dosahuje nasledujúce, môžu viesť k úsporám energie prostredníctvom znižovania spotreby energie na osobokilometer/tonokilometer:

- zlepšenie efektívnosti existujúcich vozidiel (napr. stimulovaním využívania energetickejšie pneumatík alebo mazív šetriacich energiu),
- zlepšenie dopravnej infraštruktúry a fungovania dopravného systému (napr. znižovaním preťaženia),
- zvýšenie priemernej záťaže (napr. stimulovaním spoločného využívania áut alebo logistiky nákladnej dopravy) a
- ovplyvňovanie správania šoférov (napr. znižovaní rýchlostných obmedzení alebo prostredníctvom kampaní zameraných na ekologické šoférovanie).

Na výpočet úspor energie vyplývajúcich z týchto opatrení sa musia odhadnúť počet ovplyvnených účastníkov (napr. vozidiel, šoférov, cestujúcich alebo ton nákladu), očakávané úspory na účastníka a pretrvanie účinkov opatrení v čase.

Orientačný príklad kampane zameranej na ekologické šoférovanie

$$TFES = \sum n_{\text{affected}} \times FEC_{\text{average}} \times Sawar \times (1 - Et) \times (1 - Pt)$$

kde:

TFES = konečné ročné úspory energie (v hrubom);

n_{affected} = počet účastníkov, ktorým bola v rámci programu poskytnutá odborná príprava;

FEC_{average} = priemerná konečná ročná energetická spotreba;

Sawar = % úspor na účastníka programu;

Et = % zlepšenia v prípade nových technológií vozidiel, vďaka ktorým je spotreba energie menej citlivá na návyky pri šoférovaní (napr. regeneratívne brzdenie v prípade elektrických vozidiel) a časom sa zvyšuje a

Pt = % zníženia vplyvu odbornej prípravy na jedného účastníka po dokončení odbornej prípravy (faktor odpisovania, ktorý sa časom zvyšuje).

2. Obmedzovanie potreby cestovať alebo prechod na energeticky efektívnejší druh dopravy pri cestovaní

Politickými opatreniami určenými na obmedzenie potreby cestovať alebo prejsť na efektívnejšie druhy dopravy pri cestovaní by mohli byť:

- investície do dopravnej infraštruktúry (napr. železnice, autobusov, trajektov, pruhov pre autobusy, pruhov pre cyklistov, pešie zóny) na zabezpečenie viacerých možností vrátane:
  - integrovaných medzidruhových systémov hromadnej dopravy,
  - spoločného využívania bicyklov a skútrov, ktoré cestujúcim zabezpečuje možnosti „od dverí k dverám“,
  - osobnej a nákladnej dopravy,
  - podpory práce z domu a
  - vysokorýchlostných železníc, ktoré predstavujú alternatívu k leteckej doprave na krátke vzdialenosti,
- fiškálne nástroje ako dotácie pre hromadnú dopravu,
- spoplatnenie ciest na základe úrovne preťaženia a/alebo emisií CO₂,
- reforma existujúcich predpisov alebo daňových opatrení, napr. prostredníctvom integrovaného územného plánovania priaznivého pre výstavbu v blízkosti infraštruktúry verejnej dopravy, a
- zmena predpisov alebo zdaňovania v oblasti firemných vozidiel s cieľom poskytnúť zamestnancom alternatívy v podobne hromadnej dopravy alebo bicykla.

Orientačný príklad výpočtu úspor energie prostredníctvom poplatkov za preťaženie

Ak mesto zavedie poplatok za preťaženie, úspory energie možno vypočítať porovnaním očakávanej spotreby energie pri objeme dopravy v prípade neexistencie poplatku so spotrebou energie pri objeme dopravy so zavedeným opatrením. Údaje o objeme dopravy možno zbierať pomocou mýtnej infraštruktúry.

Členské štáty budú musieť zohľadniť kompenzačné vplyvy vyplývajúce napr. z intenzívnejšieho využívania verejnej dopravy, zmien v dopravnej činnosti mimo zóny preťaženia a zmien v spotrebe energie spôsobených zmenami v premávke.

Dodatok VIII

ŽIVOTNOSŤ OPATRENÍ A MIERA KLESANIA ÚSPOR V ČASE

Členské štáty by mali v prvom rade rozlišovať medzi požiadavkami, ktoré je potrebné zohľadniť:

- životnosťou opatrenia a
- mierou klesania úspor energie počas príslušného povinného obdobia.

1. Životnosť opatrení

Na účely bodu 2 písm. i) prílohy V môžu členské štáty použiť orientačnú hodnotu životnosti na druh politického opatrenia, ako sa to stanovuje v neúplnom zozname v nasledujúcej tabuľke ⁽¹⁾. Môžu použiť aj iné hodnoty, ale v každom prípade musia vo svojich integrovaných národných energetických a klimatických plánoch opísať životnosť uplatňovanú na druh opatrenia a to, ako ju vypočítali alebo na čom ju založili ⁽²⁾.

Orientačná životnosť úspor energie na druh opatrenia

Druh opatrenia (podľa cieľového odvetvia)	Orientačná životnosť (roky)
BUDOVY	
Energeticky efektívna výstavba	> 25
Izolácia pláňa budovy (dutá stena, pevná stena, povala, strecha, podlaha)	> 25
Okná/zasklenie	> 25
Izolácia horúcovodných potrubí	20
Nové/modernizované diaľkové vykurovanie	20
Radiátorové panely odrážajúce teplo (izolačný materiál nainštalovaný medzi radiátory a stenu na odrážanie tepla späť do miestnosti)	18
Vysokovýkonné kotly (< 30 kW)	20
Systémy na rekuperáciu tepla	17
Tepelné čerpadlo	10 (vzduch-vzduch); 15 (vzduch-voda); 25 (geotermálne)
Obehové čerpadlo (distribúcia tepla)	10
Efektívna žiarovka (LED)	15

⁽¹⁾ Zdroje použité na stanovenie týchto orientačných hodnôt:

- CWA 15693:2007, *Saving lifetimes of energy efficiency improvement measures in bottom-up calculations* (Životnosť úspor v rámci opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti vo výpočtoch zdola nahor), CEN Workshop Agreement, apríl 2007;
- Európska komisia, 2010, *Preliminary draft excerpt — Recommendations on measurement and verification methods in the framework of Directive 2006/32/EC on energy end-use efficiency and energy services* (Predbežný návrh výpisu – odporúčania týkajúce sa metód merania a overovania v rámci smernice 2006/32/ES o energetickej účinnosti konečného využitia energie a energetických službách) (nepublikované).

⁽²⁾ Pozri bod 5 písm. h) prílohy V k smernici EED.

Druh opatrenia (podľa cieľového odvetvia)	Orientačná životnosť (roky)
Svietidlo s predradníkom (osvetľovacie jednotky so špecializovaným efektívnym príslušenstvom lúčok)	15
Efektívne chladiace zariadenia	15
Efektívne zariadenia spotrebúvajúce vodu	12
Vodovodné kohútiky šetriace teplú vodu s regulátormi prietoku	15
Zásobník na teplú vodu s izoláciou	15
Efektívne chladiče alebo klimatizácia	10
Hydraulické vyregulovanie distribúcie tepla (pre systémy ústredného kúrenia)	10
Riadenie vykurovania	5
Utesnenie (materiál na vyplnenie škár okolo dverí, okien atď. s cieľom zlepšiť vzduchotesnosť budov)	5
Spotrebná elektronika	3
SLUŽBY	
Energeticky efektívna výstavba	> 25
Izolácia plášťa budovy (dutá stena, pevná stena, povala, strecha, podlaha)	> 25
Okná/zasklenie	> 25
Kotly (> 30 kW)	25
Tepelné čerpadlá	10 (vzduch-vzduch); 15 (vzduch-voda); 25 (geotermálne)
Systémy na rekuperáciu tepla	17
Efektívna centrálna klimatizácia a chladiče	17
Efektívne ventilačné systémy	15
Systémy verejného/pouličného osvetlenia	13
Nové/renovované osvetlenie kancelárií	12
Komerčné chladenie	8
Svetlá ovládané pohybom	10
Energeticky efektívne kancelárske spotrebiče	3
Systémy energetického manažérstva (porovnaj s ISO 50001)	2
DOPRAVA	
Efektívne vozidlá	(100 000 km) (*)

Druh opatrenia (podľa cieľového odvetvia)	Orientačná životnosť (roky)
Pneumatiky s nízkym valivým odporom pre osobné automobily	(50 000 km) (*)
Pneumatiky s nízkym valivým odporom pre nákladné automobily	(100 000 km) (*)
Bočné steny nákladných automobilov (aerodynamické doplnky pre ťažké nákladné vozidlá)	(50 000 km) (*)
Kontrola tlaku pneumatiky na nákladných vozidlách (zariadenia na automatické monitorovanie tlaku pneumatiky)	(50 000 km) (*)
Prísady do palív	2
Presun na iné druhy dopravy	2

(*) Sú potrebné údaje o priemerných prejdenných vzdialenostiach.

Druh opatrenia	Orientačná životnosť úspor energie (roky)
PRIEMYSEL	
Kombinovaná výroba tepla a elektriny (KVET)	10
Rekuperácia odpadového tepla	10
Efektívne systémy stlačeného vzduchu	10
Efektívne elektrické motory/pohonné jednotky s premenlivou rýchlosťou	8
Efektívne čerpace systémy	10
Efektívny ventilačný systém	10
Systémy energetického manažérstva (porovnaj s ISO 50001)	2

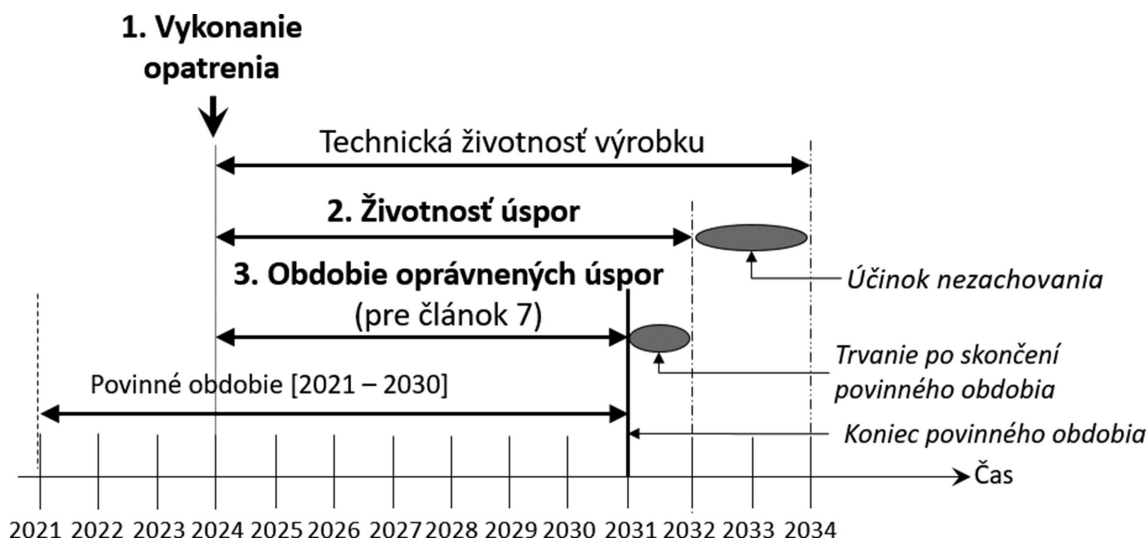
V prípade potreby by mala energetická hospodárnosť jednotlivých druhov uvedených opatrení prekračovať minimálne požiadavky podľa záväzného práva EÚ, napr. bod 2 písm. c) prílohy V k smernici EED.

„Orientačná životnosť úspor energie“ je obdobie, počas ktorého sa opatrenie realizuje a využíva. Môže byť kratšie ako technická životnosť (uvádzaná výrobcom) v dôsledku účinkov nezachovania (napr. likvidácie alebo zastarania výrobku), ktoré sa môžu uplatňovať najmä:

- v prípade individuálnych opatrení zameraných na zmenu správania,
- v prípade výskytu problémov s kvalitou alebo údržbou inštalovaného výrobku alebo individuálneho opatrenia a
- v odvetviach činností s neistými hospodárskymi cyklami (napr. obchody, ktoré sa zatvoria niekoľko rokov po otvorení).

Vo výpočte kumulatívnych úspor energie na účely článku 7 smernice EED sa musí zohľadniť aj obdobie oprávnených úspor energie. Znamená to, že započítať možno iba tie úspory, ktoré sa dosiahli počas príslušného povinného obdobia (od začiatku vykonávania individuálneho opatrenia až do konca povinného obdobia).

Pokiaľ ide o opatrenia zamerané na zmenu správania, členské štáty môžu štandardne predpokladať, že uplatnená životnosť sa rovná trvaniu intervencie, ktorou sa podporuje energeticky efektívne správanie. Môžu si nárokovať aj inú hodnotu, ale v každom prípade musia vo svojom integrovanom národnom energetickom a klimatickom pláne opísať uplatňovanú životnosť a to, ako ju vypočítali alebo na čom ju založili ⁽³⁾.

2. Miera klesania úspor energie počas príslušného povinného obdobia

2.1. Všeobecné úvahy

Okrem životnosti každého opatrenia sa v bode 2 písm. i) prílohy V k smernici EED od členských štátov vyžaduje aby zohľadnili mieru, v akej úspory časom klesajú. Pritom by mali zväziť:

- počet rokov, počas ktorých majú individuálne opatrenia vplyv (t. j. zohľadniť životnosť),
- bod v čase, v ktorom bolo/bude nové individuálne opatrenie vykonané,
- dĺžku povinného obdobia a
- v prípade potreby svoj zámer využiť možnosti z článku 7 ods. 4 a/alebo 8 smernice EED.

Vo všeobecnosti by sa malo pri posúdení miery, v akej úspory časom klesajú, dodržať trvanie povinných období. Ak členské štáty nemajú zámer využiť možnosti z článku 7 ods. 4 písm. d), e) alebo g) a/alebo článku 7 ods. 8 smernice EED, maximálne trvanie je:

- sedem rokov v prípade prvého povinného obdobia (2014 – 2020) a
- desať rokov v prípade druhého povinného obdobia (2021 – 2030) a následných povinných období.

Ak členské štáty predpokladajú využitie týchto možností, maximálne trvanie môže byť až 22 rokov (pozri nasledujúcu tabuľku):

Príklad	Obdobie vykonávania nových opatrení	Úspory dosiahnuté v:	Povinné obdobie, za ktoré sa uplatňujú úspory	Podmienky
1	1. 1. 2014 až 31. 12. 2020	2014 – 2020	2014 – 2020	Žiadna konkrétna podmienka

⁽³⁾ Pozri bod 5 písm. h) prílohy V.

Príklad	Obdobie vykonávania nových opatrení	Úspory dosiahnuté v:	Povinné obdobie, za ktoré sa uplatňujú úspory	Podmienky
2	1. 1. 2021 až 31. 12. 2030	2021 – 2030	2021 – 2030	Žiadna konkrétna podmienka
3	od 31. 12. 2008 do 31. 12. 2013	2011 – 2013	2014 – 2020	Pozri článok 7 ods. 8
4	od 31. 12. 2008 do 31. 12. 2013	2014 – 2020	2014 – 2020	Pozri článok 7 ods. 4 písm. d) + obmedzenia z článku 7 ods. 5
5	od 31. 12. 2008 do 31. 12. 2013	2021 – 2030	2021 – 2030	Pozri článok 7 ods. 4 písm. d) + obmedzenia z článku 7 ods. 5
6	1. 1. 2014 až 31. 12. 2020	2014 – 2020	2021 – 2030	Pozri článok 7 ods. 4 písm. g) + obmedzenia z článku 7 ods. 5
7	1. 1. 2018 až 31. 12. 2020	2021 – 2030	2021 – 2030	Pozri článok 7 ods. 4 písm. e) + obmedzenia z článku 7 ods. 5

Iba uvedené príklady 4, 5 a 7 sa môžu týkať životnosti viac ako desať rokov. Takisto je potrebné poznamenať, že článkom 7 ods. 5 sa obmedzuje použitie týchto možností maximálne na:

- 25 % úspor započítaných za povinné obdobie rokov 2014 – 2020 (príklad 4) alebo
- 30 % úspor vypočítaných v súlade s článkom 7 ods. 2 a 3 smernice EED za povinné obdobie rokov 2021 – 2030 (príklady 5 a 7).

Členské štáty musia v každom prípade vo svojom integrovanom národnom energetickom a klimatickom pláne opísať uplatňovanú životnosť opatrení a to, ako ju vypočítali alebo na čom ju založili (*).

2.2. Pretrvávajúce úspory energie

Úspory energie sa okrem toho menia v čase, a to najmä v dôsledku dvoch druhov faktorov:

- zhoršovanie výkonnosti individuálneho opatrenia (porovná sa s možným zhoršením, ktoré by sa vyskytlo v základnom scenári), a
- zmeny podmienok používania (napr. objem výroby).

Dôkazová základňa pre mieru, v akej úspory časom klesajú, je obmedzená. Zhoršovanie výkonnosti však nemožno ešte viac prehľbovať zlou alebo nedostatočnou kvalitou a údržbou alebo neefektívnym správaním. Preto môže byť dôležité, či sa presadzujú ustanovenia o kvalite a údržbe, napr. z bodu 2 písm. g) prílohy V k smernici EED alebo článkov 14 a 15 smernice EPBD (kontrola vykurovacích a klimatizačných systémov). Podobne umožňujú zisťovanie a rýchle opravy nečakannej nadmernej spotreby energie alebo iných chýb aj systémy energetického manažérstva, čím sa zmiernuje riziko zhoršovania úspor energie v čase.

Zjednodušeným prístupom môže byť zavedenie štandardnej miery zhoršovania (ekvivalentnej k technickému diskontnému koeficientu). Ak je oprávnené presadzovanie ustanovení o kvalite a údržbe, môže byť miera stanovená na nízkej úrovni, dokonca na nulovej, ak sa to odôvodní, pričom nemožno preukázať žiadny významný pokles úspor energie za príslušné povinné obdobie.

Osobitná pozornosť by sa mala venovať individuálnym druhom opatrení so životnosťou do desiatich rokov, najmä nízkonákladovým opatreniam, ktoré budú počas povinného obdobia pravdepodobnejšie zaznamenávať pokles úspor energie.

(*) Pozri bod 5 písm. h) prílohy V.

Takisto ako v súvislosti so životnosťou opatrenia, aj tu predstavujú opatrenia zamerané na zmenu správania osobitný prípad, pretože miera, do akej sa uplatňuje energeticky efektívne správanie, sa môže časom meniť. Preto sa členským štátom odporúča, aby preskúmali skutočné účinky opatrení zameraných na zmenu správania ⁽⁵⁾.

3. Metódy skúmania životnosti a pretrvávania úspor

Vzhľadom na oznamovaciu povinnosť vyplývajúcu z bodu 5 písm. h) prílohy V k smernici EED sa členské štáty povzbudzujú k tomu, aby tam, kde je to možné, zavádzali podmienky merania na zlepšovanie vedomostí o tom, ako sa úspory energie vyvíjajú v čase.

V nasledujúcej tabuľke sa uvádzajú stručné príklady metód na skúmanie životnosti, zachovania a zhoršovania výkonnosti:

Druh metódy	Týka sa problematiky	Poznámky
Overenie inštalácie na mieste	Životnosť/zachovanie	Otázky spojené s výberom vzorky (vzorka + straty alebo konzistencia vzorky v čase): dosahovanie štatisticky významných výsledkov (ak sa nevykoná monitorovanie na viaceré účely) môže byť drahé Právne otázky (prístup na webové sídla po niekoľkých rokoch)
Meranie a testovanie na mieste	Zhoršovanie výkonnosti	Otázky spojené s výberom vzorky (ale možno využiť na zacielené overovania); nákladné (ak sa výber vzorky nevykoná aj na iné účely, napr. riadenie kvality alebo dohľad nad trhom) Nie je vždy technicky uskutočniteľné
Laboratórne testovanie	Zhoršovanie výkonnosti	Nákladné (môžu však existovať synergie, napr. medzi krajinami, s dohľadom nad trhom atď.) Zložité zohľadniť skutočné podmienky používania (alebo simulovať starnutie)
Prieskumy/pohovory	Životnosť/zachovanie Zhoršovanie výkonnosti	Menej nákladné Vhodné v závislosti od druhu opatrenia Otázka spoľahlivosti vysvetľujúcich údajov (potrebné dôkladne vypracovať dotazník)
Analýza vyúčtovania	Zachovávanie Zhoršovanie výkonnosti	Zložité nájsť relevantnú kontrolnú skupinu (v prípade potreby) Zložité získať dostatočne dlhé časové rady Potrebné získať doplňujúce údaje na analýzu zmien v spotrebe energie Nákladné (ak účastníci nepodajú správu o údajoch v rámci opatrenia)
Referenčné porovnávanie a posudzovanie sekundárnej literatúry	Životnosť/zachovanie Zhoršovanie výkonnosti	Spoľahnutie na dostupné údaje Môže pomôcť vytvoriť konsenzus Môže pomôcť určiť, kde je potrebné dôslednejšie preskúmanie

⁽⁵⁾ Ďalšie návrhy týkajúce sa opatrení zameraných na zmenu správania sa nachádzajú aj v dodatku VI.

Druh metódy	Týka sa problematiky	Poznámky
Modelovanie fondu	Životnosť/zachovanie	Údaje o predaji (potrebné na odhad miery obnovovania) sú často nákladné Alternatívnymi zdrojmi údajov môžu byť orgány zberu odpadu/recyklačné orgány (neplatí pre všetky druhy opatrení)

Dodatok IX

KRITÉRIÁ PREUKÁZANIA PODSTATNOSTI

Podľa bodu 5 písm. g) prílohy V k smernici EED a bodu 4 písm. d) prílohy III k nariadeniu o riadení musia členské štáty oznámiť svoju metodiku výpočtu vrátane informácií o tom:

- ako stanovili doplnkovosť a podstatnosť a
- aké metodiky a referenčné hodnoty použili na výpočet predpokladaných a pomerných úspor.

Bez toho, aby bolo dotknuté posúdenie plánovaných alebo existujúcich politických opatrení vykonávané Komisiou, môže nasledujúci neúplný zoznam kritérií pomôcť členským štátom pri stanovovaní metodiky na zdokumentovanie podstatnosti. V prípade každého opatrenia by mali posúdiť, či je oprávnené jedno kritérium, alebo kombinácia kritérií.

1. Príklady kritérií zdokumentovania podstatnosti (povinné schémy energetickej efektívnosti)

- Kritériá použité na schválenie alebo zamietnutie oprávnenosti príspevkov, o ktorých podali správu povinné subjekty (alebo iné subjekty, ktoré si môžu nárokovať úspory), a spôsob ich overovania

Orientačný príklad

Vopred vymedzené druhy oprávnených príspevkov (napr. finančná pomoc, zacielené energetické poradenstvo, technická podpora pri navrhovaní alebo vykonávaní opatrenia) a zodpovedajúce požiadavky (napr. minimálna stimulujúca sadzba, prahová hodnota pre obdobie návratnosti, minimálny obsah energetického poradenstva); podpísaná zmluva s odberateľom o realizácii projektu, zaplatené faktúry a projektová dokumentácia.

- Kritériá použité na schválenie alebo zamietnutie platnosti príspevkov pre oznámené opatrenia na základe podmienok, za ktorých sa udelili, a spôsob ich overenia

Orientačný príklad

Požiadavka, aby sa o príspevku rozhodlo s príjmom pred zavedením opatrenia (a zodpovedajúcich druhov potvrdení, napr. normalizovaného formulára vyhlásenia vyplneného a podpísaného príjmom).

V prípade kontaktu sprostredkovateľov s konečnými príjemcami požiadavka, aby zmluvy alebo dohody týkajúce sa celého reťazca od povinných subjektov (alebo iných subjektov, ktoré si môžu nárokovať úspory) ku konečným príjemcom nadobudli účinnosť ešte pred zavedením opatrenia (a zodpovedajúcich druhov potvrdení).

- Kritériá na zabránenie dvojitému započítaniu oznámených opatrení a súvisiacich úspor energie a spôsob ich overenia

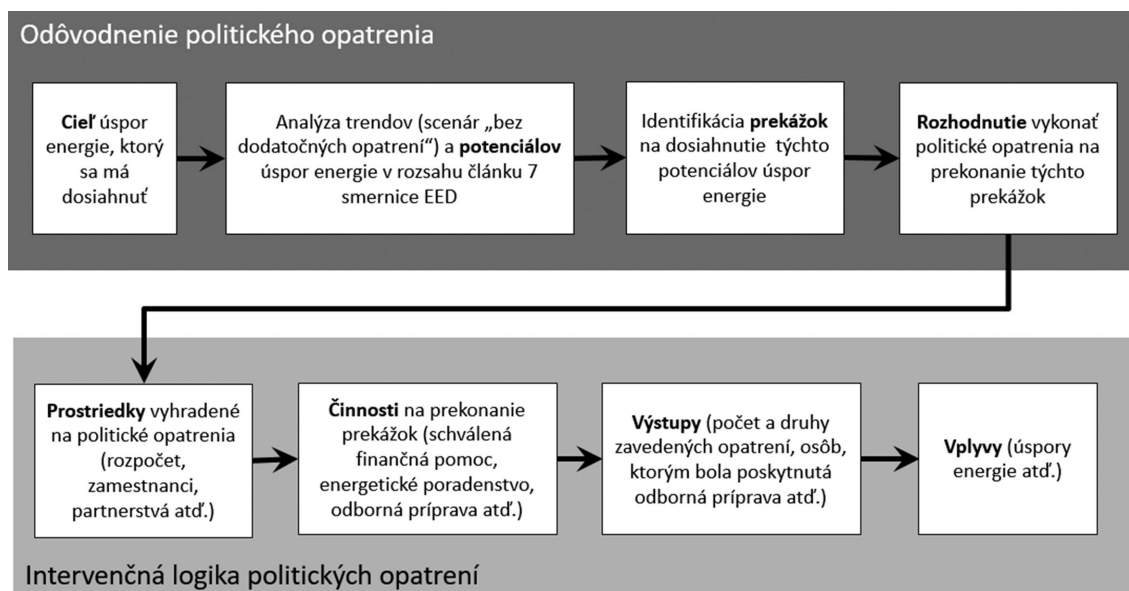
Orientačný príklad

Požiadavka na udelenie súhlasu konečných príjemcov s nárokováním úspor energie v ich mene len raz v prípade konkrétneho opatrenia (a zodpovedajúceho druhu potvrdenia).

Požiadavka na zadanie podrobností o každom opatrení do online databázy, aby sa umožnili automatizované kontroly duplicit, napr. bežný formulár vyhlásenia vyplnený a podpísaný príjmom.

2. Príklady kritérií zdokumentovania podstatnosti (alternatívne politické opatrenia)

Podstatnosť alternatívneho opatrenia by mala byť zdokumentovaná aspoň na základe vysvetlenia očakávanej príčinnej súvislosti od začatia opatrenia k zavedeniu alebo realizácii opatrení cieľovými skupinami. Na nasledujúcom obrázku sa uvádza základný všeobecný opis odôvodnenia a intervenčnej logiky politik v oblasti energetickej efektívnosti v súvislosti s článkom 7 smernice EED:

Príчинná súvislosť nemusí byť nevyhnutne lineárna a môže zahŕňať niekoľko príčinných spojení alebo vzťahov medzi príčinou a následkom.

Súbor nástrojov pre lepšiu právnu reguláciu⁽¹⁾ obsahuje opis intervenčnej logiky. Ak členský štát zistí prekážky, mal by vysvetliť, ako ich v praxi prekoná politické opatrenie navrhnuté na ich riešenie⁽²⁾. Podrobnejšie usmernenia týkajúce sa navrhovania opatrení a analýzy prekážok možno nájsť v záverečnej správe projektu AID-EE v rámci programu Inteligentná energia – Európa⁽³⁾.

Na účely článku 7 ods. 1 smernice EED môžu členské štáty zohľadniť nasledujúci neúplný zoznam otázok na preukázanie podstatnosti. Ak sa napríklad využijú finančné stimuly, vysvetlenie intervenčnej logiky by sa malo týkať toho, aká predbežná analýza bola vykonaná pred vypracovaním návrhu finančných stimulov, aby sa vysvetlil výber druhu (granty, zvýhodnený úver, finančné záruky atď.) a úrovne stimulu (výška grantu, úroková sadzba pôžičiek atď.).

Orientačný a neúplný zoznam

- Aké je odôvodnenie politického opatrenia? Aké konkrétne prekážky (pri dosahovaní úspor energie) bude podľa očakávaní potrebné prekonať?
- Aké sú možné vzájomné vzťahy s inými politickými opatreniami?
- Aké sú operačné ciele opatrenia?
- Aké (kvalitatívne alebo kvantitatívne) zmeny sa očakávajú od vykonania opatrenia?

⁽¹⁾ Súbor nástrojov pre lepšiu právnu reguláciu, Európska komisia; https://ec.europa.eu/info/files/better-regulation-toolbox-46_en.

⁽²⁾ Ďalšie podrobnosti o intervenčnej logike, jej navrhnutí a analýze sa nachádzajú v nástroji č. 46, v oddiele 3.3 Súboru nástrojov pre lepšiu právnu reguláciu.

⁽³⁾ Aktívne vykonávanie európskej smernice o energetickej efektívnosti; https://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/sites/iee-projects/files/projects/documents/aid-ee_guidelines_en.pdf.

- Ako sa tieto zmeny opatrením dosiahnu (ako bude opatrenie z kvalitatívneho hľadiska viesť k zmenám týkajúcim sa zacielených prekážok)?
- Aké prostriedky vyhradil na opatrenie vykonávajúci orgán verejnej moci (a v prípade potreby jeho poverený subjekt) (rozpočet, zamestnancov, zariadenia atď.)?
- Kto sa má zaoberať vykonávaním politiky a akým spôsobom (napr. partnerstvá, sprostredkovatelia/prostredníci, cieľové skupiny)?
- Aké činnosti má opatrenie priniesť/realizovať (napr. finančnú pomoc, energetické poradenstvo, odbornú prípravu)? Aké výstupy sa očakávajú (napr. zavedenie opatrení, výškolenie osôb)?

Okrem toho by mali členské štáty zvážiť hodnotenie politického opatrenia *ex post* a zber údajov na posúdenie predpokladov vyplývajúcich z intervenčnej logiky a týkajúcich sa jeho účinkov.

Pokiaľ ide o konkrétnu otázku oddelenia účinkov opatrenia od účinkov iných politických opatrení zacielených na rovnaké skupiny alebo druhy činnosti, existujú dva spôsoby:

- členský štát rozhodne, že podá správu iba o jednom politickom opatrení na (pod)odvetvie – v takom prípade môže postačovať dokumentácia o intervenčnej logike pre dané opatrenie a analýza jeho účinkov, alebo
- členský štát rozhodne, že podá správu o viacerých politických opatreniach, ktoré sa môžu prekrývať – v takom prípade musí vysvetliť, ako sa zabráni dvojitému započítaniu.

3. Príklady kritérií zdokumentovania podstatnosti činností zúčastňujúceho sa subjektu, povereného subjektu alebo vykonávajúceho orgánu verejnej moci

Dobrovoľné dohody

Hoci sa na preukázanie podstatnosti môže v zásade považovať za dostatočné vykonávanie dobrovoľných dohôd, môžu sa stanoviť osobitné kritériá na zabezpečenie toho, aby dohody naozaj obsahovali podstatné zapojenie zúčastňujúcich sa subjektov.

Tieto kritériá sa môžu týkať napríklad:

- zoznamu oprávnených opatrení alebo kritérií oprávnenosti pre opatrenia, o ktorých majú podávať správy zúčastňujúce sa subjekty,
- požiadavky, aby mali zúčastňujúce sa subjekty zavedený certifikovaný systém energetického manažérstva,
- vykonávania vhodných monitorovacích a overovacích postupov a
- sankcií alebo vylúčení v prípade porušení atď. ⁽⁴⁾

Informácie a energetické poradenstvo

Rozsiahle poskytovanie poradenstva zo strany poskytovateľa energetických služieb koncovým odberateľom energie sa vo všeobecnosti nemôže považovať za dostatočné na preukázanie podstatného zapojenia. Takéto opatrenia často pozostávajú iba z určitého druhu spätnej väzby (napr. prostredníctvom webových sídiel) týkajúcej sa toho, ako môžu koncoví odberatelia znížiť svoju spotrebu energie.

Vzhľadom na široký rozsah individuálnych opatrení, na ktoré môžu byť vo všeobecnosti zacielené samostatné opatrenia, vysokú mieru neistoty, ktorá ovplyvňuje odhady súvisiacich úspor energie, a obmedzený rozsah úspor ⁽⁵⁾ sú vo všeobecnosti na zabezpečenie skutočného vykonávania významného počtu opatrení a skutočné podstatné zapojenie zúčastňujúcich sa subjektov, poverených subjektov alebo vykonávajúcich orgánov verejnej moci potrebné činnosti na mieste alebo určitý druh hospodárskeho stimulu. Podobné úvahy sa uplatňujú aj v súvislosti s informačnými kampaňami.

⁽⁴⁾ Pokiaľ ide o dobrovoľné dohody medzi priemyselnými výrobcami (napr. chladničiek), mali by sa zaviesť vhodné protokoly, napríklad o pravidelnom overovaní energetickej hospodárnosti výrobkov tretími stranami, a ustanovenie o sankciách, ak overený výkon nedosahuje deklarovaný výkon atď.

⁽⁵⁾ Z literatúry vyplýva, že v prípade domácností môžu úspory energie, ktoré možno očakávať pri tomto druhu opatrenia, dosahovať 2 až 3 % celkovej spotreby podľa odhadov *ex ante* [Gaffney, K., 2015, *Calculating energy savings from measures related to information and advice on energy efficiency* (Výpočet úspor energie vyplývajúcich z opatrení týkajúcich sa informácií a poradenstva v oblasti energetickej efektívnosti)], prezentácia na seminári o spoločných metódach a zásadách výpočtu vplyvu povinných schém energetickej efektívnosti alebo iných politických opatrení podľa článku 7; <http://iet.jrc.ec.europa.eu/energyefficiency/node/9080>.

Nasledujúci neúplný zoznam kritérií možno zvážiť pri zavádzaní metódy preukázania podstatnosti týchto druhov opatrenia:

- odpovede/spätná väzba týkajúce sa tematického prieskumu (počet skutočných respondentov),
- účasť zacielenej skupiny na tematických workshopoch/seminároch, používatelia/sledovatelia webovej platformy/aplikácie alebo
- odberatelia získavajúci poradenstvo na vyhradenom jednotnom kontaktnom mieste (o obnove atď.), zaregistrovaní v databáze (uvádzajúci konkrétnu otázku, napr. kde získať pôžičku, ako vyplniť žiadosť o grant, informácie o certifikovaných stavebných spoločnostiach atď.)⁽⁶⁾.

—

⁽⁶⁾ Pozri aj dodatok VI.

Dodatok X

**VÝPOČET ÚSPOR VYPLYVAJÚCICH Z OPATRENÍ, KTORÝMI SA PODPORUJÚ INŠTALÁCIE
TECHNOLÓGIÍ ENERGIE Z OBNOVITELNÝCH ZDROJOV A INÝCH TECHNOLÓGIÍ
VYKUROVANIA V MALOM ROZSAHU NA BUDOVÁCH ALEBO V BUDOVÁCH**

1. Úspory vyplývajúce z podpory inštalácie technológií energie z obnoviteľných zdrojov v malom rozsahu

Ako sa vysvetľuje v oddiele 7.5, opatrenia, ktorými sa podporujú inštalácie technológií energie z obnoviteľných zdrojov v malom rozsahu na budovách alebo v budovách, môžu byť oprávnené, aby boli zohľadnené na účely splnenia požadovaných úspor energie podľa článku 7 ods. 1 smernice EED za predpokladu, že ich výsledkom sú overiteľné a merateľné alebo odhadnuteľné úspory energie.

V nasledujúcich príkladoch sa uvádza, ako možno vypočítať úspory v súlade s bodom 2 písm. e) prílohy V k smernici EED. Údaje sú orientačné a nepredstavujú reálne hodnoty. Boli vybraté na znázornenie výpočtovej logiky.

1.1. Výmena starého kotla na naftu za nový kotol na naftu

	Spotreba tepla	Účinnosť konverzie	Konečná spotreba energie ⁽¹⁾	Úspory konečnej energie vzhľadom na starý kotol ⁽²⁾	Úspory konečnej energie vzhľadom na minimálnu efektívnosť ⁽³⁾
Status quo ante					
Kotol vykurovaný naftou	10 000 kWh	0,77	12 987 kWh		
Kotol na fosílné palivo s minimálnou efektívnosťou ⁽⁴⁾	10 000 kWh	0,86	11 628 kWh		
Možnosti energetickej efektívnosti					
1. Kondenzačný kotol na plyn	10 000 kWh	0,975	10 526 kWh	2 731 kWh	1 371 kWh
2. Kotol na slnečnú tepelnú energiu/plyn	10 000 kWh		10 474 kWh	2 731 kWh	1 371 kWh
Zariadenie na slnečnú tepelnú energiu	1 000 kWh	1	1 000 kWh		
Kondenzačný kotol na plyn	9 000 kWh	0,95	9 474 kWh		

⁽¹⁾ Spotreba tepla vydelená predpokladanou účinnosťou konverzie.

⁽²⁾ Rozdiel medzi konečnou spotrebou energie *status quo ante* a konečnou spotrebou energie možnosti úspor. Informácie o výpočte úspor konečnej energie sa nachádzajú aj vo vysvetleniach zásady doplnkovosti.

⁽³⁾ Rozdiel medzi konečnou spotrebou energie kotla s minimálnou efektívnosťou a konečnou spotrebou energie možnosti úspor. Informácie o výpočte úspor konečnej energie sa nachádzajú aj vo vysvetleniach zásady doplnkovosti.

⁽⁴⁾ Podľa nariadenia Komisie (EÚ) č. 813/2013 z 2. augusta 2013, ktorým sa vykonáva smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/125/ES, pokiaľ ide o požiadavky na ekodizajn tepelných zdrojov na vykurovanie priestoru a kombinovaných tepelných zdrojov (Ú. v. EÚ L 239, 6.9.2013, s. 136).

1.2. Výmena starého kotla na naftu za nový kotol na biomasu

	Spotreba tepla	Účinnosť konverzie	Konečná spotreba energie ⁽¹⁾	Úspory konečnej energie vzhľadom na starý kotol ⁽²⁾	Úspory konečnej energie vzhľadom na minimálnu efektívnosť ⁽³⁾
Status quo ante					
Kotol na naftu	10 000 kWh	0,77	12 987 kWh		
Minimálna norma					
Kotol na biomasu s minimálnou efektívnosťou ⁽⁴⁾	10 000 kWh	0,75	13 333 kWh		
Možnosti energetickej efektívnosti					
1. Kotol na biomasu (najlepšia dostupná technológia na trhu, odhady z katalógov výrobcov/certifikačných schém)	10 000 kWh	0,92	10 870 kWh	2 117 kWh	2 464 kWh

⁽¹⁾ Spotreba tepla vydelená predpokladanou účinnosťou konverzie.

⁽²⁾ Rozdiel medzi konečnou spotrebou energie *status quo ante* a konečnou spotrebou energie možnosti úspor.

⁽³⁾ Rozdiel medzi konečnou spotrebou energie kotla s minimálnou efektívnosťou a konečnou spotrebou energie možnosti úspor.

⁽⁴⁾ Podľa nariadenia Komisie (EÚ) 2015/1189 z 28. apríla 2015, ktorým sa vykonáva smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/125/ES, pokiaľ ide o požiadavky na ekodizajn kotlov na tuhé palivo (Ú. v. EÚ L 193, 21.7.2015, s. 100).

1.3. Výmena elektrického ohrievača za tepelné čerpadlo

	Spotreba tepla	Účinnosť konverzie	Konečná spotreba energie ⁽¹⁾	Úspory konečnej energie vzhľadom na starý kotol ⁽²⁾	Úspory konečnej energie vzhľadom na minimálnu efektívnosť ⁽³⁾
Status quo ante					
Kotol na naftu	10 000 kWh	0,77	12 987 kWh		
Minimálna norma					
Tepelné čerpadlo s minimálnou normou ⁽⁴⁾	10 000 kWh	3,1	3 225 kWh	9 762 kWh	0
Možnosti energetickej efektívnosti					
1. Tepelné čerpadlo	10 000 kWh	3,5	2 857 kWh	10 130 kWh	368 kWh

⁽¹⁾ Spotreba tepla vydelená predpokladanou účinnosťou konverzie.

⁽²⁾ Rozdiel medzi konečnou spotrebou energie *status quo ante* a konečnou spotrebou energie možnosti úspor.

⁽³⁾ Rozdiel medzi konečnou spotrebou energie kotla s minimálnou efektívnosťou a konečnou spotrebou energie možnosti úspor.

⁽⁴⁾ Podľa nariadenia (EÚ) 2015/1189.

1.4. Fotovoltické zariadenie

			Konečná spotreba energie ⁽¹⁾	Úspory konečnej energie ⁽²⁾
Status quo ante				
Elektrická energia zo siete	3 500 kWh		3 500 kWh	
Možnosť energetickej efektívnosti				
Fotovoltické zariadenie	3 500 kWh		3 500 kWh	0 kWh

⁽¹⁾ Spotreba elektriny vydelená predpokladanou účinnosťou konverzie.

⁽²⁾ Rozdiel medzi konečnou spotrebou energie *status quo ante* a konečnou spotrebou energie možnosti úspor.

Z príkladu vyplýva, že elektrina z fotovoltického zariadenia sa započítava do konečnej energie dodávanej do budovy na uspokojenie konečnej spotreby energie budovy.

2. Úspory vyplývajúce z opatrení, ktorými sa podporuje mikrokogeneračné zariadenie

Pre požadovaný objem úspor energie podľa článku 7 ods. 1 smernice EED môžu byť dôležité kogeneračné jednotky nainštalované na mieste, ak využívajú menej energie ako zariadenia, ktoré nahrádzajú. Celková systémová efektívnosť kogeneračných výstupov (t. j. elektriny a užitočného tepelného výstupu) vychádzajúca zo spotrebovaného paliva bude musieť byť vyššia ako efektívnosť vykurovacieho zariadenia, ktoré sa nahrádza.

Hoci KVET môže zabezpečiť podstatné úspory primárnej energie (v závislosti od mixu zdrojov elektrickej energie), má nižší potenciál znižovania konečnej energetickej spotreby. Pokiaľ ide o konečnú energiu, elektrina má rovnakú hodnotu ako fosílna palivá alebo obnoviteľné zdroje.

Podľa článku 7 ods. 1 smernice EED možno započítať len konečné úspory vyplývajúce z prínosov z efektívnosti systému na mieste, ako je to zobrazené ďalej:

Príklad

Predpokladajme, že:

- referenčným modelom je kotol na naftu s tepelnou účinnosťou ($\eta_{\text{tepelná}}$) 0,77 (účinnosť vzhľadom na dolnú výhrevnosť),
- keďže KVET takisto vyrába elektrinu, v základnom scenári sa bude musieť do budovy dodať rovnaký objem elektriny,
- v scenári KVET je plynáreň KVET s účinnosťou $\eta_{\text{tepelná}} = 0,70$ a $\eta_{\text{elektrina}} = 0,30$,
- dodané teplo je 10 000 kWh, tepelné.

Na výpočet celkových úspor musíme najskôr vypočítať objem elektriny vyrobenej zariadením KVET. V prvom kroku vypočítame objem fosílnych palív, ktorý plynáreň použila, a to vydelením dodaného tepla tepelnou účinnosťou plynárne. Od toho odvodíme objem vyrobenej elektriny.

Scenár KVET:

$$10\,000 \text{ kWh, tepelné} / \eta_{\text{tepelné}} = 14\,285 \text{ kWh, plyn}$$

$$14\,285 \text{ kWh, plyn} \times \eta_{\text{elektrina}} = 4\,285 \text{ kWh, elektrina}$$

Do budovy sa dodá celkovo 14 285 kWh konečnej energie (v podobe zemného plynu).

V prípade základného scenára je výpočet iný. Objem plynu odvodíme od tepelnej účinnosti a dodaného tepla z kotla:

Základný scenár:

10 000 kWh,tepelné/eta,tepelné = 12 987 kWh,plyn

Okrem toho sa musí do budovy zo siete dodať 4 285 kWh elektriny.

Do budovy sa dodá celkovo 17 273 kWh konečnej energie (v podobe zemného plynu a elektriny).

V tomto príklade sa inštaláciou zariadenia KVET ušetrí 2 988 kWh konečnej energie.

—

Dodatok XI

DOPLNKOVOSŤ

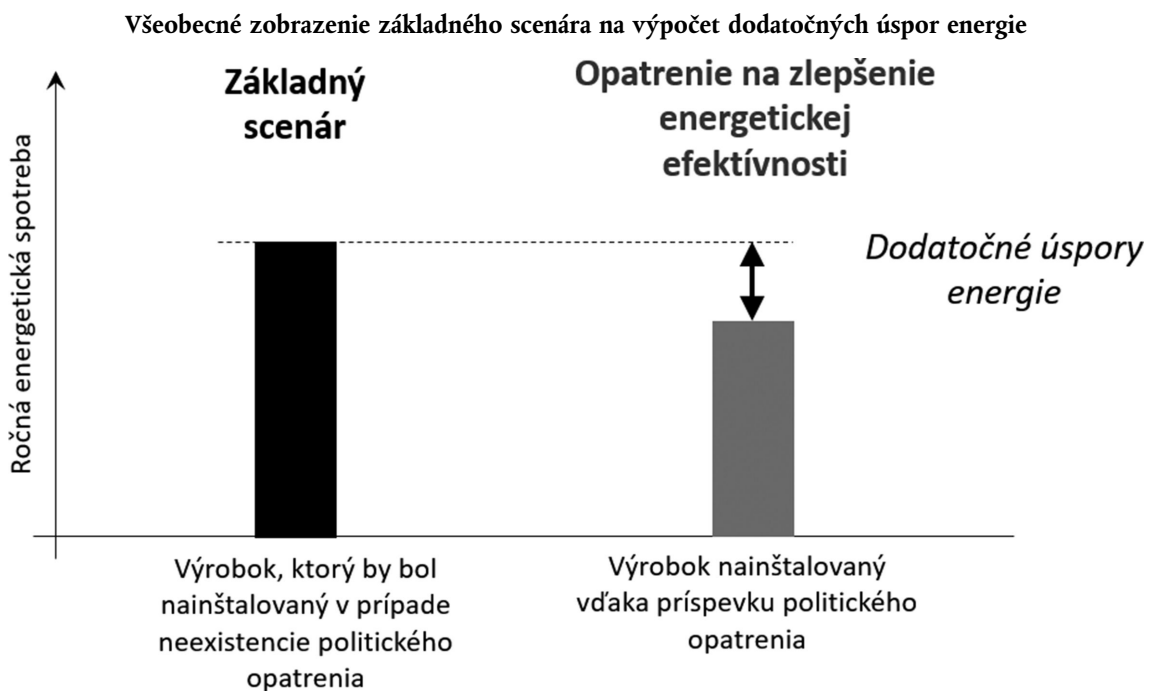
Bod 2 písm. a) prílohy V k smernici EED

„Preukazuje sa, že ide o dodatočné úspory nad rámec tých, ktoré by sa dosiahli aj bez činnosti povinných, zúčastňujúcich sa alebo poverených subjektov alebo vykonávajúcich orgánov verejnej moci. Na účely určenia úspor, ktoré možno nárokovať ako dodatočné, členské štáty zohľadnia, ako by sa spotreba energie a dopyt po nej vyvíjali za absencie daného politického opatrenia, pričom vezmú do úvahy aspoň tieto faktory: trendy spotreby energie, zmeny správania spotrebiteľov, technologický pokrok a zmeny spôsobené inými opatreniami vykonávanými na úrovni Únie a na vnútroštátnej úrovni.“

Na určenie toho, ako sa bude vyvíjať využívanie a spotreba energie v prípade neexistencie politického opatrenia, je dôležité posúdiť výrobok, ktorý sa má nainštalovať, napríklad prostredníctvom:

- stanovenia priemernej trhovej energetickej spotreby výrobkov ako základného scenára,
- analýzy trendov energetickej spotreby a
- vykonania prieskumov porovnaním odpovedí účastníkov a kontrolných skupín.

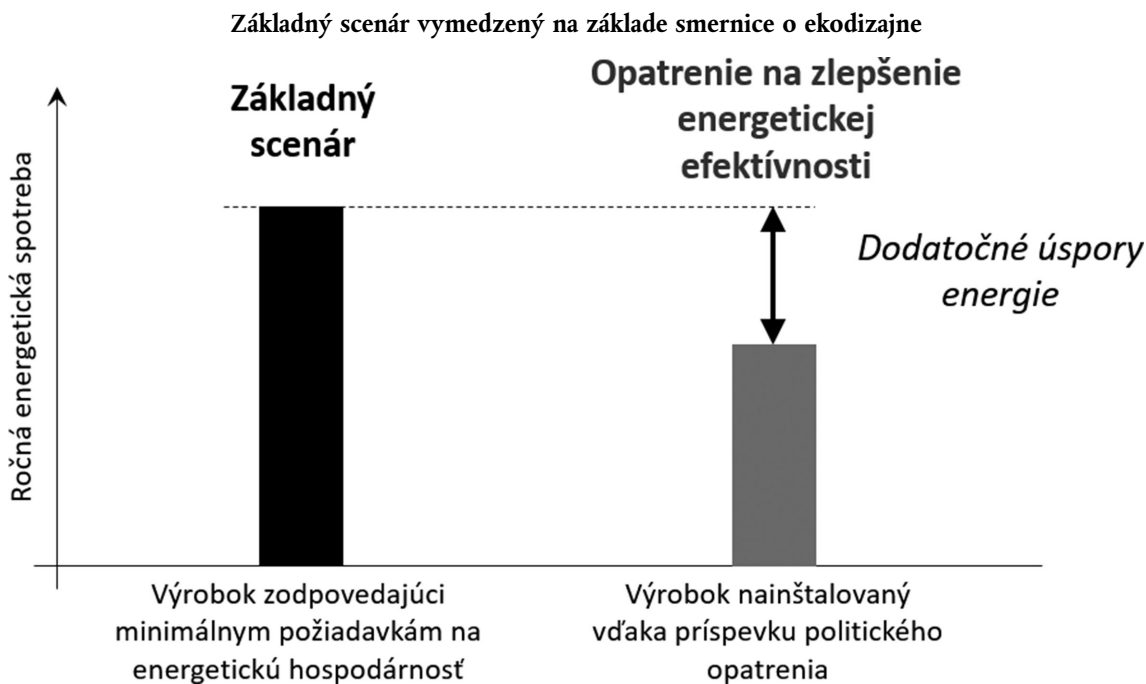
Z toho vyplynie základný scenár uvedený ďalej:

V bode 2 písm. b) prílohy V sa objasňuje, že „úspory vyplývajúce z uplatňovania záväzného práva Únie sa považujú za úspory, ktoré by sa dosiahli v každom prípade.“ V bode 2 písm. c) prílohy V sa okrem iného stanovuje, že v základnom scenári na výpočet úspor energie by sa mali zohľadniť minimálne požiadavky nariadení (ES) č. 443/2009 a (EÚ) č. 510/2011 (pre nové osobné vozidlá a nové ľahké úžitkové vozidlá) a vykonávacích opatrení v rámci smernice o ekodizajne pre energeticky významné výrobky.

Základný scenár pre úspory energie vyplývajúce z inštalácie energeticky významných výrobkov, na ktoré sa vzťahuje smernica o ekodizajne (napr. vykurovacích systémov), by mal byť napríklad aspoň ekvivalentný minimálnym požiadavkám na energetickú hospodárnosť stanoveným v smernici platnej v čase zavedenia individuálneho opatrenia. Ak sa príslušné minimálne požiadavky práva EÚ menia, revidujú alebo aktualizujú, musí sa to zohľadniť pri revidovaní základného scenára.

Na nasledujúcom obrázku je znázornený takýto základný scenár, vymedzený ako energetická spotreba výrobku s energetickou hospodárnosťou ekvivalentnou minimálnym požiadavkám smernice o ekodizajne:

V praxi možno požiadavky uplatniť na ročnú energetickú spotrebu výrobku alebo iné ukazovatele energetickej hospodárnosti (napr. účinnosť kotla). Podľa toho možno stanoviť základný scenár, napríklad zohľadnením požiadaviek na účinnosť kotla v kombinácii s inými údajmi na výpočet spotreby vykurovania, ktorej bude musieť kotol zodpovedať.

Takými údajmi môžu byť:

- údaje týkajúce sa budovy, v ktorej sa má nový kotol nainštalovať (napr. použitie údajov z energetických certifikátov alebo energetických auditov), alebo
- priemerné reprezentatívne hodnoty fondu budov, na ktorý je zamerané politické opatrenie (napr. pri použití predpokladaných úspor).

Členské štáty by mali zohľadniť aj informácie o každej kategórii výrobkov uvedené na webovom sídle Komisie ⁽¹⁾.

V bode 2 písm. a) prílohy V sa uvádzajú dodatočné faktory, ktoré by mali byť zahrnuté do základného scenára, ako sú:

- zmeny správania spotrebiteľov v čase,
- technologický pokrok a
- účinky iných vnútroštátnych politických opatrení, ktoré už boli vykonané a naďalej majú účinok na využívanie energie, vrátane možných prekrývaní s inými politikami, ktoré boli oznámené podľa článku 7 smernice EED.

Na účely zabránenia dvojitému započítaniu sa v článku 7 ods. 12 smernice EED stanovuje, že „členské štáty preukážu, že v prípade prekrývania vplyvu politických opatrení alebo individuálnych opatrení nedochádza k zdvojenému započítaniu úspor energie“.

Všeobecnejšie platí, že v základnom scenári by sa mali, ak je to možné, zohľadňovať predpoklady (miera obnovy bez politického opatrenia, zmena priemerného veku vozidlového parku, životnosť existujúcich kotlov atď.), ktoré sú v súlade s vnútroštátnou stratégiou v oblasti energetickej efektívnosti alebo podobným politickým rámcom. Podobne by mali členské štáty zabezpečiť súlad predpokladov použitých na vymedzenie základných scenárov aj pri podávaní správ o viacerých politických opatreniach.

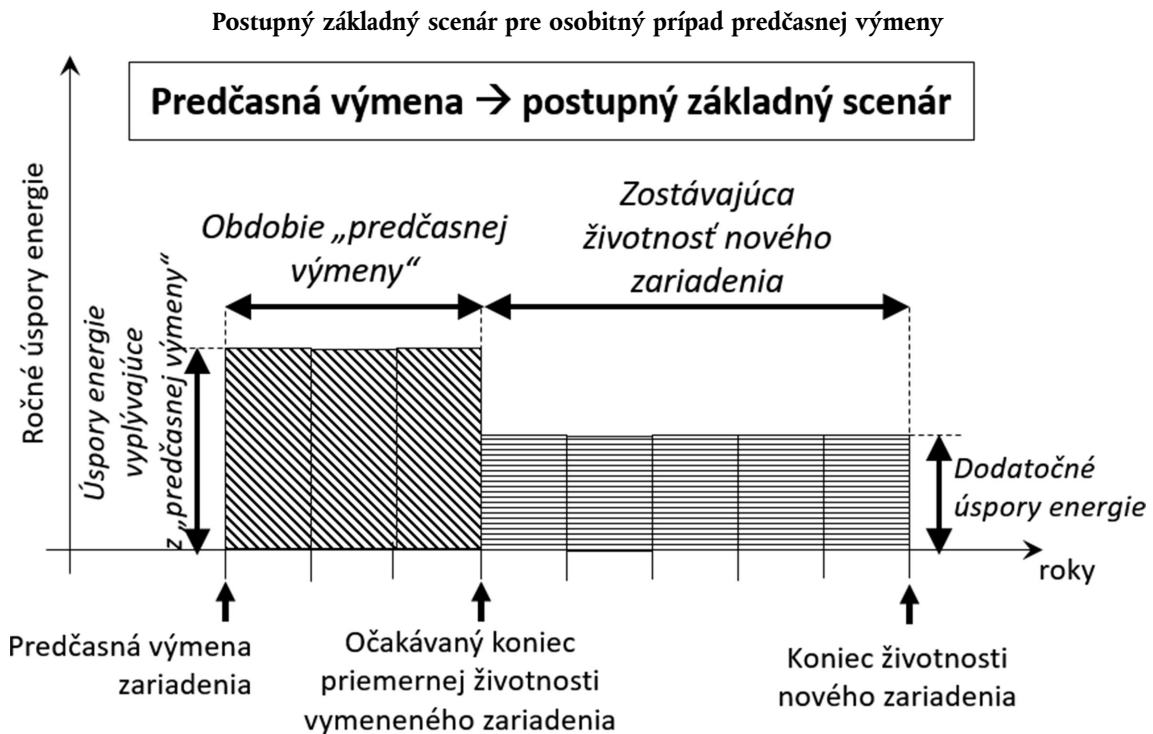
⁽¹⁾ https://ec.europa.eu/info/energy-climate-change-environment/standards-tools-and-labels/products-labelling-rules-and-requirements/energy-label-and-ecodesign/energy-efficient-products_en.

V bode 2 písm. f) prílohy V k smernici EED sa objasňuje osobitný prípad predčasnej výmeny, „ktoré urýchľujú zavedenie a využívanie efektívnejších výrobkov a vozidiel“. Ak je v tejto súvislosti možné preukázať predčasnú výmenu výrobku alebo vozidla, základným scenárom môže byť energetická spotreba vymeneného výrobku alebo vozidla (pozri obrázok):

Tento osobitný prípad sa uplatňuje iba na „obdobie predčasnej výmeny“, t. j. od inštalácie nového zariadenia do konca priemernej očakávanej životnosti vymeneného zariadenia.

Na zostávajúcu životnosť nového zariadenia sa musí použiť základný scenár na výpočet dodatočných úspor energie. Ten vedie k postupnému základnému scenáru, ako je zobrazené ďalej:

V tomto príklade bolo existujúce zariadenie vymenené tri roky pred skončením jeho očakávanej životnosti. Tieto tri roky predstavujú obdobie predčasnej výmeny. Nové zariadenie má očakávanú životnosť osem rokov. Na päť zostávajúcich rokov sa preto stanovuje základný scenár na výpočet dodatočných úspor energie, ako už bolo vysvetlené.

Alternatívou k postupnému základnému scenáru by mohol byť výpočet vážených úspor energie platný na celú životnosť opatrenia. Ten nesmie viesť k podaniu správy o úsporách energie prekračujúcich postupný základný scenár. Aj výpočet vážených úspor energie je potrebné vysvetliť.

V prípade odchýlky od požiadavky na doplnkovosť platnej pre existujúce budovy [bod 2 písm. b) prílohy V k smernici EED] sa môže základný scenár považovať za situáciu pred obnovou budovy. Členské štáty môžu využiť:

- údaje o konkrétnych budovách (napr. z účtov za energiu, energetického certifikátu alebo energetického auditu) alebo
- priemerné reprezentatívne hodnoty fondu budov, na ktorý je zamerané politické opatrenie (pri použití predpokladaných úspor).

Potom možno vyhodnotiť doplnkovosť pri zohľadnení obnovovacích prác, ktorá by sa vyskytla v každom prípade. V závislosti od vnútroštátnych súvislostí môžu mať napríklad finančné stimuly na výmenu okien významné účinky parazitovania, napr. niektorí účastníci využívajú výhody finančných stimulov na výmenu okien, ktorú aj tak plánovali (z iných dôvodov ako energetická efektívnosť, napr. ochrana pred hlukom, estetické dôvody).

V niektorých situáciách je proces zavádzania základného scenára zložitejší. Tieto situácie sú uvedené v nasledujúcej tabuľke spolu s návrhmi na ich riešenie:

Situácia	Ťažkosti	Usmernenie
Politiky, ktoré sa realizujú už veľa rokov	<p>Je zložité určiť, aká by bola situácia, keby politika neexistovala.</p> <p>Súčasný trendy (napr. v trhovom priemere) možno čiastočne pripísať účinkom politiky v predchádzajúcich rokoch na transformáciu trhu.</p>	<p>Vymedzte základný scenár na základe minimálnych úrovní stanovených v právnych predpisoch EÚ.</p> <p>Inak použite rovnaké predpoklady ako v oficiálnom vnútroštátnom scenári nezmeneného prístupu, ktorý bol použitý ako základ pre vnútroštátnu stratégiu v oblasti energetickej efektívnosti alebo podobný politický rámec.</p>
Miestne politiky v oblasti dopravy, ktoré podporujú prechod na iný druh dopravy, riadenie mobility atď. (môže to platiť aj pre iné politiky, ktorými sa môže energetická spotreba v jednej oblasti znižovať, ale v inej zvyšovať)	<p>Je zložité monitorovať jednotlivé zmeny.</p> <p>Je zložité zohľadniť vedľajšie účinky (napr. nová verejná doprava na jednej trase môže spôsobovať preťaženie na inej trase).</p>	<p>Použite modelovanie miestnej dopravy na porovnanie scenárov bez politik/s politikami (s modelmi kalibrovanými na základe dopravných prieskumov).</p>

Situácia	Ťažkosti	Usmernenie
Zložité priemyselné procesy bez jednoznačne vymedzeného trhu	V dôsledku zložitých systémových procesov, ktoré sú individuálne navrhnuté pre konkrétny priemyselný podnik (žiadny reálny trh), je náročné stanoviť trhové priemery.	Ako základný scenár možno vytvoriť referenčnú investíciu. Tento prístup by mal vychádzať z technologického systému s najnižšími investičnými nákladmi a výstupom, ktorý je porovnateľný s výstupom efektívnej možnosti.

Všeobecnejšie platí, že pri posudzovaní čistých dodatočných úspor možno zväziť tieto metódy ⁽¹⁾:

- randomizované kontrolné štúdie a možnosti randomizovaných prístupov ⁽²⁾,
- kváziexperimentálne návrhy vrátane párovania ⁽³⁾,
- prístupy vychádzajúce z prieskumov,
- analýza údajov o trhovom predaji,
- prístupy štruktúrovaného odborného posúdenia,
- predpokladané alebo stanovené pomery čistých úspor k hrubým,
- metóda historického vysledovania (alebo prípadovej štúdie),
- základné prístupy bežnej praxe,
- hodnotenia zhora nadol (alebo makroekonomické modely).

⁽¹⁾ Ďalšie podrobnosti sa nachádzajú napríklad v publikáciách: Voswinkel, F., Broc, J. S., Breitschopf, B. a Schlomann, B. (2018), *Evaluating net energy savings – topical case study of the EPATEE project* (Hodnotenie čistých úspor energie – tematická prípadová štúdia projektu EPATEE), financovaná z programu Horizont 2020; https://epatee.eu/sites/default/files/files/epatee_topical_case_study_evaluating_net_energy_savings.pdf.

⁽²⁾ Pozri aj dodatok VI.

⁽³⁾ Pozri aj dodatok VI.

Dodatok XII

MONITOROVANIE A OVEROVANIE

1. Overovanie opatrení a úspor energie

Pri zavádzaní systému monitorovania a overovania môže byť užitočné rozlišovať medzi overovaním opatrení na jednej strane a úspor energie na druhej strane. To však neznamená, že ich musia overovať rôzne subjekty. Rozlíšenie slúži nato, aby sa zabezpečilo riešenie otázok súvisiacich s konkrétnym overovaním.

V prípade opatrení sa overuje, či boli zavedené alebo vykonané v súlade s kvalitatívnymi, výkonnosťnými alebo inými požiadavkami v rámci politického opatrenia.

V prípade oznámených úspor energie sa overuje, či sú v súlade s pravidlami výpočtu alebo metodikou politického opatrenia.

V závislosti od vnútroštátnych súvislostí a druhu politického opatrenia môžu byť do procesu monitorovania a overovania zapojené rôzne subjekty s rôznymi stanoviskami. V nasledujúcej tabuľke sa stanovuje úloha každého druhu subjektu, pričom sa zohľadňuje osobitosť každého opatrenia:

	Vykonávajúce orgány verejnej moci	Zúčastňujúce sa alebo poverené subjekty/dodávatelia/povinné subjekty
Opatrenia alebo projekty, ktoré sa majú schváliť/zamietnuť	Cieľ: zabezpečenie kvality opatrení a projektov (súlad s vopred stanovenými požiadavkami) + zabezpečenie kľúčových údajov pre riadenie a hodnotenie politiky	Cieľ: zabezpečenie toho, aby sa opatrenia/projekty kvalifikovali na schému (napr. zabezpečiť finančný stimul alebo nárokovanie úspor energie) + zabezpečenie spokojnosti odberateľov (v prípade dodávateľov alebo povinných subjektov) alebo úspor energie (v prípade koncových odberateľov)
	Úlohy: 1. stanovenie požiadaviek a pravidiel podávania správ/dokumentovania; 2. schválenie/zamietnutie predložených opatrení alebo projektov; 3. vykonávanie alebo zadávanie overovaní <i>ex post</i> (dokumentovanie a/alebo na mieste) a ukladanie sankcií/pokút.	Úlohy: 1. predkladanie informácií požadovaných orgánmi verejnej moci; 2. ukladanie dokumentácie potrebnej na overovanie <i>ex post</i> ; 3. vykonávanie procesov zabezpečovania kvality.
Úspory energie, ktoré sa majú započítať (alebo nárokovať)/zrušiť	Cieľ: zabezpečenie kvality hodnotenia úspor energie a podávania správ o nich (súlad s vopred stanovenými pravidlami a/alebo požiadavkami na hodnotenie), aby monitorované úspory energie odrážali vplyv politiky v súlade s politickými cieľmi a požiadavkami smernice EED + zabezpečenie kľúčových údajov pre riadenie a hodnotenie politiky	Cieľ: zabezpečenie toho, aby sa úspory energie kvalifikovali na schému (napr. zabezpečiť nárokovanie úspor energie) + zabezpečenie spokojnosti odberateľov (v prípade dodávateľov alebo povinných subjektov) alebo úspor energie (v prípade koncových odberateľov)

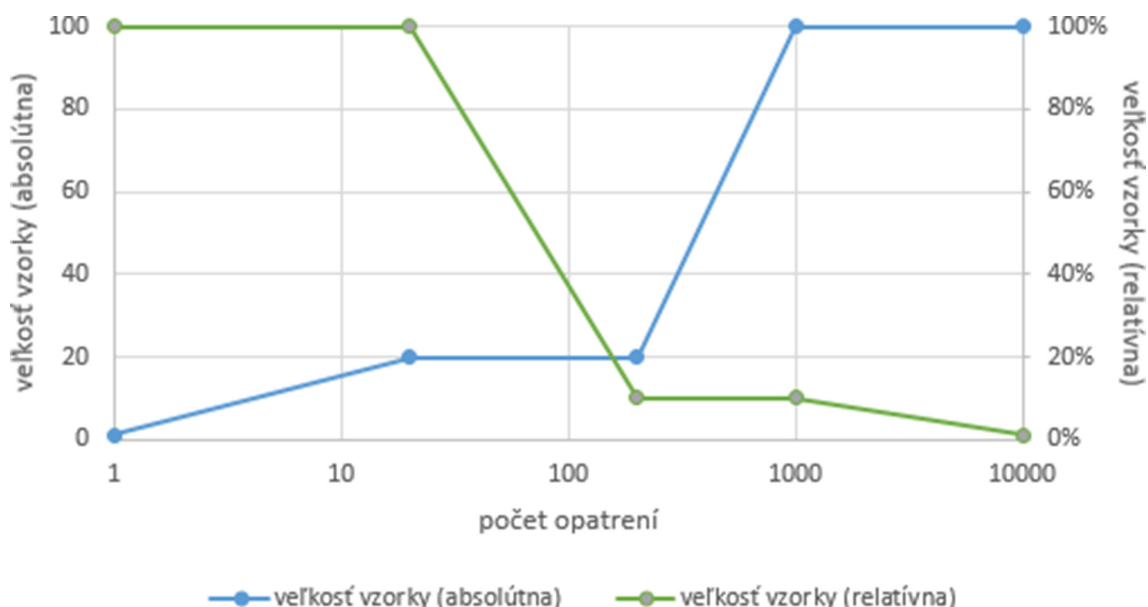
	Vykonávajúce orgány verejnej moci	Zúčastňujúce sa alebo poverené subjekty/dodávatelia/ povinné subjekty
	Úlohy: 1. zavedenie pravidiel výpočtu a/alebo požiadaviek na hodnotenie; 2. schválenie/zamietnutie oznámených úspor energie (alebo výpočet úspor energie v závislosti od druhu politických opatrení a ich pravidiel); 3. vykonávanie alebo overovaní <i>ex post</i> (dokumentovanie a/alebo na mieste) a ukladanie sankcií/pokút.	Úlohy: 1. predkladanie informácií požadovaných orgánmi verejnej moci; 2. ukladanie dokumentácie potrebnej na overovanie <i>ex post</i> ; 3. výpočet úspor energie; 4. vykonávanie procesov zabezpečovania kvality.

2. Štatisticky významný podiel a reprezentatívna vzorka

V článku 7a ods. 5 smernice EED (pre povinné schémy energetickej efektívnosti) a článku 7b ods. 2 smernice EED (pre alternatívne opatrenia) sa vyžaduje, že „členské štáty zavedú systémy merania, kontroly a overovania, v rámci ktorých sa overí a zdokumentuje aspoň štatisticky významný podiel a reprezentatívna vzorka opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti“.

Cieľom tejto požiadavky je skontrolovať, či sa úspory energie dosahujú naozaj tak, ako sa o tom podáva správa. Preto je mimoriadne dôležité vybrať štatistiky reprezentatívnu vzorku, ktorá predstavuje vlastnosti celej populácie (t. j. opatrenia v oblasti energetickej účinnosti) s dostatočnou presnosťou.

To, čo je „štatisticky reprezentatívne“, závisí do veľkej miery od počtu zvažovaných opatrení a iných rámcových podmienok individuálnych opatrení, ktoré sa vykonávajú. Preto nie je možné poskytnúť všeobecne platné vymedzenie, napr. percentá alebo počet prípadov. Nasledujúce predpoklady sú len orientačné a nemôžu nahradiť analýzu konkrétnych prípadov štatistických vlastností opatrenia:

Pre členské štáty môže byť nasledujúci neúplný orientačný zoznam užitočný pri zvažovaní toho, čo predstavuje významný štatistický podiel a reprezentatívnu vzorku:

- vyčerpávajúci prieskum pri malom počte prípadov ($n < 20$),
- pri priemernom počte prípadov vzorka 10 % populácie, ale môže byť vhodná aspoň $n = 20$,

- v prípade veľkých vzoriek sa môže za dostatočnú považovať vzorka ~100 pre 1 % pravdepodobnosť chyby pre podiel 5 % chybných správ (t. j. 5 % správ o opatreniach je pravdepodobne chybných), v prípade vzoriek s vyšším podielom chybných správ postačuje menšia vzorka (pozri tabuľku):

Podiel chybných správ	Pravdepodobnosť chyby		
	10 %	5 %	1 %
5 %	31	51	103
10 %	15	24	49
20 %	7	11	22
50 %	2	3	5

Poznámka: 1 – 10 % rozsah pravdepodobnosti chyby je ilustračný. Pravdepodobnosť chyby môže byť vyššia v závislosti od druhu politického opatrenia, individuálnych opatrení a toho, či sa presadzujú procesy zabezpečovania kvality a sankcií či pokút.

Pri stanovovaní reprezentatívnej vzorky by sa mali zvažovať aj iné aspekty. Ak možno napríklad ten istý druh individuálneho opatrenia (ako je vymedzené v článku 2 bode 19) vykonať vo väčšom rozsahu druhov budov, môže byť potrebné vybrať stratifikovanú vzorku. Týmto prístupom sa zabezpečí proporčnosť počtu budov vo vzorke z každej kategórie k počtu v danej kategórii (v populácii opatrení oznámených pre hodnotené opatrenie). Ak je dôvod predpokladať, že opatrenie by mohlo mať za následok široký rozsah úspor energie v rôznych druhoch budov, môže byť vhodné vybrať vzorku z každej kategórie osobitne.

Veľkosť vzorky odkazuje na overovanie, nie na meranie. V rámci jedného politického opatrenia sa môžu vykonávať rozmanité individuálne opatrenia (ako sú vymedzené v článku 2 bode 19), ale zmysluplné meranie si vyžaduje homogénnosť. Prvým krokom v procese výberu vzoriek by preto malo byť stanovenie faktorov alebo kritérií, ktoré je potrebné zohľadniť na účely identifikácie homogénnych skupín (opatrení alebo účastníkov), v prípade ktorých je možné extrapolovať výsledky meraní z reprezentatívnej vzorky (na skupinu).

V závislosti od druhu politického opatrenia môžu byť v tejto fáze potrebné aj iné kritériá. Napríklad pri povinných schémach energetickej efektívnosti môžu povinné subjekty alebo tretie strany, ktoré podporujú individuálne opatrenia pre koncových odberateľov, využiť úplne odlišné stratégie, zbierať údaje a vypočítavať úspory odlišným spôsobom. Preto by sa mali získať vzorky za každý subjekt.

3. Príklady nastavenia systému monitorovania a overovania

Orientačné príklady uvedené ďalej obsahujú základné informácie o tom, ako zabezpečiť:

- nezávislé vykonávanie kontrol a overovaní povinných, zúčastňujúcich sa alebo poverených subjektov, a
- vykonávanie overovania aspoň na štatisticky významnom podiele a reprezentatívnej vzorke opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti.

3.1. Povinná schéma energetickej efektívnosti (predpokladané úspory)

Overovanie opatrení v rámci povinných schém energetickej efektívnosti zahŕňa tieto aspekty:

- povinné subjekty by mali byť povinné zadať overovanie vzoriek opatrení nezávislým tretím stranám; takéto overovanie by sa mohlo uskutočňovať v priebehu kontrol na mieste, ktorých účelom je zistiť, či sú opatrenia v súlade s požiadavkami povinnej schémy energetickej efektívnosti a či sú opatrenia a ich podmienky zavedenia/vykonania (vrátane porovnania situácie pred zavedením/vykonaním v prípade potreby) v súlade s údajmi, o ktorých podávajú správy povinné subjekty na účely výpočtu úspor energie,

- od nezávislých tretích strán sa môže vyžadovať registrácia v orgáne verejnej moci a zaplatenie registračných poplatkov; môže sa od nich vyžadovať, aby o výsledkoch svojho overenia podali správu orgánu verejnej moci a povinnému subjektu,
- orgán verejnej moci by mohol zaviesť protokoly z overovania (napr. kontrolný zoznam pre každý druh opatrenia) na harmonizáciu postupov overovania medzi tretími stranami,
- orgán verejnej moci by mohol spoločne s akreditačnými orgánmi zaviesť kritériá, ktoré budú musieť tretie strany dodržať, aby ich mohol orgán verejnej moci zaregistrovať, a
- akreditačné orgány by mohli vykonávať pravidelné kontroly tretích strán (aby sa zabezpečila ich nezávislá činnosť v súlade s protokolmi z overovania); mohli by sa financovať z registračných poplatkov tretích strán; akreditačné orgány by potom o svojich výsledkoch podali správu orgánu verejnej moci.

S cieľom zabezpečiť nezávislé vykonávanie overovaní by mali byť tretie strany organizáciami, ktoré sú v čiastočnom alebo plnom vlastníctve povinného subjektu alebo jeho podniku. Toto by mal overiť akreditačný orgán.

Tieto podmienky sú určené na minimalizovanie nákladov a administratívneho zaťaženia orgánu verejnej moci; najmä:

- overovania môžu organizovať a platiť povinné subjekty a
- kontroly môžu organizovať akreditačné orgány a platiť tretie strany.

Úlohou orgánu verejnej moci by preto malo byť zameranie na:

- zavedenie pravidiel výberu vzorky, kritérií pre tretie strany, protokolov z overovania atď.,
- preskúmanie zistení zo správ akreditačných orgánov a
- na základe svojho preskúmania:
  - vyžadovanie prijatia opatrenia povinnými subjektmi na nápravu nesúladu,
  - čiastočné alebo úplné zrušenie úspor energie, o ktorých boli podané správy v skúmaných prípadoch, a
  - udeľovanie sankcií alebo pokút.

Výber vzorky overovaní opatrení by mohol vychádzať zo štatistických kritérií (reprezentatívnosti) alebo z prístupu založeného na analýze rizika, keďže aj overovania sa používajú na zabezpečenie ochrany spotrebiteľa a boj proti podvodom.

Orgán verejnej moci by mal overiť úspory energie v rámci povinných schém energetickej efektívnosti nezávisle od povinných subjektov. V tejto súvislosti by orgán verejnej moci:

- mal zaviesť:
  - pravidlá výpočtu úspor energie,
  - požiadavky na údaje a
  - (možnú) online dátovú platformu na uľahčovanie zberu údajov.

Od povinných subjektov by sa malo vyžadovať využívanie platformy na podávanie správ o minimálnom súbore informácií týkajúcich sa výpočtov a ukladanie dôkazov (vrátane doplňujúcich informácií); platforma by umožňovala systematické a automatizované kontroly hodnovernosti oznámených hodnôt; v prípade zistenia odľahlých hodnôt by orgán verejnej moci overil zodpovedajúce údaje a výpočty,

- mohol overiť údaje a výpočty na základe štatisticky významného podielu a reprezentatívnej vzorky⁽⁴⁾ oznámených opatrení prostredníctvom administratívnych overení, pre ktoré od povinných subjektov vyžaduje poskytnutie príslušných dôkazov,
- mohol na základe výsledkov uvedených krokov vykonať kontroly na mieste na účely dôkladnejšieho overenia.

Online dátová platforma predstavuje pre povinnú schému energetickej efektívnosti počiatočné náklady, potom však uľahčuje zber a spracovanie údajov a pravdepodobne bude znamenať minimalizáciu administratívneho zaťaženia pre povinné subjekty aj orgán verejnej moci.

Na základe výsledkov z rôznych krokov overovania môže orgán verejnej moci:

- od povinných subjektov vyžadovať poskytnutie ďalších vysvetlení alebo odôvodnení,
- čiastočné alebo úplné zrušenie úspor energie, o ktorých boli podané správy v skúmaných prípadoch, a
- udeľovanie sankcií alebo pokút.

3.2. Dobrovoľná dohoda (pomerné úspory)

Pri uzatváraní dobrovoľnej dohody by sa mali zúčastňujúce sa strany zaviazat', že vypracujú akčný plán a cieľ úspor energie na základe spoľahlivej metodiky, napr. energetického auditu. V akčnom pláne by sa mali stanovovať opatrenia, ktoré sa majú v primeranom období vykonať (v závislosti od špecifik konkrétnej dohody) a v primeranom čase pravidelne revidovať.

Keďže zúčastňujúce sa strany využívajú výhody priamo vyplývajúce z opatrení, ktoré vykonávajú (keďže sú zároveň koncovými odberateľmi), môžu overiť kvalitu opatrení sami. Orgán verejnej moci by však mal poskytnúť jasné usmernenie týkajúce sa kontroly kvality najčastejších druhov opatrení. V tomto prípade sa dôraz kladie na kontrolu opatrení, ktoré sa vykonali. Na zabezpečenie úplného súladu by však mal monitorovací orgán overiť opatrenia a úspory energie nezávisle od signatárov dohody (orgánu verejnej moci a zúčastňujúcich sa subjektov).

Výber vzorky overovaní úspor by mal vychádzať zo spoľahlivého štatistického prístupu na zabezpečenie reprezentatívnosti, aby bolo možné výsledky extrapolovať na celú schému.

Toto sú informatívne aspekty overovania opatrení a úspor energie podľa dobrovoľných dohôd:

- orgán verejnej moci (ministerstvo, ktoré je signatárom dohody) môže vymenovať nezávislý monitorovací orgán (napr. národnú energetickú agentúru) a v spolupráci s ním zaviesť:
  - požiadavky na údaje (t. j. minimálne údaje, o ktorých sa má podať správa, a minimálna dokumentácia, ktorú majú uložiť zúčastňujúce sa subjekty) a
  - usmernenia týkajúce sa výpočtov úspor energie,
- monitorovací orgán môže zriadiť online dátovú platformu, ktorá bude umožňovať systematické a automatizované kontroly hodnovernosti oznamovaných údajov; v prípade zistenia odľahlých hodnôt by mal monitorovací orgán overiť zodpovedajúce údaje a výpočty,
- zúčastňujúce sa subjekty by mali byť povinné pravidelne podávať správy o údajoch týkajúcich sa opatrení, ktoré vykonávajú prostredníctvom online platformy, a ukladať vhodné dôkazy (napr. faktúry),
- monitorovací orgán by mal overiť štatisticky významný podiel a reprezentatívnu vzorku oznámených opatrení, napr. prostredníctvom administratívnych overení oznámených údajov a výpočtov; od zúčastňujúcich sa subjektov by mal vyžadovať poskytnutie zodpovedajúcich dôkazov,
- monitorovací orgán by potom mohol na základe výsledkov uvedených krokov vykonať kontroly na mieste na účely dôkladnejšieho overenia,

⁽⁴⁾ Výber vzorky overovaní úspor energie by mal vychádzať zo štatistického prístupu na zabezpečenie reprezentatívnosti, aby bolo možné výsledky extrapolovať na celú schému.

- na základe výsledkov overovania by mal monitorovací orgán od zúčastňujúcich sa strán vyžadovať prijatie opatrenia na nápravu všetkých zistených problémov alebo zrušenie oznámených úspor energie; v prípade potreby by mohol orgán verejnej moci uložiť sankcie (napr. vylúčenie z dohody) alebo pokuty, a
- monitorovací orgán by mal vypracovať výročné správy o výsledkoch dohody a vykonaných overeniach a kontrolách. Tieto správy by sa mali uverejniť.

3.3. Dotačná schéma (merané úspory)

Dotačná schéma by sa mohla vzťahovať na obnovu domov až do určitej úrovne hospodárnosti. Opatrenia a úspory energie by sa mali overovať nezávisle od povereného subjektu, t. j. overovanie by mal uskutočňovať iný dodávateľ.

Pri výbere vzorky na overovania kvality opatrení by sa malo vychádzať:

- z prístupu založeného na analýze rizika, ktorého cieľom je zistiť možný podvod, a
- zo štatistického prístupu na zabezpečenie reprezentatívnosti, aby bolo možné výsledky extrapolovať na celú schému.

Toto sú informatívne aspekty overovania úspor energie a opatrení v dotačných schémach:

- stavební odborníci vykonávajúci práce by mali mať špecializovanú kvalifikáciu a mali by byť zaregistrovaní orgánom verejnej moci,
- pri podávaní žiadosti o dotáciu by sa malo od domácností vyžadovať (na základe príslušných ustanovení o ochrane spotrebiteľa a údajov) zabezpečenie prístupu k účtom za energie a účasť na prieskume na požiadanie (ak sú zaradené do vzorky na overenie) a
- úroveň hospodárnosti dosiahnutú po obnove by mal potvrdzovať energetický certifikát vydaný certifikovaným hodnotiteľom.

Schému by mohol spravovať poverený subjekt.

Overovanie vykonávania projektov obnovy a dosiahnutej úrovne hospodárnosti alebo úspor energie by sa mohlo spravovať takto:

- poverený orgán by mohol spravovať databázu s podrobnosťami o schválených projektoch obnovy, ktorá by umožňovala vytvorenie štatisticky významného podielu a reprezentatívnej vzorky projektov obnovy,
- orgán verejnej moci by mohol zadať uskutočňovanie monitorovania dodávateľovi, ktorý by mal prístup k danej databáze alebo akýmkoľvek iným potrebným údajom či databázam (napr. k databáze energetických certifikátov); na základe prvého kroku overovania by mal dodávateľ vybrať podvzorku na kontrolu na mieste, a
- overenie úspor energie alebo úrovne dosiahnutej hospodárnosti by sa malo transparentne potvrdzovať v energetickom certifikáte vydanom certifikovaným hodnotiteľom alebo akoukoľvek inou transparentnou a relevantnou metódou (pozri dodatok III oddiel 1.1).

Dodávateľ monitorovania by mal zbierať všetky potrebné údaje v závislosti od metodiky použitej pri štatisticky významnej vzorke (energetické certifikáty, účty za energie atď.) a vykonávať ďalšie analýzy na stanovenie:

- odhadovaných alebo meraných úspor alebo
- zlepšenia v oblasti energetickej výkonnosti.

4. **Usmernenie a príklady na systém monitorovania a overovania**

Členské štáty sa vyzývajú, aby zohľadnili aj ďalšie zdroje, ako napríklad:

- projekt multEE (Horizont 2020) ⁽⁵⁾,
- prezentácie systémov monitorovania povinných schém energetickej efektívnosti ⁽⁶⁾ a
- prípadovú štúdiu EPATEE obsahujúcu príklady na systémy monitorovania používané na hodnotenie úspor energie ⁽⁷⁾.

⁽⁵⁾ <https://multee.eu/>.

⁽⁶⁾ http://atee.fr/sites/default/files/part_3-monitoring_verification_and_evaluation.zip.

⁽⁷⁾ https://epatee.eu/sites/default/files/files/epatee_topical_case_study_linkage_between_monitoring_and_evaluation.pdf.